

PROJEKT ZAŁOŻEŃ DO PROJEKTU USTAWY – PRAWO ANTYKORUPCYJNE

Część I. Wprowadzenie

1. Istota działań antykorupcyjnych w administracji rządowej i samorządowej.

1.1. Pojęcie korupcji powszechnie kojarzone jest z łapownictwem, przekupstwem lub powoływaniem się na wpływy, polegającym na wykorzystywaniu swojej funkcji lub pozycji dla zaspokojenia oczekiwań drugiej strony, w zamian za otrzymanie nienależnej korzyści, co dotyczy w szczególności funkcjonariuszy publicznych i osób zarządzających środkami publicznymi. Słowo „korupcja” pochodzi od łacińskiego „corruptio” i w dosłownym znaczeniu oznacza – zepsucie, uwiedzenie, przekupstwo, przewrotność. Słownik języka polskiego słowo „korupcja” definiuje jako ”przyjmowanie lub żądanie przez pracownika instytucji państwowej lub społecznej korzyści majątkowej lub osobistej w zamian za wykonanie czynności urzędniczej lub za naruszenie prawa”. Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 28 lutego 2002 r. o ratyfikacji Cywilnoprawnej konwencji o korupcji (Dz. U. Nr 41, poz. 359), „korupcja oznacza żądanie, proponowanie, wręczanie lub przyjmowanie, bezpośrednio lub pośrednio, łapówki lub jakiegokolwiek innej nienależnej korzyści lub jej obietnicy, które wypacza prawidłowe wykonywanie jakiegokolwiek obowiązku lub zachowanie wymagające od osoby trzymującej łapówkę, nienależną korzyść lub jej obietnicę” Ważnym aspektem w odniesieniu do definicji

korupcji jest element korzyści, która może mieć charakter majątkowy (pieniężny, rzeczowy) lub osobisty (awans, przyjęcie do pracy), może stanowić korzyść własną lub cudzą. Bank Światowy rozróżnia dwa typy korupcji: administracyjną i „zawłaszczenie państwa”(state capture). Pierwszy typ odnosi się do wykorzystania możliwości prawnych do wymuszenia łapówek, drugi – dotyczy zdolności do skutecznego wywarcia wpływu na działania ustawodawcze państwa, w taki sposób aby stanowione prawo gwarantowało danej jednostce organizacyjnej czy sektorowi gospodarki podejmującemu takie działania nieuzasadnionych korzyści. Transparency International wyróżnia, ze względu na przedmiot korupcji, finansową, materialną, korzyści pozamaterialnych oraz układową. Korupcja finansowa to taka, gdzie korzyścią jest pieniężna łapówka, natomiast korzyścią materialną – sytuacja kiedy łapówka ma postać konkretnej korzyści majątkowej (nowe mieszkanie, samochód, sprzęt, wycieczka) lub postać okazji do uzyskania określonych dóbr (upust na określone dobra, pozarynkowe koszty budowy domu lub mieszkania, umorzenie kredytu lub preferencyjne jego oprocentowanie, bezpłatne pośrednictwo, intratne zlecenia ekspertyz). Korupcja korzyści pozamaterialnych – to taka, gdzie elementem korzyści jest uzyskanie awansu zawodowego lub wysokiego stanowiska, które pozwala powiększyć prywatne dochody oraz daje możliwość wpływu na kolejne decyzje lub podejmowanie decyzji, będących efektem korupcji. Korupcja układowa – to taka, w której z powodu dużej skali korupcji pozamaterialnej, praktyki korupcyjne wpisują się na trwałe jako element gry politycznej, gdzie sytuacje korupcyjne wpływają na zaistnienie postaw korupcyjnych. Polskie prawo karne rozróżnia swoiste formy przestępstwa korupcji: łapownictwo bierne (art. 228 § 1 kk) i czynne (art. 229 kk), płatna protekcja (art. 230, 230a kk), nadużycie władzy (art. 231 kk) oraz nadużycie zaufania (art.

296 kk), w tym łapownictwo w wyborach (art. 250a kk), w obrocie gospodarczym (art. 296a kk) i w sporcie (art. 296b kk). W państwach OECD występuje wiele definicji korupcji, głównie wykorzystuje się pojęcie „łapownictwa”, które jest rozumiane wieloznacznie w zależności od danego kodeksu karnego.

- 1.2. Korupcja jest zjawiskiem patologii władzy, występującym w mniejszym lub większym stopniu praktycznie we wszystkich państwach świata, bez względu na miejsce położenia, sposób sprawowania władzy, czy dorobek kulturalny. Jednocześnie korupcja jest jednym z przestępstw najbardziej demoralizujących społeczeństwo. Zagroza ona bowiem poczuciu legalności działania organów państwowych, jak i bezpieczeństwu obywateli. Zjawisko to niewątpliwie negatywnie wpływa na utracone przez państwo dochody i bezpodstawnie poniesione wydatki z budżetu państwa. Prowadzi do utraty zaufania obywateli do państwa, jego porządku konstytucyjnego, systemu politycznego i prawnego, a także przekonania o ich równości wobec prawa. Pośrednim skutkiem takich postaw może być brak szacunku ze strony obywateli dla instytucji publicznych oraz spadek ich zainteresowania sprawami publicznymi, a także ich utożsamiania się z państwem, jako wspólnym dobrem wszystkich jego obywateli. Panuje przekonanie, że w środowisku funkcjonariuszy pełniących wysokie funkcje publiczne częste są przypadki tworzenia sieci wzajemnych powiązań, przez obsadzanie stanowisk w urzędach, spółkach z udziałem Skarbu Państwa lub samorządu terytorialnego, bankach z udziałem Skarbu Państwa, w oparciu o krewnych, znajomych, kolegów, jak również, że osiągają oni dochody większe niż deklarowane.

- 1.3. Ideą tworzenia nowej ustawy – Prawo antykorupcyjne - jest stworzenie spójnego systemu prawa, który będzie podstawą dla

nowej jakości życia publicznego. Nadrzędnym celem jest bowiem pełna jawność i przejrzystość w polityce oraz administracji publicznej. W przypadku osób pełniących funkcje z wyboru - zapewnienie transparentności podejmowanych przez nich działań, co gwarantuje obywatelowi realny wpływ na jakość rządzenia państwem. W obecnym stanie prawnym nie ma możliwości skutecznej ochrony osób, które wskazują na nieprawidłowości lub patologie w ich organizacjach. Reakcja organu na formalne zgłoszenie przez osobę nieprawidłowości przy pełnym ujawnieniu danych osobowych ogranicza się wielokroć do zwolnienia pracownika z podaniem jakiegokolwiek powodu np. utraty zaufania. Z drugiej strony anonimizowanie własnych danych powoduje, że organy nie rozpatrują anonimowych zawiadomień, jako z gruntu mało wiarygodnych. Osoby, które nie są w stanie funkcjonować w patologicznych organizacjach są zwalniane pod pozornymi powodami lub same rezygnują z pracy. Taka sytuacja nie tylko sankcjonuje patologie, ale daje także poczucie bezkarności.

2. Aktualny stan prawny.

- 2.1. Obecnie obowiązująca ustawa o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne z 1997r. okazała się nieskuteczna, bowiem nie tylko wąsko, ale i nieprecyzyjnie określa krąg podmiotowy adresatów ustawy. Nieprecyzyjność wskazania kręgu podmiotowego skutkuje niebezpiecznym zjawiskiem relatywizowania, kto podlega, a kto nie przepisom antykorupcyjnym. Bezpośrednie wskazywanie poprzez np. zarządzenia i wytyczne dyrektorów generalnych urzędów, pracowników objętych ustawą odbywa się na niższych szczeblach zarządzania. Dzieje się tak, ponieważ kryterium „stanowiska płacowo zrównane ze

stanowiskami”, przy dolnej i górnej granicy mnożników, mogą oznaczać alternatywnie wszystkich pracowników urzędu, albo niektórych. Wynikająca z tego dowolność w zastosowaniu sankcji karnych jest nie tylko niedozwolona, ale także jest nieprawidłowością samą w sobie i świadczy o słabości systemu. Ponadto trzeba stwierdzić, że całe rzesze urzędników, mających realny wpływ na podejmowane decyzje lub rozstrzygnięcia pozostają poza kontrolą i nadzorem, bowiem ustawa nie ma do nich zastosowania lub łatwo można ją obejść. Wyjątek stanowią tu grupy wymienione w pkt 43-48 kręgu podmiotowego (część II-w dziale 1.2.1 rozdział 1 - projektu założeń do projektu ustawy Prawo antykorupcyjne), bowiem nie należą oni do żadnej z grup wcześniej wymienionych. Należało w sposób szczególny unormować ich sytuację i wskazać, które osoby podlegają reżimowi ustawy. Wnioskodawca, mając na uwadze niedoskonałość zastosowanego kryterium, zobliguje właściwych rzeczowo ministrów oraz organy samorządu terytorialnego do enumeratywnego określenia, które konkretnie stanowiska, wymienione w pkt 43-48 (część II-w dziale 1.2.1 rozdział 1 - projektu założeń do projektu ustawy Prawo antykorupcyjne), przy uwzględnieniu kompetencji i zadań na danym stanowisku, będą podlegały reżimowi ustawy. Rozporządzenie Rady Ministrów, wydane na tej podstawie, w sprawie wykazu stanowisk będzie publikowane w Dzienniku Ustaw, BIP właściwego ministerstwa lub organu samorządu terytorialnego, oraz na stronach internetowych jednostki. Rozwiązanie takie da także kandydatom na wskazane stanowiska możliwość świadomego wyboru, że dobrowolnie poddają się działaniu ustawy Prawo antykorupcyjne.

2.2. Niniejszą ustawą zmienia się ustawy:

- 1) ustawę z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. Nr 86, poz. 953, z 2001 r. z późn. zm.),
- 2) ustawę z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. Nr 122, poz. 851, z 2006 r. z późn. zm.),
- 3) ustawę z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. Nr 7, poz. 39, z 2008 r. z późn. zm.),
- 4) ustawę z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. Nr 159, poz. 993, z 2008 r. z późn. zm.),
- 5) ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 142 poz. 159, z 2001 r. z późn. zm.),
- 6) ustawę z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223 poz. 1458, z 2008 r. z późn. zm.),
- 7) ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 43, poz. 227, z 2007 r. z późn. zm.),
- 8) ustawę z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. Nr 234, poz. 1997, z 2005 r. z późn. zm.),
- 9) ustawę z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 12, poz. 68, z 2009 r. z późn. zm.),
- 10) ustawę z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. Nr 8, poz. 65, z 2004 r. z późn. zm.),
- 11) ustawę z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. Nr 55, poz. 577, z 2001 r. z późn. zm.),
- 12) ustawę z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. Nr 221, poz. 2199, z 2003 r. z późn. zm.),

- 13) ustawę z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędach i izbach skarbowych (Dz. U. Nr 121, poz. 1267, z 2004 r. z późn. zm.),
- 14) ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. Nr 226, poz. 1676, z 2007 r. z późn. zm.),
- 15) ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 167, poz. 1191, z 2006 r. z późn. zm.),
- 16) ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. Nr 142, poz. 1590, z 2001 r. z późn. zm.),
- 17) ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. Nr 142, poz. 1592, z 2001 r. z późn. zm.),
- 18) ustawę z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168, poz. 1323, z 2009 r. z późn. zm.),
- 19) ustawę z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. Nr 119, poz. 1117, z 2003 r. z późn. zm.),
- 20) ustawę z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. Nr 163, poz. 1712, z 2004 r. z późn. zm.),
- 21) ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 z późn. zm.),
- 22) ustawę z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.),
- 23) ustawę z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130, poz. 1450 z późn. zm.),
- 24) ustawę z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676 z późn. zm.),
- 25) ustawę z dnia 25 lipca 2002 – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. Nr 153, poz. 1269 z późn. zm.),

- 26) ustawę z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052 z późn. zm.),
- 27) ustawę z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 141, poz. 892, z 2008 r. z późn. zm.),
- 28) ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. Nr 223, poz. 1655, z 2007 r. z późn. zm.),
- 29) ustawę z dnia 30 lipca 2004 r. o uposażeniu posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 187, poz. 1925 z późn. zm.),
- 30) ustawę z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.),
- 31) ustawę z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. Nr 104, poz. 708 z późn. zm.),
- 32) ustawę z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 709 z późn. zm.),
- 33) ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458 z późn. zm.).

Zmiany dotyczą zakresu, w jakim powyższe ustawy regulują przepisy o zapobieganiu przestępstwom korupcyjnym, szczególnie dla danej grupy zawodowej oraz określają obowiązek składania oświadczeń o stanie majątkowym. W części dotyczącej przepisów zmieniających zostało dokładnie określone, które artykuły ustaw i w jaki sposób ulegną zmianie.

- 2.3. Proponowana regulacja ma stworzyć rozwiązania systemowe, których celem nadrzędnym jest zmiana jakości polskiej administracji publicznej i funkcjonowania struktur państwa. Warto zaznaczyć, że same proponowane rozwiązania nie

stanowią żadnego novum. Obecnie w naszym systemie prawa funkcjonuje ok. 40 ustaw szczegółowych i aktów prawnych niższego rzędu zawierających przepisy antykorupcyjne. Projektodawcy zebrali i ujednoliciли je, tworząc jedną ustawę, będącą podwaliną powstającego w Polsce systemu prawa antykorupcyjnego. Wnioskodawcy uważają, że dotychczas obowiązujące ustawy szczegółowe nie sprzyjają jawności i transparentności życia publicznego, ale także różnie traktują różne grupy zawodowe w obrębie tego samego sektora administracji publicznej. Dlatego projektodawcy uważają, że proponowana zmiana jest jakościowym skokiem do przodu, który zapewni dobre i efektywne rządzenia państwem.

2.4. Prawo Unii Europejskiej nie reguluje krajowego sposobu przeciwdziałania korupcji. Jednakże trzeba mieć na uwadze, że Polska jest stroną wielu umów międzynarodowych i konwencji w zakresie przeciwdziałania korupcji i musi wywiązywać się z ich postanowień. Należy zauważyć, że Polska jest członkiem Grupy Państw Przeciwko Korupcji GRECO przy Radzie Europy i zobligowana jest do wypełniania zaleceń i standardów GRECO w tym zakresie. Polska podjęła szereg zobowiązań międzynarodowych w zakresie zwalczania korupcji przystępując między innymi do:

- 1) Konwencji OECD o zwalczaniu przekupstwa zagranicznych funkcjonariuszy publicznych w międzynarodowych transakcjach handlowych (ratyfikowanej dnia 20 grudnia 2000 r.),
- 2) Konwencji Rady Europy o praniu, ujawnianiu, zajmowaniu i konfiskacie dochodów pochodzących z przestępstwa (ratyfikowanej dnia 20 grudnia 2000 r.),
- 3) Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (ratyfikowanej dnia 12 listopada 2001 r.),

- 4) Konwencji Rady Europy: prawno-karnej konwencji o korupcji (ratyfikowanej dnia 11 grudnia 2002 r.),
- 5) Konwencji Rady Europy: cywilno- prawnej konwencji o korupcji (ratyfikowanej dnia 11 września 2002 r.),
- 6) Konwencji w sprawie zwalczania korupcji funkcjonariuszy Wspólnot Europejskich i funkcjonariuszy Państw Członkowskich Unii Europejskiej (ratyfikowanej dnia 25 stycznia 2005 r.),
- 7) Konwencji Narodów Zjednoczonych Przeciwko Korupcji (ratyfikowanej dnia 15 września 2006 r.).

3. Konieczność ustanowienia nowej regulacji.

- 3.1. Celem proponowanej regulacji jest stworzenie zmiany systemowej, ujmującej w sposób całościowy kwestie funkcjonowania administracji publicznej, ze szczególnym naciskiem na jawność i przejrzystość procedur. Zdaniem projektodawców jedynie transparentność działań funkcjonariuszy publicznych jest gwarancją dobrego rządzenia i zapobiegania nieprawidłowościom. Ideą wnioskodawców było stworzenie spójnej regulacji, która w sposób jasny i klarowny określi ramy działania administracji, obowiązków i ograniczeń dotyczących funkcjonariuszy publicznych i zapewni obywatelom pełny dostęp do wiedzy o funkcjonowaniu struktur państwa.
- 3.2. Należy podkreślić, iż obecnie obowiązująca ustawa z 1997r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne nie zawiera jednolitego wzoru oświadczenia o stanie majątkowym. Poszczególne grupy zawodowe posiadają różne wzory oświadczeń o stanie majątkowym (dalej zwane oświadczeniem). Posłowie, radni czy pracownicy administracji rządowej nie tylko mają różne wzory formularzy, ale - co gorsze umieszczają w nich inne dane. Dla

przykładu parlamentarzyści podają źródła dochodu, urzędnicy ilość posiadanych środków, posłowie i senatorowie szacują wartość posiadanych nieruchomości, urzędnicy podają tylko adres. Co ważniejsze - parlamentarzyści i radni składają swoje oświadczenia do 15 maja, które są przesyłane do urzędu skarbowego, natomiast pracownicy administracji rządowej składają oświadczenia tylko do wyodrębnionych komórek w swoim urzędzie do 31 marca. Należy także stwierdzić, iż wzór oświadczenia określony rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 lipca 2003 r. w sprawie określenia wzorów formularzy oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej i o stanie majątkowym (Dz. U. z dnia 14 sierpnia 2003 r.) jest mało przejrzysty, zawiera sformułowania nieostre i w sposób nieprecyzyjny określa dane, które składający oświadczenie jest zobowiązany ujawnić. Powoduje to niebezpieczną sytuację, w której urzędnicy analizujący dane zawarte w oświadczeniu mogą sami decydować, które dane i w jaki sposób podać. Z drugiej strony nieprecyzyjność sformułowań wzorów prowadzi do dużej liczby sprostowań, pytań, dodatkowych informacji, uzupełnień ect. Jest to szczególnie ważne w aspekcie, wypełniania oświadczenia pod groźbą odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 233 § 1 kk zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3. Z tego względu, zdaniem wnioskodawców należy wprowadzić jeden wzór oświadczenia, taki sam dla wszystkich zobligowanych do jego wypełniania. Wzór będzie zawierał część, która będą wypełniali wszyscy oraz część szczegółową, którą będą wypełniały wskazane grupy zawodowe ze względu na specyfikę zawodu (np. strażacy, policjanci). Ujawnione w toku kontroli prowadzonych przez Departament Kontroli i Nadzoru KPRM (dalej DKN) problemy ze stosowaniem obecnie funkcjonującej ustawy można podzielić na dwie grupy:

1. dotyczące niejasnych przepisów,

2. dotyczące praktyki jej stosowania.

Jednak w rzeczywistości większość błędnej praktyki wynika w jakimś stopniu z niejasnych przepisów, w związku z czym w notatce podział ten nie zostanie zachowany. Warto też podkreślić, że praktyka stosowana w ministerstwach i urzędach centralnych została w dużym stopniu ujednolicona w wyniku kontroli prowadzonych przez DKN w tym zakresie, a zracjonalizowana przez opinie prawne wydawane przez Departament Prawny KPRM.

- a) Przepis art. 2 pkt 2 ustawy nakłada ograniczenia, w tym obowiązek składania oświadczeń o stanie majątkowym przez „pracowników urzędów państwowych zajmujących stanowisko równorzędne pod względem płacowym ze stanowiskami wymienionymi w pkt 1” (tj. od dyrektora generalnego do naczelnika wydziału). Wskazane wyżej nieprecyzyjne określenie powoduje, że granica, od której pracownicy zobowiązani są składać oświadczenia jest różna w różnych urzędach, w zależności od sposobu ustalenia stanowiska równorzędnego pod względem płacowym ze stanowiskiem naczelnika. W KPRM przyjęto najbardziej restrykcyjną interpretację, zgodnie z którą obowiązek składania oświadczenia mają wszyscy pracownicy, których wynagrodzenie przekracza wynagrodzenie najniżej wynagradzanego naczelnika – w 2009 r. granica ta wynosiła 2.998 zł. Jest to stosunkowo niski próg, powodujący, że w praktyce większość pracowników KPRM jest zobowiązana do składania oświadczeń. W innych urzędach przyjmuje się inne rozwiązania, wynikające np. z zakresu mnożników na stanowiskach, wynikającego z odpowiedniego rozporządzenia RM.
- b) Ustawa nakłada obowiązek złożenia oświadczenia majątkowego na pracowników bez wprowadzania

zróznicowania wynikającego z przebywania na długotrwałym zwolnieniu lekarskim lub urlopie (bezpłatnym, wychowawczym, macierzyńskim).

W konsekwencji przyjmuje się, zgodnie z opiniami prawnymi w tym zakresie, że także osoby nie świadczące pracy na rzecz danego urzędu mają obowiązek składania oświadczenia o stanie majątku. Wątpliwość budzi jednak możliwość zastosowania wobec nich sankcji dyscyplinarnych w przypadku uchybienia obowiązkom ze względu na fakt, że nie świadczą oni faktycznie pracy w urzędzie.

- c) Zgodnie z art. 10 ust. 4 ustawy oświadczenie majątkowe składa się i) przed objęciem stanowiska, ii) do 31 marca wg stanu na 31 grudnia poprzedniego roku, iii) w dniu opuszczenia stanowiska. Poza oświadczeniami na koniec roku, pozostałe przesłanki wywołują trudności w stosowaniu przepisów.

I tak, trudność praktyczną powoduje wymóg złożenia oświadczenia przed objęciem stanowiska, gdyż zdaniem wielu kontrolowanych podmiotów przed nawiązaniem stosunku pracy nie można egzekwować od nie-pracownika złożenia oświadczenia. Z kolei brak jest przepisu pozwalającego na warunkowanie nawiązania stosunku pracy od złożenia oświadczenia. W konsekwencji, ze względów praktycznych oświadczenie takie składane jest już po zatrudnieniu, co może być uznawane za uchybienie ustawowemu terminowi. Jednak w sytuacji, gdy oświadczenie to nie jest analizowane przez dyrektora generalnego jednostki przed zatrudnieniem, kwestia kilkudniowego opóźnienia nie jest istotna.

Podobny problem praktyczny powstaje ze składaniem oświadczenia w dniu opuszczenia stanowiska: w

przypadku uchybienia przepisowi brak jest możliwości wyciągnięcia jakichkolwiek sankcji wobec byłego pracownika, a wydanie świadectwa pracy nie może być uwarunkowane spełnieniem tego obowiązku.

- d) Najpoważniejszym problemem jest jednak definicja objęcia i opuszczenia stanowiska. Wątpliwe jest czy ustawodawcy mogło tutaj chodzić o zmianę stosunku pracy polegającą na awansie pracownika na wyższe stanowisko. Jednak taka interpretacja jest powszechnie spotykana i osoby awansowane zobowiązuje się do złożenia oświadczenia o stanie majątkowym – w skrajnych przypadkach nawet dwóch oświadczeń z tą samą datą. Bywają też przypadki, gdy za „opuszczenie stanowiska” uznaje się przejście na urlop bezpłatny, nawet jednodniowy – w takim przypadku również żądano od pracownika złożenia oświadczenia o stanie majątkowym.

Funkcjonuje też stanowisko, zgodnie z którym obowiązku złożenia oświadczenia o stanie majątkowym z tego tytułu nie mieli pracownicy likwidowanych urzędów, którzy stawali się na mocy ustawy pracownikami urzędów przejmujących (np. MGIP i MRR), o ile zachowali dotychczasowe stanowisko i wynagrodzenie. W chwili obecnej służby kadrowe KPRM zobowiązane są do informowania Biura Ochrony KPRM o wszelkich zmianach kadrowych, a w szczególności: powołaniu na stanowisko, odwołaniu ze stanowiska, zatrudnieniu, rozwiązaniu stosunku pracy, zmianie stosunku pracy osób zobowiązanych do złożenia oświadczenia o stanie majątkowym, natomiast do służb Biura Ochrony należy rozstrzygnięcie, czy w danym przypadku występuje obowiązek złożenia oświadczenia o stanie majątkowym.

- e) Zgodnie z art. 10 ust. 4 kierownik jednostki dokonuje analizy zawartych w oświadczeniu danych. Pojawiają się wątpliwości co do zakresu powyższej analizy, terminu jej przeprowadzenia, a także podziału kompetencji w tym zakresie pomiędzy CBA i kierownika jednostki.

3.3. Należy ponadto zauważyć, że organ prowadzący rejestr korzyści Państwowa Komisja Wyborcza nie jest wyposażony w narzędzia do weryfikacji prawdziwości danych zawartych w informacji. Mało tego, umieszczenie w rejestrze dokonywane jest na podstawie zgłoszenia, po spełnieniu przesłanek formalnych. Zdaniem projektodawców nie jest to rozwiązanie słuszne, bowiem nieumieszczenie lub nieprawidłowe umieszczenie informacji o przyjętych korzyściach może narazić funkcjonariusza publicznego na odpowiedzialność. Natomiast obecnie organ rejestrujący nie jest wyposażony w narzędzia umożliwiające jednoznaczne określenie, czy doszło do naruszenia przepisów prawa, czy nie. Z tego też względu, zdaniem wnioskodawców, organ rejestrujący powinien być wyposażony w narzędzia do weryfikacji informacji zawartych w rejestrze. Dlatego projektodawcy, w dalszej części będą wnioskowali o zmianę organu rejestrującego na rzecz Szefa CBA.

3.4. Doświadczenia Pełnomocnika Rządu do Spraw Opracowania Programu Zapobiegania Nieprawidłowościom w Instytucjach Publicznych w zakresie funkcjonowania organów administracji rządowej i organów samorządu terytorialnego wskazują, iż mimo istnienia ograniczeń ustawowych, skala nieprzestrzegania przepisów jest duża. Kolejne interpretacje, wykładnie, czy analizy, jak również liczne wyroki sądów administracyjnych, nie przynoszą oczekiwanych rezultatów. Przykładem niech będzie często stosowana przez samorządowców forma działania na mieniu samorządowym (prawnie zakazana) w formie członkostwa we władzach stowarzyszenia, które działa na

mieniu samorządowym i z jego wykorzystaniem. Liczne, jednoznaczne orzeczenia sądów administracyjnych, skutkujących wygaszaniem mandatów i funkcji wójtów, burmistrzów, nie zmieniły również skali zjawiska.

3.5. Projekt założeń do projektu ustawy jest przewidziany w planie A Programu prac legislacyjnych Rady Ministrów.

4. Podmioty, na które oddziaływać będzie projektowana ustawa.

4.1. Adresatami norm prawnych przewidzianych w planowanej regulacji będą przede wszystkim funkcjonariusze publiczni. Projektodawcy proponują, na potrzeby niniejszej ustawy, stworzenie definicji funkcjonalnej funkcjonariusza publicznego. Ponieważ kodeks karny posługuje się zarówno terminem funkcjonariusza publicznego jak i osoby pełniące funkcję publiczną, wprowadzając niniejszą regulację projektodawcy starali się uniknąć rozróżnienia pojęciowego funkcjonariusza publicznego i osoby pełniące funkcję publiczną, rezygnując z określenia „osoby” na rzecz przyjęcia koncepcji enumeratywnego wskazania, które osoby zaliczone zostaną do funkcjonariuszy publicznych.

4.2. Adresatami norm będą zatem:

1. osoby sprawujące kierownicze funkcje państwowe;
2. posłowie, senatorowie, posłowie do Parlamentu Europejskiego;
3. radni gminy, powiatu, województwa, wójtowie, burmistrzowie, prezydenci miast;
4. pracownicy administracji rządowej (korpus służby cywilnej, członkowie gabinetów politycznych) i samorządowej;

5. pracownicy wymiaru sprawiedliwości (prokuratorzy, sędziowie, syndycy, komornicy);
6. członkowie ciał kolegialnych (regionalne izby obrachunkowe, samorządowe kolegia odwoławcze, Najwyższa Izba Kontroli);
7. także KRUS, ZUS, Krajowa Szkoła Administracji Publicznej, Narodowy Fundusz Zdrowia, Komisja Nadzoru Finansowego, Narodowy Bank Polski;
8. funkcjonariusze służb mundurowych (funkcjonariusze oraz pracownicy Policji, Straży Granicznej, Służby Celnej, Służby Więziennej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Biura Ochrony Rządu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz żołnierze Żandarmerii Wojskowej);
9. żołnierze zawodowi (oficerowie i podoficerowie pełniący służbę w organach finansowych i logistycznych);
10. strażacy oraz pracownicy Państwowej Straży Pożarnej;
11. osoby zarządzające bankami państwowymi, przedsiębiorstwami państwowymi, spółkami skarbu państwa, spółkami samorządowymi, publicznymi uczelniami wyższymi.

Proponowana ustawa wpłynie na wskazane podmioty w zakresie, w jakim określi ich prawa i obowiązki, oraz ograniczenia jakim zostali poddani, nałoży na nich obowiązek sprawozdawczości w zakresie składania oświadczeń o stanie majątkowym i informacji o zatrudnieniu członków rodziny będących funkcjonariuszami publicznymi.

4.3. Proponowana regulacja nie wpłynie na działanie podmiotów sektora prywatnego w zakresie, w jakim obecna ustawa o

ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne oddziaływała na pracodawców zatrudniających byłych funkcjonariuszy publicznych, będących w okresie karencji. Proponuje się odejście od dotychczas obowiązujących przepisów w zakresie karania pracodawców, którzy mimo okresu karencji, zatrudniają funkcjonariuszy publicznych, którzy na ich rzecz wydawali rozstrzygnięcia lub decyzje i zastosowanie kar pieniężnych za naruszenie przez byłego funkcjonariusza okresu karencji.

- 4.4. Projektowana ustawa wpłynie na działalność Centralnego Biura Antykorupcyjnego w zakresie przekazania Szefowi Biura prowadzenia rejestru korzyści oraz analizy oświadczeń o stanie majątkowym i informacji o zatrudnieniu członków rodziny. Obowiązek prowadzenia rejestru zostanie przeniesiony z gestii Państwowej Komisji Wyborczej w gestię Szefa CBA. Biorąc pod uwagę rolę prewencyjną Biura oraz zapobieganie możliwym nadużyciom, w tym poprzez narzędzia umożliwiające weryfikację danych, słusznym wydaje się, aby to właśnie CBA posiadało takie uprawnienia. Szczególnie, iż w ramach projektowanej ustawy o działalności lobbingsowej, gdzie to CBA będzie prowadziło rejestr lobbystów i kontrolowało coroczne sprawozdania z ich działalności. Należy także podkreślić, iż rzeczony zagadnienie było przedmiotem wstępnych uzgodnień i wyrażono chęć przejęcia powyższych regulacji jako celowych i zgodnych z zadaniami Biura.

5. Skutki finansowe.

- 5.1. Skutkiem finansowym wejścia w życie projektowanej ustawy

będzie koszt przeniesienia bazy danych rejestru korzyści z PKW do CBA. Nie przewiduje się innych dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa. Ustawa nie nakłada na urzędy nowych obowiązków ponad te, które już są (lub być powinny) realizowane. Ustawa nie zakłada również tworzenia specjalnych komórek organizacyjnych realizujących wynikające z niej zadania. Już w tej chwili powinny funkcjonować w strukturach jednostek organizacyjnych obsługujących naczelne i centralne organy administracji rządowej oraz organy samorządu terytorialnego procedury rejestracji i analizy oświadczeń o stanie majątkowym.

5.2. Projektowana regulacja pociągnie za sobą dodatkowe koszty, których źródłem pokrycia będą budżety dysponentów środków budżetowych organów administracji rządowej i samorządowej – przechowywanie oświadczeń majątkowych (poza CBA). Ponadto na KPRM zostanie nałożony obowiązek przechowywania oświadczeń o stanie majątkowym członków organów pomocniczych i opiniodawczo-doradczych Prezesa Rady Ministrów i Rady Ministrów. Także na prezesa NBP zostanie nałożony obowiązek przechowywania oświadczeń majątkowych członków zarządu Narodowego Banku Polskiego, kierujących komórkami organizacyjnymi Narodowego Banku Polskiego i ich zastępców, oraz członków Rady Polityki Pieniężnej.

5.3. Proponowana regulacja pociągnie za sobą określone skutki finansowe dla budżetu CBA w zakresie, w jakim organ będzie prowadził rejestr korzyści oraz analizę informacji o zatrudnieniu członków rodziny. Należy tu zaznaczyć, że obecnie w ustawie o CBA istnieje obowiązek analizy treści oświadczeń o stanie majątkowym (art. 2 ust.1 pkt 5). Prewencyjne działania antykorupcyjne trudno mierzyć miarą kosztów i zysków, bowiem dobrze funkcjonująca i sprawna administracja jest

celem samym w sobie, zaś koszty, jakie ponosi państwo w wyniku działań korupcyjnych można mierzyć w miliardach złotych. Należy także podkreślić, że wnioskodawcy proponują zwiększenie wymiaru kar pieniężnych – bardzo wysokich grzywn za przestępstwa korupcyjne.

Część II. Propozycje rozstrzygnięć niezbędne do wprowadzenia projektu ustawy.

1. Zakres podmiotowy projektowanej regulacji.

1.1. Rozwiązania projektowanej ustawy będą skierowane do a) funkcjonariuszy publicznych (osób, na które zostanie nałożony obowiązek składania oświadczeń o stanie majątkowym) b) organy i podmioty, na które zostanie nałożony obowiązek sprawozdawczości z przeprowadzonej analizy oświadczeń o stanie majątkowym oraz informacji o zatrudnieniu członków rodziny oraz c) podmiot rejestrująco- analizujący - CBA.

1.2. Proponuje się także na potrzeby niniejszej ustawy wprowadzenie definicji funkcjonariusza publicznego w ujęciu szerszym niż ma to miejsce w kodeksie karnym. Zaproponowano enumeratywne wskazanie kręgu podmiotowego adresatów ustawy. Przede wszystkim kierowano się wpływem funkcjonariuszy publicznych na podejmowane decyzje, rozstrzygnięcia, ale także na kształt prawa, jakość i skuteczność szeroko pojętego wymiaru sprawiedliwości.

1.2.1 Ustawa miałaby zastosowanie do:

- 1) osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe w rozumieniu przepisów o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe;
- 2) posłów, senatorów i posłów do Parlamentu Europejskiego;
- 3) sędziów Trybunału Konstytucyjnego;
- 4) sędziów, asesorów sądowych, referendarzy sądowych sądów powszechnych,
- 5) sędziów, asesorów sądowych, referendarzy sądowych sądów administracyjnych,
- 6) sędziów sądów wojskowych,
- 7) dyrektora sądu, zastępcy dyrektora sądu, kierownika finansowego sądu, zastępcy kierownika finansowego sądu, głównego księgowego, zastępcy głównego księgowego, audytora wewnętrznego, radcy prawnego, pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych w sądach powszechnych i wojskowych,
- 8) dyrektora, zastępcy dyrektora, głównego księgowego, zastępcy głównego księgowego, radcy prawnego, audytora wewnętrznego w sądach administracyjnych
- 9) komorników, asesorów komorniczych, zawodowych kuratorów sądowych oraz syndyków, nadzorców sądowych i zarządców przymusowych;
- 10) [prokuratorów i asesorów prokuratorskich w powszechnych i wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury oraz Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu](#)
- 11) dyrektora finansowo-administracyjnego, zastępcy dyrektora finansowo-administracyjnego, głównego księgowego, zastępcy głównego księgowego, audytora wewnętrznego, radcy prawnego, pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych w prokuraturach powszechnych i wojskowych,

- 12) członków korpusu służby cywilnej, z wyłączeniem osób zatrudnionych na stanowiskach wspomagających, z zastrzeżeniem pkt 13;
- 13) członków korpusu służby cywilnej zatrudnionych na stanowiskach wspomagających: specjaliści, starszego inspektora, inspektora, starszego księgowego, księgowego, młodszego księgowego, samodzielnego referenta, starszego referenta, referenta, starszego rewidenta, rewidenta, inspektora nadzoru budowlanego, inspektora ochrony środowiska, starszego kontrolera rozliczeń, kontrolera rozliczeń, komisarza skarbowego, starszego poborcy skarbowego, poborcy skarbowego, likwidatora, analityka, sekretarza, sekretarza kierownika urzędu lub jednostki (stanowiska równorzędnego), sekretarza dowódcy (szefa instytucji);
- 14) członków służby zagranicznej, z wyłączeniem osób niebędących członkami korpusu służby cywilnej zatrudnionych na stanowiskach personelu obsługi w placówkach zagranicznych;
- 15) urzędników państwowych, o których mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych, z zastrzeżeniem pkt 27 i 35;
- 16) funkcjonariuszy Policji, Służby Celnej, Służby Więziennej, Straży Granicznej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Biura Ochrony Rządu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Służby Wywiadu Wojskowego, z wyłączeniem osób pełniących służbę w korpusie szeregowych;
- 17) funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego;
- 18) pracowników podmiotów, o których mowa w pkt 16 i 17, podejmujących decyzje o wydatkowaniu środków publicznych;

- 19) żołnierzy zawodowych i żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, z wyłączeniem osób pełniących służbę w korpusie szeregowych;
- 20) strażaków Państwowej Straży Pożarnej z wyłączeniem osób pełniących służbę w korpusie szeregowych i podoficerów;
- 21) radnych gminy, powiatu, województwa;
- 22) pracowników samorządowych, z wyłączeniem osób zatrudnionych na stanowiskach pomocniczych i obsługi oraz na stanowiskach, na których nawiązanie stosunku pracy następuje w ramach robót publicznych lub prac interwencyjnych;
- 23) wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), zastępców wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), skarbników gmin, sekretarzy gmin, kierowników jednostek organizacyjnych gminy, osób zarządzających i członków organów zarządzających gminnymi osobami prawnymi oraz innych osób wydających decyzje administracyjne w imieniu wójta (burmistrza, prezydenta miasta);
- 24) członków zarządów powiatów, skarbników powiatów, sekretarzy powiatów, kierowników jednostek organizacyjnych powiatu, osób zarządzających i członków organów zarządzających powiatowymi osobami prawnymi oraz innych osób wydających decyzje administracyjne w imieniu starosty;
- 25) członków zarządów województw, skarbników województw, kierowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, osób zarządzających i członków organów zarządzających wojewódzkimi osobami prawnymi oraz innych osób wydających decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa;
- 26) członków zarządów związków jednostek samorządu terytorialnego;

- 27) pracowników regionalnych izb obrachunkowych zajmujących stanowiska: prezesa, członka kolegium, naczelnika wydziału oraz inspektora;
- 28) pracowników samorządowych kolegiów odwoławczych zajmujących stanowiska: przewodniczącego, zastępcy przewodniczącego oraz etatowego członka kolegium;
- 29) państwowych inspektorów sanitarnych oraz ich zastępców;
- 30) kierowników urzędów administracji niezespolonej oraz ich zastępców;
- 31) kierowników zespolonych służb, inspekcji i straży oraz ich zastępców
- 32) ekspertów i asesorów w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej;
- 33) członków Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych;
- 34) członków kolegium Najwyższej Izby Kontroli, dyrektora generalnego Najwyższej Izby Kontroli oraz pracowników Najwyższej Izby Kontroli z wyłączeniem osób zatrudnionych na stanowiskach obsługi;
- 35) wiceprezesa, starszych radców i radców Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa;
- 36) Przewodniczącego, Zastępców Przewodniczącego oraz członków Komisji Nadzoru Finansowego;
- 37) członków organów zarządzających Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, osób kierujących komórkami organizacyjnymi Centrali Zakładu lub terenowymi jednostkami organizacyjnymi i ich zastępców oraz głównego księgowego;
- 38) członków organów zarządzających Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, osób kierujących komórkami organizacyjnymi Centrali Kasy lub regionalnymi i terenowymi jednostkami organizacyjnymi i ich zastępców oraz głównego księgowego;

- 39) Prezesa, Wiceprezesów oraz pracowników Rządowego Centrum Legislacji;
- 40) dyrektora Krajowej Szkoły Administracji Publicznej i dyrektora Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury i ich zastępców;
- 41) Prezesa, zastępców Prezesa, dyrektorów oddziałów wojewódzkich Narodowego Funduszu Zdrowia i ich zastępców oraz członków Rady Narodowego Funduszu Zdrowia i członków rad oddziałów wojewódzkich;
- 42) dyrektora generalnego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe i jego zastępców, dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych i ich zastępców oraz nadleśniczych;
- 43) pracowników agencji państwowych zajmujących stanowiska: prezesa, wiceprezesa, głównego księgowego, dyrektora zespołu, dyrektora oddziału terenowego i jego zastępcy oraz osób zajmujących stanowiska równorzędne pod względem płacowym, lub podejmujących decyzje o wydatkowaniu środków publicznych;
- 44) pracowników banków państwowych zajmujących stanowiska: prezesa, wiceprezesa, członka zarządu, skarbnika, głównego księgowego, kierującego oddziałem terenowym i jego zastępcy oraz osób zajmujących stanowiska równorzędne pod względem płacowym lub podejmujących decyzje o wydatkowaniu środków publicznych;
- 45) pracowników przedsiębiorstw państwowych zajmujących stanowiska: dyrektora, zastępcy dyrektora, głównego księgowego, kierownika, dyrektora oddziału terenowego i jego zastępcy – oraz komórek równorzędnych, głównego księgowego w oddziale terenowym oraz osób zajmujących stanowiska równorzędne pod względem płacowym, lub

podejmujących decyzje o wydatkowaniu środków publicznych a także prokurenta i likwidatora;

- 46) osób zatrudnionych w jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa oraz spółkach, w których udział Skarbu Państwa przekracza 50% kapitału zakładowego lub 50% liczby akcji, zajmujących stanowiska: prezesa, wiceprezesa, członka zarządu, głównego księgowego, kierującego oddziałem terenowym i jego zastępcy, głównego księgowego w oddziale terenowym oraz osób zajmujących stanowiska równorzędne pod względem płacowym lub podejmujących decyzje o wydatkowaniu środków publicznych, a także prokurenta, likwidatora i obserwatora w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 czerwca 2005 r. o szczególnych uprawnieniach Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w spółkach kapitałowych o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego (Dz. U. Nr 132, poz. 1108 i Nr 267, poz. 2258);
- 47) osób zatrudnionych w jednoosobowych spółkach samorządu terytorialnego oraz spółkach, w których udział jednostek samorządu terytorialnego przekracza 50% kapitału zakładowego lub 50% liczby akcji, zajmujących stanowiska: prezesa, wiceprezesa, członka zarządu, głównego księgowego, kierującego oddziałem terenowym i jego zastępcy, głównego księgowego w oddziale terenowym oraz osób zajmujących stanowiska równorzędne pod względem płacowym lub podejmujących decyzje o wydatkowaniu środków publicznych;
- 48) osób zatrudnionych w państwowych funduszach celowych, agencjach wykonawczych i instytucjach gospodarki budżetowej na stanowiskach: prezesa, wiceprezesa, dyrektora, zastępcy dyrektora, kierownika jednostki i jego zastępców, głównego księgowego oraz osób zajmujących stanowiska równorzędne pod względem płacowym, lub

- podejmujących decyzje o wydatkowaniu środków publicznych;
- 49) rektorów, prorektorów, kanclerzy oraz kwestorów publicznych szkół wyższych;
- 50) dyrektorów, zastępców dyrektorów oraz głównych księgowych jednostek badawczo-rozwojowych oraz Narodowego Centrum Badań i Rozwoju;
- 51) kierowników samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i ich zastępców oraz kierowników jednostek organizacyjnych tych zakładów i ich zastępców.

1.2.2. Członkowie organów rad i zespołów opiniodawczych i doradczych Prezesa Rady Ministrów i Rady Ministrów powołanych na podstawie przepisów ustawy o Radzie Ministrów, którzy nie są jednocześnie objęci przepisami pkt 1-51 oraz członkowie zarządu Narodowego Banku Polskiego, osoby kierujące komórkami organizacyjnymi Narodowego Banku Polskiego i ich zastępcy oraz członkowie Rady Polityki Pieniężnej składałoby wyłącznie oświadczenie o stanie majątkowym. Nie stosowano by do nich pozostałych obowiązków i ograniczeń przewidzianych w ustawie.

Uzasadnienie:

Zakres podmiotowy ustawy, wskazuje wprost wszystkie kategorie osób, do których odnoszą się obowiązki i ograniczenia określone w ustawie. W stosunku do ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne rozszerzono zakres podmiotów objętych przepisami antykorupcyjnymi.

Projekt maksymalnie szeroko określa krąg podmiotów podlegających regulacji, obejmując swoim zakresem nie tylko funkcjonariuszy publicznych w rozumieniu przepisów ustawy – Kodeks karny, ale także inne osoby

potencjalnie zagrożone korupcją, w szczególności wynagradzane ze środków publicznych lub podejmujące decyzje o wydatkowaniu takich środków. Dodano kategorię podmiotów zobowiązanych wyłącznie do złożenia oświadczenia, lecz nie objętych ograniczeniami wynikającymi z projektu ustawy, wskazanych w pkt 1.2.2. Wnioskodawcy wskazując enumeratywnie krąg podmiotowy projektowanej ustawy starali się uniknąć obecnych problemów z interpretacją obowiązującej ustawy, w której brak konkretnych zapisów, powoduje uznaniowość w określaniu podmiotów objętych regulacją. Celem wnioskodawców było enumeratywne wskazanie wszystkich kategorii osób, do których odnosić się będą obowiązki i ograniczenia określone w ustawie. Rozwiązanie to ma na celu uniknięcie sytuacji, w której (na skutek zastosowania pojęć nieostrych) kwestia podlegania bądź nie podlegania przepisom ustawy musiałaby być przedmiotem dodatkowych analiz czy interpretacji. Projekt maksymalnie szeroko określa krąg podmiotów objętych regulacją, obejmując swoim zakresem nie tylko funkcjonariuszy publicznych w rozumieniu ustawy – Kodeks karny, ale także inne osoby potencjalnie zagrożone korupcją, w szczególności wynagradzane ze środków o publicznych lub podejmujące decyzje o wydatkowaniu takich środków. Tym niemniej należy podkreślić, że w przeważającej części dokonano jedynie subsumcji i uporządkowania dotychczas obowiązujących przepisów w tym zakresie, rozszerzając zakres podmiotowy dotychczas określony w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne jedynie w odniesieniu do tych kategorii osób, co do których istnieje duże prawdopodobieństwo zagrożenia działaniami o charakterze korupcyjnym, w szczególności, gdy taką potrzebę zgłaszały same ministerstwa lub inne podmioty.

W odniesieniu do grup stanowisk wymienionych w pkt 18 i 43-48 (część II-w dziale 1.2.1 rozdział 1 - projektu założeń do projektu ustawy Prawo antykorupcyjne), niemożliwe jest precyzyjne określenie nazw stanowisk równorzędnych pod względem płacowym do najwyższych stanowisk kierowniczych lub nazw stanowisk na których podejmowane są decyzje o wydatkowaniu środków publicznych, gdyż zależy to od indywidualnej organizacji wewnętrznej danego podmiotu. Wobec powyższego zdecydowano

się w tych kilku przypadkach na pozostawienie nieostrego pojęcia „osób zajmujących stanowiska równorzędne pod względem płacowym, lub podejmujących decyzje o wydatkowaniu środków publicznych”. Jednakże, w celu uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych, przewiduje się wprowadzenie dla właściwych ministrów (w przypadku osób, o których mowa w pkt 18) i Rady Ministrów (w przypadku osób, o których mowa w pkt 37-42) delegacji ustawowych do określenia tych grup stanowisk w rozporządzeniach. Wnioskodawcy mając na uwadze niedoskonałość kryterium stanowisk zrównanych płacowo, obligują, poprzez właściwych rzeczowo ministrów, enumeratywnego określenia, które konkretnie stanowiska, przy uwzględnieniu kompetencji i zadań na danym stanowisku, będą podlegały reżimowi ustawy. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia enumeratywnie określi wykaz stanowisk objętych regulacją. Będzie ono publikowane w Dzienniku Ustaw, na stronach BIP ministerstw, oraz na stronach internetowych jednostki. Rozwiązanie takie da także kandydatom na wskazane stanowiska możliwość świadomego wyboru, że dobrowolnie poddają się działaniu ustawy Prawo antykorupcyjne. Należy stwierdzić, że proponowany zakres podmiotowy regulacji powstał w wyniku długich konsultacji międzyresortowych, gdzie ministerstwa wskazywały, które z grup nieobjętych dotychczas ustawą o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne były narażone na działania korupcyjne. Takich przypadków jest kilka np. pracownicy Lasów Państwowych, lub rektorzy szkół wyższych. Jednakże w pozostałej części dokonano subsumcji przepisów już obowiązujących, a więc podmiotów, które już takiemu reżimowi antykorupcyjnemu podlegały i które wypełniały, na podstawie szczegółowych regulacji, oświadczenia o stanie majątkowym. Należy podkreślić, że z zakresu podmiotowego ustawy wyłączono jedynie te kategorie osób, które zatrudnione są na stanowiskach o charakterze pomocniczym lub obsługowym. Tym niemniej, w celu zachowania maksymalnej precyzji regulacji, zrezygnowano z ogólnego przepisu wyłączającego osoby wykonujące czynności pomocnicze i obsługowe, na rzecz enumeratywnego wskazania poszczególnych grup stanowisk nie podlegających przepisom ustawy, zgodnie z nomenklaturą stosowaną w

przepisach dotyczących danej grupy zawodowej.

2. Zakres przedmiotowy projektowanej regulacji.

2.1. Projektowana regulacja obejmie swoim zakresem określenie:

- 1) obowiązków i ograniczeń funkcjonariuszy publicznych,
- 2) praw funkcjonariuszy publicznych,
- 3) zasad i trybu składania oświadczeń o stanie majątkowym i informacji o zatrudnieniu członków rodziny w administracji publicznej,
- 4) zasad i trybu prowadzenia rejestru korzyści.

2.2. Projektowana regulacja obejmuje również swoim zakresem analizę oświadczeń o stanie majątkowym i informacji o zatrudnieniu członków rodziny oraz prowadzenie rejestru korzyści przez CBA. Zdaniem wnioskodawców analityczna i weryfikacyjna rola Biura wynika wprost z ustawy o CBA. Organ ten wyposażony jest w odpowiednie narzędzia do prowadzenia kontroli prawdziwości i prawidłowości oświadczeń majątkowych. Naturalnym zatem jest przyjęcie, że analiza informacji o zatrudnieniu członków rodziny w administracji publicznej także winna być kontrolowana przez CBA. Odnośnie do rejestru korzyści, to proponuje się zmianę organu rejestrującego z Państwowej Komisji Wyborczej na rzecz Centralnego Biura Antykorupcyjnego. PKW poza umieszczaniem informacji w rejestrze nie jest wyposażona w narzędzia umożliwiające weryfikację prawdziwości i prawidłowości umieszczanych tam danych. Z tego względu, analogicznie do przedstawionych wyżej przypadków, uznano, iż odpowiednim organem do rejestracji i prowadzenia rejestru korzyści będzie CBA.

Uzasadnienie:

W większości zakres przedmiotowy ustawy jest powtórzeniem z obowiązującej ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Wnioskodawcy uznali, że katalog wymieniony w obowiązującej regulacji jest słuszny i stąd utrzymanie go w nowo projektowanej ustawie. Różnicę stanowi dodanie informacji o zatrudnieniu członków rodziny, którzy są funkcjonariuszami publicznymi, zobligowanymi także do składania oświadczenia majątkowego. Informacja ma charakter deklaratoryjny i odzwierciedla możliwe sytuacje nepotyczne. Nepotyzm jest powszechną patologią w administracji publicznej i jedyną skuteczną formą walki z nim jest obowiązek ujawniania powiązań rodzinnych wewnątrz administracji. Należy przy tym podkreślić, że informacja dotyczy tylko funkcjonariuszy publicznych, a więc osób, które i tak są zobligowane do składania oświadczeń o stanie majątkowym. Kolejną różnicą jest zmiana organu prowadzącego rejestr korzyści z PKW na Szefa CBA. Trzeba tu zaznaczyć, że jest to służba powołana specjalnie w celu zwalczania korupcji i prewencyjnych działań antykorupcyjnych. Funkcjonariusze Biura wyposażeni są w narzędzia do weryfikacji i analizy otrzymanych danych. Przekazanie rejestru w gestię Szefa CBA jest naturalną konsekwencją działań antykorupcyjnych organu do tego powołanego.

3. **Sprawy lub podmioty, które nie zostaną objęte regulacjami projektowanej ustawy.**

- 3.1. Z katalogu osób, do których odnosi się projektowana regulacja wyłączone zostały osoby zajmujące stanowiska, z którymi nie jest związany realny wpływ na wydatkowanie środków publicznych. Osoby te nie mają żadnego wpływu na decyzje w sprawach rozpoznawanych przez organ na rzecz osób fizycznych i prawnych. Zdaniem projektodawców wyłączenie spod reżimu ustawy osób zajmujących takie stanowiska jest w pełni uzasadnione, bowiem osoby zatrudnione m.in. na stanowiskach technicznych nie wykonują zadań, w których narażone byłyby na działania korupcyjne. Status tych osób określony jest odrębnymi przepisami, w które niniejsza regulacja nie będzie wkraczać.

- 3.2. W sposób pośredni poza reżimem projektowanej ustawy znajdują się osoby wskazane w pkt 1.2.3. zakresu podmiotowego ustawy, bowiem nie podlegają oni przepisom materialnym regulacji. Obowiązek składania oświadczeń o stanie majątkowym jest przejawem zasady przejrzystości i jawności administracji. Prawa, obowiązki, ani ograniczenia nie dotyczą tych osób. Podlegają oni przepisom szczególnym np. ustawie o NBP. Członkowie organów rad i zespołów opiniodawczych i doradczych Prezesa Rady Ministrów i Rady Ministrów powołanych na podstawie przepisów ustawy o Radzie Ministrów pełnią rolę ekspercką i w większości prowadzą działalność w sektorze prywatnym, a więc nakładanie na nich jakichkolwiek ograniczeń byłoby niecelowe. Jednakże osoby te otrzymują wynagrodzenie ze środków budżetowych i niejednokrotnie wywierają wpływ na ważne programy rządowe, kreują politykę rządu, sugerują rozwiązania. Z tego powodu mogą być narażeni na działania korupcyjne. Aby uniknąć sytuacji możliwego konfliktu interesów lub dzikiego lobbingu zaproponowano objęcie tych osób obowiązkiem składania jedynie oświadczeń o stanie majątkowym. Korzyść z takiego rozwiązania jest obopólna, bowiem przy zachowaniu jawności funkcjonariusz publiczny uniknie zarzutu szczególnego preferowania jednych ekspertów przed innymi, zaś członkowie takich gremiów, że nie działają na czyjąś rzecz lub nie prowadzą ukrytej działalności lobbingowej.

3.3. W katalogu podmiotowym projektowanej regulacji precyzyjnie określone są stanowiska osób, które podlegają reżimowi ustawy. Oznacza to, że pozostałe osoby, nawet zatrudnione w tych samych instytucjach (np. KRUS, ZUS, spółki Skarbu Państwa ect.) nie są objęte ustawą. Zdaniem projektodawców wskazanie, osób kierujących i zarządzających w tych podmiotach, pozwoli, w sytuacji możliwych nieprawidłowości, na konkretne ustalenie osoby odpowiedzialnej za zaniedbanie. Osoby wyłączone z katalogu nie podejmują ważnych dla państwa decyzji, nie mają też wpływu na strategię w określonych sektorach. Wskazując osoby z pkt 22-51 (część II- w dziale 1.2.1 rozdział 1 - projektu założeń do projektu ustawy Prawo antykorupcyjne), zakresu podmiotowego regulacji starano się kierować kryterium kompetencyjnym lub płacowo-kompetencyjnym (jak w pkt 43-48 ww. części II), o czym szerzej była już mowa powyżej.

4. **Określenia zawarte w projektowanej ustawie, które wymagają zdefiniowania w jej przepisach.**

4.1. Z uwagi na zakres regulowanych spraw, w projektowanej ustawie przewidziany zostanie słownik podstawowych pojęć. W szczególności ustawa zdefiniuje następujące pojęcia:

- 1) funkcjonariusz publiczny – przez określenie, iż jest to każda osoba, wskazana w katalogu podmiotowym w pkt 1.2.1. części II projektu założeń, która podlega reżimowi projektu ustawy.
- 2) Upominek – poprzez określenia, że jest to drobny prezent, mający charakter powszechny i okolicznościowy, związany z obchodzonym świętem państwowym lub religijnym, którego

przyjęcie lub wręczenie związane byłoby ze sprawowanym urzędem lub pełnioną funkcją.

- 3) Korzyść majątkowa lub osobista, zgodnie z art. 115 § 4 kk, jest to korzyść zarówno dla siebie, jak i dla kogo innego.
- 4) Podmiotem zależnym od innego przedsiębiorcy byłby podmiot, w którym:
 - a) inny przedsiębiorca posiada bezpośrednio lub pośrednio większość głosów w jego organach;
 - b) inny przedsiębiorca jest uprawniony do powoływania albo odwoływania większości członków organu zarządzającego lub nadzorczego w tym podmiocie;
 - c) więcej niż połowa członków zarządu przedsiębiorcy jest jednocześnie członkami zarządu albo osobami pełniącymi funkcje kierownicze w innym podmiocie;
 - d) inny przedsiębiorca wywiera decydujący wpływ na działalność tego przedsiębiorcy, w szczególności na podstawie umowy przewidującej zarządzanie tym przedsiębiorcą lub przekazywanie zysku.
- 5) Informacja o zatrudnieniu członków rodziny – dokument zawierający informacje o powiązaniach rodzinnych funkcjonariusza publicznego z innymi funkcjonariuszami publicznymi;
- 6) Rejestr korzyści – rejestr zawierający dane o korzyściach przyjętych przez wskazanych funkcjonariuszy publicznych.

Uzasadnienie:

Przyjęcie dla potrzeb projektowanej ustawy powyższych definicji związane jest z koniecznością ustalenia nowego znaczenia danych określeń. Projektodawcy proponują powtórzenie i doprecyzowanie używanych w regulacji pojęć. Zapobiegnie to ewentualnym wątpliwościom interpretacyjnym

i wyjdzie naprzeciw oczekiwaniom organów, z którymi projekt był konsultowany.

5. Przepisy merytoryczne.

5.1. Ograniczenia w zasiadaniu w organach statutowych, prowadzeniu działalności gospodarczej, posiadaniu liczby akcji lub udziałów.

5.1.1. Funkcjonariusze publiczni w okresie zajmowania stanowiska, pełnienia funkcji lub zatrudnienia, nie mogliby:

- a) być członkami zarządów, rad nadzorczych lub komisji rewizyjnych oraz pełnomocnikami spółek handlowych lub spółek wodnych;
- b) być zatrudnionymi lub wykonywać inne zajęcia w spółkach handlowych, lub w spółkach wodnych, które mogłyby wywoływać podejrzenie o ich stronnictwo lub interesowność;
- c) być członkami zarządów, rad nadzorczych lub komisji rewizyjnych spółdzielni oraz spółdzielni mieszkaniowych;
- d) być członkami zarządów fundacji lub stowarzyszeń prowadzących działalność gospodarczą lub zarządzać jednostką organizacyjną takiej fundacji lub stowarzyszenia;
- e) otrzymywać wynagrodzenia lub zapłaty od podmiotów korzystających ze środków publicznych, jeżeli z tytułu zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji uczestniczą w przyznawaniu tym podmiotom środków publicznych lub w rozliczaniu ich wydatkowania;
- f) posiadać w spółkach handlowych więcej niż 10% akcji lub udziałów przedstawiających więcej niż 10% kapitału zakładowego - w każdej z tych spółek, lub posiadać więcej niż 10% udziału kapitałowego w osobowych spółkach handlowych;

g) prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielami lub pełnomocnikami w prowadzeniu takiej działalności; nie dotyczy to działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej, w formie i zakresie gospodarstwa rodzinnego.

5.1.2. Jeżeli wskazane osoby w dniu powołania na stanowisko, powierzenia funkcji lub zatrudnienia zajmowałyby stanowisko, pełniłyby funkcję, byłyby zatrudnione, prowadziłyby działalność gospodarczą albo posiadały akcje lub udziały w ilości przekraczającej dopuszczalny limit, byłyby zobowiązane w terminie 4 miesięcy od dnia objęcia stanowiska, funkcji lub nawiązania stosunku pracy, na zrzec się pełnionej funkcji, stanowiska, rozwiązać stosunek pracy lub zaprzestać prowadzenia działalności gospodarczej albo zbyć udziały lub akcje. Kopia zrzeczenia się funkcji lub stanowiska dołączana byłaby do oświadczenia o stanie majątkowym.

5.1.3. Przepisów powyższych nie stosowałoby się do: rektorów, prorektorów, kanclerzy oraz kvestorów publicznych szkół wyższych, kierowników samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i ich zastępców, kierowników jednostek organizacyjnych tych zakładów i ich zastępców oraz zawodowych kuratorów sądowych wyznaczonych dla osób fizycznych w sprawach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.

Uzasadnienie:

Powyższe ograniczenia stanowią odzwierciedlenie przepisów z obecnie obowiązującej ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Wieloletnie doświadczenia w stosowaniu tego ograniczenia wskazują, że nie budzą one zastrzeżeń i są one akceptowane w strukturach administracji. Ponadto w trakcie konsultacji

międzyresortowych ten projekt zapisu nie wzbudził zastrzeżeń ani uwag, dlatego wnioskodawcy proponują utrzymanie go w obecnym kształcie. Różnicę stanowi wydłużenie terminu na rezygnację z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji z 3 do 4 miesięcy. Za datę rezygnacji przyjmowano dotychczas, zgodnie z kodeksem spółek handlowych, datę pisma o rezygnacji złożonego organom spółki. Jednakże zdarzało się tak, że podmiot nie odzwierciedlał w KRS zmian, przez co funkcjonariusz publiczny mógł ponosić odpowiedzialność, nie mając przy tym żadnego wpływu na działania podmiotu. Niestety zdarzały także przypadki, w których rezygnacja była pozorna. W celu zapobieżenia takim nieprawidłowościom wnioskodawcy postulują o przedłożenie kopii rezygnacji z zasiadania we wskazanych organach i dołączenie jej do oświadczenia o stanie majątkowym. Z powyższych ograniczeń zostały wyłączone osoby wskazane w pkt 5.1.3. części II projektu założeń do projektu ustawy Prawo antykorupcyjne.

5.2. Zakaz przyjmowania upominków.

5.2.1. Funkcjonariusze publiczni mogą w związku z reprezentowaniem urzędu przyjąć okolicznościowy upominek, jeżeli ze względu na zwyczaje odmowa przyjęcia upominku nie byłaby wskazana lub wręczenie upominku ma powszechny i okolicznościowy charakter, w szczególności w związku z obchodzonym świętem państwowym lub religijnym.

5.2.2. Upominek, przyjęty przez:

- a) osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe, w rozumieniu przepisów o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe;
- b) posłów, senatorów, posłów do Parlamentu Europejskiego;
- c) radnych gminy, powiatu, województwa;
- d) wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), zastępców wójtów (burmistrzów, prezydentów miast);
- e) członków zarządów powiatu, województwa

- podlegały wpisaniu do rejestru korzyści.

- 5.2.3. W zakresie przyjmowania upominków lub świadczeń o podobnym charakterze do członków służby zagranicznej stosuje się przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o służbie zagranicznej (Dz. U. Nr 128, poz. 1403, z późn. zm.).

Uzasadnienie:

Projektodawcy proponują wprowadzenie zakazu przyjmowania jakichkolwiek upominków, z zastrzeżeniem 5.2.1-3. Przyjmowanie zwyczajowych prezentów jest korupcją nie wprost, bowiem nie ma granicy między wręczeniem w formie prezentu np. urzędnikowi, radnemu, czy parlamentarzysty butelki markowego alkoholu, laptopa znanej firmy, czy wysokiej klasy samochodu. Nie ma ścisłej granicy co jest prezentem, a co korupcją. Wprowadzenie zakazu do systemu prawa zwiększy jego przejrzystość. W postępowaniu prowadzonym w związku z przepisami proponowanej ustawy, dowód na okoliczność, że przyjęcie upominku jest związane ze zwyczajem istniejącym w odniesieniu do określonego zawodu, jednostki organizacyjnej lub stanowiska, byłby niedopuszczalny.

- 5.3. W związku z zajmowanym stanowiskiem, pełnioną funkcją lub zatrudnieniem, nie można byłoby przyjmować korzyści majątkowych lub osobistych, chyba że korzyść taka byłaby powszechnie dostępna. Oznacza to, że funkcjonariusze publiczni nie mogliby zawierać umów cywilnoprawnych na zasadach korzystniejszych niż te powszechnie dostępne, to znaczy niedopuszczalna byłaby oferta skierowana do np. konkretnego urzędnika na zakup samochodu z 80% upustem.

- 5.4. Ograniczenia zawarte w przepisach szczególnych odnoszą się do poszczególnych grup zawodowych i obejmują:

- 1) Posłów i senatorów – zakaz prowadzenia działalności gospodarczej, zasiadania w organach statutowych lub posiadania akcji i udziałów jest ograniczony jedynie do mienia państwowego lub samorządowego (komunalnego).

Sankcją za naruszenie zakazów jest nieważność wyboru lub powołania na powyższe stanowiska.

- 2) Radnych - przepisy dotyczące radnych są odzwierciedleniem dotychczasowych przepisów: art. 24f ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 25b ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym oraz art. 27b ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa. Do dotychczasowych regulacji dodano zakaz zatrudnienia na podstawie umowy o pracę oraz umowy cywilnoprawnej w jednostce samorządu terytorialnego, w której radny uzyskał mandat. Ponadto przedłużono termin zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej przez radnego z 3 do 4 miesięcy. Wprowadzono zakaz zasiadania w organach kontrolnych i rewizyjnych w spółkach handlowych i komunalnych małżonkom radnych, którzy uzyskali mandat w tej samej jednostce samorządu terytorialnego.
- 3) Regionalne izby obrachunkowe - wprowadza się postanowienia, będące odzwierciedleniem postanowień dotychczasowego art. 23 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. W przypadku prezesa regionalnej izby obrachunkowej, jego zastępcy i pozostałych członków kolegium oraz pracowników regionalnej izby obrachunkowej utrzymano wyłączenie możliwości członkostwa w organach jednostek samorządu terytorialnego i samorządowych kolegiów odwoławczych oraz pozostawiania w stosunku pracy w jednostkach samorządu terytorialnego, z uwagi na możliwy konflikt interesów.
- 4) Służby Celne - postanowienia są odzwierciedleniem postanowień dotychczasowego art. 34 pkt 7 ustawy z dnia 24 lipca 1999 r. o Służbie Celnej. W przypadku funkcjonariuszy celnych utrzymano zakaz sprawowania funkcji lub świadczenia pracy w podmiotach zagranicznych

lub podmiotach krajowych zajmujących się obrotem z zagranicą lub obrotem towarami pochodzenia zagranicznego, z uwagi na możliwy konflikt interesów.

- 5) Żołnierzy - projekt zawiera postanowienia będące odzwierciedleniem postanowień dotychczasowego art. 122a ust. 1-3 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. W przypadku żołnierzy zawodowych utrzymano zakaz zatrudnienia albo podejmowania pracy zarobkowej na podstawie innego tytułu u przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie produkcji lub obrotu wyrobami, o których mowa w przepisach w sprawie klasyfikacji wyrobów obronnych oraz dostaw, robót budowlanych i usług przeznaczonych na zamówienie jednostek wojskowych oraz podmiotach zależnych od tych przedsiębiorców, z uwagi na możliwy konflikt interesów.
- 6) Funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego - projekt zawiera postanowienia będące odzwierciedleniem postanowień dotychczasowego art. 79a ustawy z dnia 24 maja 2002r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu. Utrzymano możliwość zasiadania w organach statutowych, posiadania akcji lub udziałów, oraz prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli jest to uzasadnione względami bezpieczeństwa państwa i wyłącznie po uzyskaniu zgody Prezesa Rady Ministrów. Dopuszczono możliwość zatrudnienia funkcjonariusza lub wykonywania innych zajęć w spółkach za zgodą szefa Agencji lub Służby, o ile jest to związane z realizacją zadań tych Agencji albo Służb.

5.4.2. Projekt zawiera dodatkowe obowiązki o charakterze informacyjnym, związane ze specyfiką wykonywanego przez nich zawodu, nałożone na:

- 1) policjanta oraz funkcjonariusza lub pracownika Straży Granicznej - poinformowania o podjęciu przez małżonka lub osoby pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym zatrudnienia lub innych czynności zarobkowych w podmiotach świadczących usługi detektywistyczne lub ochrony osób i mienia oraz o objęciu w nich akcji lub udziałów,
- 2) strażaka Państwowej Straży Pożarnej- poinformowania o podjęciu przez małżonka lub osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym zatrudnienia lub innych czynności zarobkowych u przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie ochrony przeciwpożarowej lub świadczeniu usług podlegających sprawdzeniu w toku czynności kontrolno-rozpoznawczych,
- 3) zawarte są także wspólne dla wszystkich w/w grup zawodowych zastrzeżenia dotyczące obowiązku poinformowania o fakcie bycia wykonawcą w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych na rzecz organów i jednostek nadzorowanych i podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

5.4.3. Dodatkowe obowiązki o charakterze informacyjnym, nałożone na radnych:

- 1) radni oraz osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu starosty, marszałka województwa lub wójta są zobowiązani do poinformowania o umowach cywilnoprawnych zawartych przez ich małżonków, jeżeli umowy te zawarte zostały z organami powiatu, gminy lub województwa, jednostkami organizacyjnymi powiatu, gminy lub województwa albo powiatowymi, gminnymi lub wojewódzkimi osobami prawnymi i nie dotyczą stosunków prawnych wynikających z korzystania z powszechnie dostępnych usług,

- 2) radny, którego małżonek, w okresie pełnienia funkcji lub zatrudnienia radnego został zatrudniony na terenie, w którym pełni funkcję, lub został zatrudniony lub powołany na stanowisko, w jednostce organizacyjnej jednostki samorządu terytorialnego, związku jednostek samorządu terytorialnego albo rozpoczął świadczenie pracy lub wykonywanie czynności zarobkowych na innej podstawie w spółkach handlowych, w których co najmniej 50% udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego, jest zobowiązany do poinformowania o tym fakcie.

Uzasadnienie:

Proponowane rozwiązania są w zasadzie odzwierciedleniem, z niewielkimi modyfikacjami, przepisów szczególnych, które obowiązywały dotychczas w szczegółowych regulacjach. Ustawa – Prawo antykorupcyjne - dokonała usystematyzowania tych przepisów w jednym akcie prawnym; unikano natomiast ingerowania w treść wyjątków, uznając, że specyfika poszczególnych zawodów (w szczególności w odniesieniu do służb mundurowych) wymaga ich zachowania. Rezygnacja z nich mogłaby nieść za sobą trudne do określenia zagrożenia korupcyjne, natomiast równie nieracjonalne wydaje się ich rozciągnięcie na wszystkie osoby objęte zakresem podmiotowym ustawy. Przyjęcie powyższych ograniczeń wobec wskazanych grup wynika z przepisów szczególnych już obowiązujących. Zostały one wprowadzone w wyniku analizy wieloletnich doświadczeń i podtrzymane w wyniku konsultacji przez rzeczowo właściwych ministrów. Ograniczenia w odniesieniu do konkretnych podmiotów np. służby celnej wynikają ze szczegółowej specyfiki działania, podobnie jak w przypadku dyspozycji art. 79 ustawy o ABW i AW w odniesieniu do funkcjonariuszy tych służb. W wyniku konsultacji bilateralnych zapisy te zostały zachowane. Ponadto utrzymano obowiązki o charakterze informacyjnym dla wymienionych grup np. policja, straż graniczna, straż pożarna. W trakcie uzgodnień zwrócono także uwagę, że obowiązek informacyjny nałożony na powyższe służby dotyczy także osób pozostających we wspólnym

gospodarstwie domowym. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji argumentował, iż wieloletnie doświadczenia wskazują na konieczność utrzymania powyższych regulacji, a rozszerzenie obowiązku informacyjnego o osoby nie spokrewnione lub spowinowaczone wynika ze specyfiki służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo obywateli i państwa.

5.5. Wprowadzenie 3-letniego okresu karencji.

5.5.1. Funkcjonariusze publiczni nie mogliby, przed upływem 3 lat od dnia odwołania z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji, być zatrudnieni lub wykonywać innych zajęć u przedsiębiorcy lub podmiotu od niego zależnego, jeżeli w okresie 7 lat przed dniem odwołania z zajmowanego stanowiska lub pełnionej funkcji brały udział w rozstrzygnięciu sprawy indywidualnej dotyczącej tego przedsiębiorcy lub podmiotu od niego zależnego. Nie dotyczy to wydawanych na podstawie odrębnych przepisów decyzji administracyjnych w sprawie ustalenia wymiaru podatków i opłat lokalnych podatku rolnego lub podatku leśnego, z wyjątkiem decyzji dotyczących ulg i zwolnień w tych podatkach lub opłatach. Projektodawcy postulują wskazanie okresu, co do którego karencja miałaby zastosowanie np. 7 lat wstecz kierując się 10-letnim okresem przedawnienia karalności czynu przewidzianym dla czynów z art. 231 § 1 kk.

5.5.2. Osoby zgłoszone lub wyznaczone do objęcia stanowisk w organach spółek handlowych lub spółek wodnych nie mogłyby, przed upływem 3 lat od dnia zaprzestania pełnienia funkcji w tych organach, być zatrudnione oraz wykonywać innych zajęć w tych spółkach lub w podmiotach od nich zależnych.

5.5.3. Proponuje się także wprowadzenie definicji podmiotu zależnego, dla celów niniejszej regulacji. Proponowana definicja podmiotu zależnego opracowana została na bazie istniejących już w tym zakresie uregulowań obowiązujących w

ustawie z dnia 15.09.2000r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z dnia 8 listopada 2000r.), ustawie z dnia 08 marca 1990r. o samorządzie gminnym, ustawie z dnia 05 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym i ustawie z dnia 05 czerwca 1998r. o samorządzie województwa.

Uzasadnienie:

Postuluje się wprowadzenie, zgodnie z dyrektywą GRECO (Grupa Państw Przeciwko Korupcji przy Radzie Europy) 3-letniego okresu karencyjnego (pantouflage) dla osób, które zaprzestały pełnienia funkcji publicznych. Karencja oznacza zakaz zatrudniania lub wykonywania innych zajęć u przedsiębiorcy lub podmiotu od niego zależnego, jeżeli osoby brały udział w rozstrzygnięciu sprawy indywidualnej dotyczącej tego przedsiębiorcy lub podmiotu od niego zależnego. Postuluje się także likwidację Komisji Rozpatrującej Wnioski o Wyrażenie Zgody na Zatrudnienie Osób, Które Pełniły Funkcje Publiczne (art. 7 obecnie obowiązującej ustawy z 21 sierpnia 1997 r.). Przepis ten jest nieskuteczny, bowiem nie ma żadnych sankcji za jego naruszenie dla byłego funkcjonariusza. Okres karencji powinien obowiązywać bezwarunkowo. Wszelkie wyjątki naruszałby spójność systemu, co mogłoby prowokować sytuacje sprzyjające korupcji.

5.6. Prawa funkcjonariuszy publicznych.

5.6.1. Funkcjonariusz publiczny miałby prawo do zasiadania w zarządzie, radzie nadzorczej, komisji rewizyjnej lub bycia pełnomocnikiem spółki skarbu państwa, spółki samorządowej (komunalnej), lub spółki wodnej, w określonych przypadkach, po wyznaczeniu go przez odpowiedni organ. Przysługiwałoby prawo do zasiadania w jednym podmiocie.

5.6.2. W szczególnych przypadkach funkcjonariusze publiczni mieliby prawo dodatkowego zarobkowania, po otrzymaniu zgody kierownika lub dyrektora generalnego urzędu kierownika jednostki, o ile przepisy szczególne dotyczące danej

grupy na to zezwalają i na warunkach określonych w przepisach szczególnych.

Uzasadnienie:

Projekt wprowadza ogólny zakaz wykonywania dodatkowych zajęć zarobkowych, które mogłyby pozostawać w sprzeczności z obowiązkami osób podlegających przepisom ustawy jako organu, funkcjonariusza lub pracownika, osłabiać zaufanie do ich bezstronności, wywoływać uzasadnione podejrzenie o stronniczość lub interesowność lub przynosić szkodę interesowi lub ujmę godności urzędu albo honorowi służby. W konsekwencji z poszczególnych ustaw, które do tej pory zawierały tego typu ogólne zastrzeżenia, usunięto przepisy przewidujące ten zakaz. W ustawach szczególnych pozostawiono natomiast przepisy zawierające dodatkowe obostrzenia dotyczące wykonywania zajęć dodatkowych przez przedstawicieli poszczególnych grup zawodowych. Przenoszenie tych zagadnień (mających charakter wyjątków, sformułowanych odrębnie wobec każdej grupy zawodowej) burzyłoby przejrzystość ustawy. Wprowadzono możliwość stosowania w pragmatykach służbowych tego typu wyjątków od ogólnej reguły przewidzianej w projekcie ustawy.

5.7. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów prawa antykorupcyjnego.

5.7.1. Naruszenie zakazów antykorupcyjnych, przez:

- 1) posłów i senatorów - stanowiłoby przewinienie dyscyplinarne, które podlega odpowiedzialności w trybie określonym odpowiednio w Regulaminie Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej albo Regulaminie Senatu Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) sędziów Trybunału Konstytucyjnego - stanowiłoby przewinienie dyscyplinarne, które podlega odpowiedzialności w trybie określonym w ustawie z dnia 1 sierpnia 1997r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643 z późn. zm.);

- 3) sędziów, asesorów sądowych, referendarzy sądowych sądów powszechnych - stanowi przewinienie służbowe, które podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej zgodnie z ustawą z dnia 27.07.2001r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z dnia 12 września 2001 r.),
- 4) sędziów, asesorów sądowych, referendarzy sądowych sądów administracyjnych - stanowi przewinienie służbowe, które podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej zgodnie z ustawą z 25.07.2002. Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. z dnia 20 września 2002 r.)
- 5) sędziów sądów wojskowych - stanowi przewinienie służbowe, które podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej zgodnie z ustawą z dnia 21.08.1997r. Prawo o ustroju sądów wojskowych,
- 6) prokuratorów i asesorów prokuratorskich - stanowi przewinienie służbowe, które podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej zgodnie z ustawą o z dnia 20.06.1985r. o Prokuraturze;
- 7) komorników, asesorów komorniczych - stanowi przewinienie, które podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej zgodnie z ustawą z dnia 29.08.1997r. o komornikach sądowych i egzekucji,
- 8) zawodowych kuratorów sądowych - stanowi przewinienie, które podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej zgodnie z ustawą z dnia 27.07.2001r. o kuratorach sądowych;
- 9) członków korpusu służby cywilnej, pracowników służby zagranicznej, pracowników: administracji rządowej, pracowników samorządowych, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, zatrudnionych na stanowiskach urzędniczych, doradców i asystentów, pracowników innych organów państwowych, funkcjonariuszy oraz pracowników Policji, Straży Granicznej, Służby Celnej, Służby

Więziennej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Biura Ochrony Rządu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, oraz żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, żołnierzy zawodowych: oficerów, podoficerów pełniących służbę w organach finansowych i logistycznych, strażaków i pracowników Państwowej Straży Pożarnej, państwowych inspektorów sanitarnych i ich zastępców, kierowników zespolonych służb, inspekcji lub straży i ich zastępców, dyrektora generalnego Najwyższej Izby Kontroli oraz pracowników Najwyższej Izby Kontroli nadzorujących lub wykonujących czynności kontrolne, starszych radców i radców Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, pracowników Rządowego Centrum Legislacji, przewodniczącego, wiceprzewodniczącego oraz członków Komisji Nadzoru Finansowego, dyrektora, zastępców dyrektora oraz głównego księgowego Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, kierowników komórek organizacyjnych, oddziałów regionalnych, placówek terenowych i ich zastępców oraz głównych księgowych Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, dyrektora sądu, zastępcy dyrektora sądu, kierownika finansowego sądu, zastępcy kierownika finansowego sądu, głównego księgowego, zastępcy głównego księgowego, audytora wewnętrznego, radcy prawnego, pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych w sądach powszechnych i wojskowych, dyrektora, zastępcy dyrektora, głównego księgowego, zastępcy głównego księgowego, radcy prawnego, audytora wewnętrznego w sądach administracyjnych, dyrektora finansowo-administracyjnego, zastępcy dyrektora finansowo-administracyjnego, głównego księgowego, zastępcy głównego księgowego, audytora wewnętrznego, radcy prawnego, pełnomocnika ds. ochrony informacji

niejawnych w prokuraturach powszechnych i wojskowych - stanowi przewinienie - stanowi przewinienie służbowe, które podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej lub stanowi podstawę do rozwiązania stosunku pracy bez wypowiedzenia z winy pracownika;

10) radnych gminy, powiatu, województwa, wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) - powoduje wygaśnięcie mandatu;

11) pracowników regionalnych izb obrachunkowych zajmujących stanowiska: prezesa, zastępcy prezesa, członka kolegium, naczelnika wydziału oraz inspektora do spraw kontroli, pracowników samorządowych kolegiów odwoławczych zajmujących stanowiska: prezesa, wiceprezesa oraz etatowego członka kolegium, członków Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych, prezesa i wiceprezesów Rządowego Centrum Legislacji, pracowników agencji państwowych zajmujących stanowiska: prezesa, wiceprezesa, głównego księgowego, dyrektora zespołu, dyrektora oddziału terenowego i jego zastępcy, lub stanowiska równorzędne pod względem płacowym, pracowników banków państwowych zajmujących stanowiska: prezesa, wiceprezesa, członka zarządu, skarbnika, głównego księgowego, kierującego oddziałem terenowym i jego zastępcy oraz osób zajmujących stanowiska równorzędne pod względem płacowym, oraz pracowników podejmujących decyzje o wydatkowaniu środków publicznych, osób zatrudnionych w przedsiębiorstwach państwowych zajmujących stanowiska: dyrektora, zastępcy dyrektora, głównego księgowego, kierownika, dyrektora oddziału terenowego, i jego zastępcy głównego księgowego w oddziale terenowym oraz osób zajmujących stanowiska równorzędne pod względem płacowym, a także prokurenta i likwidatora; kierowników

urzędów administracji niezespolonej, osób zatrudnionych w jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa oraz spółkach, w których udział Skarbu Państwa przekracza 50% kapitału zakładowego lub 50% liczby akcji, zajmujących stanowiska: prezesa, wiceprezesa, członka zarządu i głównego księgowego, kierującego oddziałem terenowym i jego zastępcy oraz stanowiska równorzędne pod względem płacowym, a także głównego księgowego w oddziale terenowym, prokurenta, likwidatora oraz obserwatora w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 czerwca 2005 r. o szczególnych uprawnieniach Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w spółkach kapitałowych o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego, członków organów zarządzających Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz Funduszu Składowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników, dyrektora generalnego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, zastępców dyrektora generalnego, dyrektorów regionalnych dyrekcji oraz nadleśniczych, Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia i jego zastępców, dyrektorów oddziałów wojewódzkich, członków Rady Narodowego Funduszu Zdrowia oraz członków rad oddziałów wojewódzkich, rektorów, prorektorów, kanclerzy, dyrektora Krajowej Szkoły Administracji Publicznej, dyrektora Krajowej Szkoły Sadownictwa i Prokuratury i ich zastępców, kwestorów publicznych szkół wyższych, członków Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, kierowników samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i ich zastępców, kierowników jednostek organizacyjnych tych zakładów i ich zastępców, ekspertów powołanych przez prezesa Urzędu Patentowego - powoduje odwołanie z zajmowanego stanowiska;

- 12)zastępców wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), skarbników gmin, sekretarzy gmin, kierowników jednostek organizacyjnych gminy, osoby zarządzające i członków organów zarządzających gminnymi osobami prawnymi oraz inne osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu wójta (burmistrza, prezydenta miasta), członków zarządów powiatów, skarbników powiatów, sekretarzy powiatów, kierowników jednostek organizacyjnych powiatu, osoby zarządzające i członków organów zarządzających powiatowymi osobami prawnymi oraz inne osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu starosty, członków zarządów województw, skarbników województw, sekretarzy województw, kierowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, osoby zarządzające i członków organów zarządzających wojewódzkimi osobami prawnymi oraz inne osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa - powoduje odwołanie przez właściwy organ lub rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.) najpóźniej w terminie miesiąca od dnia, w którym właściwy organ uzyskał informację o przyczynie odwołania lub rozwiązania umowy o pracę;
- 13)syndyków, nadzorców sądowych i zarządców przymusowych - powoduje cofnięcie licencji syndyka.

Uzasadnienie:

Projektowana regulacja określa sankcje za naruszenie zakazów przewidzianych w ustawie. Przepis ten jest rozwinięciem dotychczasowego art. 5 ustawy o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Przepis wskazuje enumeratywnie poszczególne kategorie osób objętych reżimem ustawy wraz ze wskazaniem właściwego dla każdej z tych kategorii rodzaju sankcji za naruszenie zakazów w niej określonych.

Przyjęcie koncepcji enumeratywnego wskazania form odpowiedzialności za naruszenie zakazów ustawy czyni przepis jasnym i przejrzystym dla objętych nim funkcjonariuszy publicznych.

5.8.1. Zasady i tryb składania oświadczeń o stanie majątkowym oraz informacji o zatrudnieniu członków rodziny.

5.8.1.1. Obowiązek złożenia oświadczenia o stanie majątkowym, zawierającego informacje o stanie majątkowym, w zakresie majątku osobistego i majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową, oraz informację o działalności gospodarczej prowadzonej przez małżonka, należy wprowadzić dla wszystkich osób, które objęte są zakresem podmiotowym projektowanej ustawy.

5.8.1.2. Obowiązek złożenia oświadczenia o stanie majątkowym, powstaje w trzech przypadkach:

- a) objęcia stanowiska lub funkcji (mianowania, powołania, złożenia ślubowania),
- b) zaprzestania zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji,
- c) co roku w terminie do dnia 15 maja.

5.8.1.3. W przypadku błędnego wypełnienia oświadczenia proponuje się wprowadzenie możliwości dokonania jego korekty, jednak pod warunkiem, że będzie to dokonane w terminie określonym w projekcie ustawy.

5.8.1.4. Oświadczenie o stanie majątkowym składa się według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego rok jego złożenia, mając na uwadze zdarzenia obejmujące cały rok kalendarzowy, w którym nastąpił obowiązek złożenia oświadczenia. Obowiązek złożenia oświadczenia majątkowego powstaje każdorazowo w przypadku

wystąpienia jednego z trzech przypadków określonych w pkt 5.8.1.2 projektu założeń do projektu ustawy Prawo antykorupcyjne .

5.8.1.5. Oświadczenie o stanie majątkowym, obejmować powinno następujące informacje o:

- 1) posiadanych nieruchomościach ze wskazaniem adresu, powierzchni, tytułu prawnego, wielkości udziału i formy nabycia;
- 2) dacie nabycia, dacie zbycia, cenie zakupu lub sprzedaży oraz podmiocie, od którego nieruchomość nabyto - w odniesieniu do nieruchomości nabytych lub zbytych od dnia złożenia ostatniego oświadczenia majątkowego albo w trakcie ostatniego roku, o ile oświadczenie składane jest po raz pierwszy;
- 3) posiadanym gospodarstwie rolnym ze wskazaniem rodzaju gospodarstwa, powierzchni, adresu, rodzaju zabudowy, tytułu prawnego;
- 4) rodzaju i wysokości dotacji lub dopłat uzyskanych z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego lub prowadzonej działalności gospodarczej;
- 5) posiadanych zasobach pieniężnych, akcjach, udziałach, jednostkach uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych, ubezpieczeniach kapitałowych i innych instrumentach finansowych;
- 6) mieniu nabytym od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostki samorządu terytorialnego, ich związków, innej jednostki organizacyjnej samorządu terytorialnego lub samorządowej osoby prawnej, wraz z datą, ceną i trybem nabycia;
- 7) członkostwie w zarządzie, radzie nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółki handlowej, spółki wodnej, spółdzielni

- lub spółdzielni mieszkaniowej, zarządzie fundacji lub stowarzyszenia prowadzącego działalność gospodarczą;
- 8) zatrudnieniu lub wykonywaniu innych zajęć w spółkach handlowych, spółdzielniach, spółdzielniach mieszkaniowych, fundacjach lub stowarzyszeniach prowadzących działalność gospodarczą, lub spółkach cywilnych;
 - 9) uczestnictwie w osobowych spółkach handlowych;
 - 10) prowadzeniu działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, zarządzaniu taką działalnością, lub byciu przedstawicielem, czy też pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności;
 - 11) posiadanych składnikach mienia ruchomego o wartości jednostkowej powyżej 10.000 złotych (szacunkowej wartości);
 - 12) zobowiązaniach pieniężnych wartości powyżej 20.000 złotych, w tym zaciągniętych kredytach i pożyczkach wraz z warunkami, na jakich zostały one zaciągnięte (wobec kogo, w jaki wysokości, na jaki okres, ile pozostało do spłaty lub kiedy zostały spłacone);
 - 13) udzielonych pożyczkach o wartości powyżej 20.000 złotych (wobec kogo, w jaki wysokości, na jaki okres, ile pozostało do spłaty lub kiedy zostały spłacone);
 - 14) dochodach uzyskanych w roku poprzedzającym złożenie oświadczenia ze wskazaniem źródeł;
 - 15) informacji o prowadzeniu działalności gospodarczej przez małżonka;
 - 16) rodzaju małżeńskiego ustroju majątkowego, w jakim pozostaje osoba składająca oświadczenie.

5.8.1.6. Podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy w oświadczeniu majątkowym powoduje odpowiedzialność karną na podstawie art. 233 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. –

Kodeks karny. Oświadczenia o stanie majątkowym składane będą na jednolitym formularzu, którego wzór będzie stanowił załącznik do projektowanej ustawy.

5.8.1.7. W oświadczeniu należałoby umieścić także informacje, o których mowa w pkt. 5.4.2. i 5.4.3. dotyczące wskazanych w tych punktach podmiotów.

5.8.2. Procedura składania oświadczeń o stanie majątkowym.

5.8.2.1. Oświadczenie o stanie majątkowym składa się w jednym egzemplarzu.

5.8.2.2. Oświadczenie o stanie majątkowym składa się w terminie:

- 1) w terminie 14 dni od zaistnienia okoliczności o których mowa w punktach 5.8.1.2 lit. a i b, do dnia 15 maja następnego roku kalendarzowego.

5.8.2.3. Oświadczenia o stanie majątkowym składają:

- 1) osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe w rozumieniu przepisów o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, z wyłączeniem pkt 2 i 3 - Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego;
- 2) sekretarze stanu i podsekretarze stanu w Kancelarii Prezydenta - Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej;
- 3) ministrowie, sekretarze stanu, podsekretarze stanu, Szef Służby Cywilnej, wojewodowie, kierownicy urzędów centralnych nadzorowanych przez Prezesa Rady Ministrów i ich zastępcy - Prezesowi Rady Ministrów;

- 4) kierownicy urzędów centralnych nadzorowanych lub podległych ministrom i ich zastępcy – właściwemu ministrowi;
- 5) Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego - Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej;
- 6) sędziowie Sądu Najwyższego - Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego;
- 7) sędziowie Trybunału Konstytucyjnego - Prezesowi Trybunału Konstytucyjnego;
- 8) posłowie i posłowie do Parlamentu Europejskiego - Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej;
- 9) senatorowie - Marszałkowi Senatu Rzeczypospolitej Polskiej;
- 10) sędziowie, referendarze sądowi, asesory sądowi sądów rejonowych z wyłączeniem prezesów sądów rejonowych, kierownik finansowy sądu, zastępca kierownika finansowego sądu, główny księgowy, zastępca głównego księgowego, audytor wewnętrzny, radca prawny, pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych - prezesowi sądu rejonowego;
- 11) sędziowie, referendarze sądowi sądów okręgowych z wyłączeniem prezesów sądów okręgowych, dyrektor sądu, zastępcy dyrektora sądu, główny księgowy, zastępca głównego księgowego, audytor wewnętrzny, radca prawnego, pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych - prezesowi sądu okręgowego;
- 12) sędziowie sądów apelacyjnych z wyłączeniem prezesów sądów apelacyjnych, dyrektor sądu, zastępcy dyrektora sądu, główny księgowy, zastępca głównego księgowego,

audytor wewnętrzny, radca prawnego, pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych - prezesowi sądu apelacyjnego;

13) prezesi sądów rejonowych - prezesowi sądu okręgowego

14) prezesi sądów okręgowych - prezesowi sądu apelacyjnego

15) prezesi sądów apelacyjnych - Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego;

16) sędziowie wojskowego sądu garnizonowego, z wyłączeniem prezesów wojskowych sądów garnizonowych, kierownik finansowy sądu, zastępca kierownika finansowego sądu, główny księgowy, zastępca głównego księgowego, audytor wewnętrzny, radca prawny, pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych - prezesowi wojskowego sądu garnizonowego;

17) sędziowie wojskowego sądu okręgowego i prezesi wojskowych sądów garnizonowych, z wyłączeniem prezesów wojskowych sądów okręgowych, dyrektor sądu, zastępcy dyrektora sądu, główny księgowy, zastępca głównego księgowego, audytor wewnętrzny, radca prawnego, pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych - prezesowi wojskowego sądu okręgowego;

18) prezesi wojskowych sądów okręgowych - Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego;

19) sędziowie, asesorzy sądowi, referendarze sądowi wojewódzkiego sądu administracyjnego, dyrektor, zastępca dyrektora, główny księgowy, zastępca głównego księgowego, radca prawny, audytor wewnętrzny w sądach administracyjnych - prezesowi wojewódzkiego sądu administracyjnego;

- 20) prezes wojewódzkiego sądu administracyjnego i sędziowie Naczelnego Sądu Administracyjnego z wyłączeniem Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego - Prezesowi Naczelnego Sądu Administracyjnego;
- 21) prokuratorzy prokuratury rejonowej oraz asesory prokuratorscy z wyłączeniem prokuratora rejonowego, dyrektor finansowo-administracyjny, zastępca dyrektora finansowo-administracyjnego, główny księgowy, zastępca głównego księgowego, audytor wewnętrzny, radca prawny, pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych – prokuratorowi rejonowemu,
- 22) prokuratorzy prokuratury okręgowej z wyłączeniem prokuratora okręgowego, dyrektor finansowo-administracyjny, zastępca dyrektora finansowo-administracyjnego, główny księgowy, zastępca głównego księgowego, audytor wewnętrzny, radca prawny, pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych – prokuratorowi okręgowemu,
- 23) prokuratorzy prokuratury apelacyjnej z wyłączeniem prokuratora apelacyjnego, dyrektor finansowo-administracyjny, zastępca dyrektora finansowo-administracyjnego, główny księgowy, zastępca głównego księgowego, audytor wewnętrzny, radca prawny, pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych – prokuratorowi apelacyjnemu,
- 24) prokurator rejonowy – prokuratorowi okręgowemu,
- 25) prokurator okręgowy – prokuratorowi apelacyjnemu,
- 26) prokurator apelacyjny – Prokuratorowi Generalnemu,

- 27)prokuratorzy Prokuratury Krajowej z wyłączeniem Prokuratora Krajowego– Prokuratorowi Krajowemu,
- 28)prokuratorzy wojskowych prokuratur garnizonowych z wyłączeniem wojskowego prokuratora garnizonowego, dyrektor finansowo-administracyjny, zastępca dyrektora finansowo-administracyjnego, główny księgowy, zastępca głównego księgowego, audytor wewnętrzny, radca prawny, pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych – wojskowemu prokuratorowi garnizonowemu,
- 29)prokuratorzy wojskowych prokuratur okręgowych z wyłączeniem prokuratora okręgowego, dyrektor finansowo-administracyjny, zastępca dyrektora finansowo-administracyjnego, główny księgowy, zastępca głównego księgowego, audytor wewnętrzny, radca prawny, pełnomocnik ds. ochrony informacji niejawnych – wojskowemu prokuratorowi okręgowemu,
- 30)wojskowy prokurator garnizonowy – wojskowemu prokuratorowi okręgowemu,
- 31)wojskowy prokurator okręgowy – Naczelnemu Prokuratorowi Wojskowemu,
- 32)prokuratorzy Naczelnej Prokuratury Wojskowej z wyłączeniem Naczelnego Prokuratora Wojskowego – Naczelnemu Prokuratorowi Wojskowemu,
- 33)prokuratorzy oddziałowych komisji ścigania zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, oraz prokuratorzy oddziałowych biur lustracyjnych - dyrektorowi oddziałowej komisji;
- 34)prokuratorzy Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, prokuratorzy Biura Lustracyjnego oraz dyrektorzy oddziałowych komisji -

Dyrektorowi Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko
Narodowi Polskiemu,

- 35)prokuratorzy Prokuratury Generalnej z wyłączeniem
Prokuratora Generalnego – Prokuratorowi Generalnemu,
- 36) Prokurator Krajowy, Naczelny Prokurator Wojskowy,
Dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko
Narodowi Polskiemu - Prokuratorowi Generalnemu
- 37)Prokurator Generalny – Ministrowi Sprawiedliwości;
- 38)komornicy, asesorzy komorniczy i zawodowi kuratorzy
sądowi - właściwemu terytorialnie prezesowi sądu
apelacyjnego;
- 39)syndycy, nadzorcy sądowi i zarządcy przymusowi -
właściwemu terytorialnie prezesowi sądu apelacyjnego;
- 40)członkowie korpusu służby cywilnej - właściwemu
dyrektorowi generalnemu urzędu lub kierownikowi
jednostki;
- 41)pracownicy służby zagranicznej - dyrektorowi
generalnemu służby zagranicznej;
- 42)dyrektorzy generalni urzędów - Szefowi Służby Cywilnej;
- 43)pracownicy administracji rządowej lub pracownicy
innych organów państwowych – właściwemu
kierownikowi urzędu lub jednostki;
- 44)pracownicy samorządowi w rozumieniu przepisów
ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach
samorządowych, zatrudnieni na stanowiskach
urzędniczych, doradców i asystentów - właściwemu
kierownikowi urzędu lub jednostki;

- 45) żołnierze żandarmerii wojskowej - Komendantowi Głównemu Żandarmerii Wojskowej;
- 46) oficerowie oraz podoficerowie pełniący służbę w organach finansowych i logistycznych - Komendantowi Głównemu Żandarmerii Wojskowej;
- 47) funkcjonariusze oraz pracownicy Policji - przełożonemu właściwemu w sprawach osobowych;
- 48) funkcjonariusze oraz pracownicy Biura Ochrony Rządu - Szefowi Biura Ochrony Rządu;
- 49) pracownicy Straży Granicznej - przełożonemu właściwemu w sprawach osobowych;
- 50) funkcjonariusze Straży Granicznej - komendantowi oddziałowemu,
- 51) komendant oddziałowy Straży Granicznej oraz jego zastępca, komendant ośrodka szkolenia Straży Granicznej oraz jego zastępca, funkcjonariusze zatrudnieni w Komendzie Głównej Straży Granicznej, funkcjonariusze oddelegowani do pełnienia służby poza Strażą Graniczną, funkcjonariusze oddelegowani do pełnienia służby poza granicami państwa - Komendantowi Głównemu ,
- 52) Komendant Główny Straży Granicznej oraz jego zastępca Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- 53) funkcjonariusze oraz pracownicy Służby Celnej oraz członkowie korpusu Służby Cywilnej zatrudnieni w Służbie Celnej - właściwemu kierownikowi urzędu;
- 54) Szef Służby Celnej i jego zastępcy - ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych;

- 55)funkcjonariusze oraz pracownicy Służby Więziennej - Dyrektorowi Generalnemu Służby Więziennej;
- 56)Dyrektor Generalny Służby Więziennej i jego zastępcy - ministrowi właściwemu do spraw sprawiedliwości;
- 57)funkcjonariusze oraz pracownicy Służby Kontrwywiadu Wojskowego - Szefowi Służby Kontrwywiadu Wojskowego;
- 58)funkcjonariusze oraz pracownicy Służby Wywiadu Wojskowego - Szefowi Wywiadu Wojskowego;
- 59)Szef Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Szef Wywiadu Wojskowego i ich zastępcy - ministrowi właściwemu do spraw obrony narodowej;
- 60)funkcjonariusze oraz pracownicy Centralnego Biura Antykorupcyjnego – Prezesowi Rady Ministrów;
- 61)funkcjonariusze oraz pracownicy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego - Szefowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- 62)funkcjonariusze oraz pracownicy Agencji Wywiadu - Szefowi Agencji Wywiadu;
- 63)szefowie Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu oraz Centralnego Biura Antykorupcyjnego i ich zastępcy - Prezesowi Rady Ministrów;
- 64)Komendant Główny Policji, Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, Komendant Główny Straży Granicznej, Szef Biura Ochrony Rządu i ich zastępcy - ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych;

- 65)strażacy oraz pracownicy Państwowej Straży Pożarnej - właściwemu komendantowi wojewódzkiemu Państwowej Straży Pożarnej;
- 66)komendanci wojewódzcy Państwowej Straży Pożarnej oraz strażacy i pracownicy Komendy Głównej Straży Pożarnej, Centralnego Muzeum Pożarnictwa oraz Centrum Naukowo-Badawczego Ochrony Przeciwpozarowej - Komendantowi Głównemu Straży Pożarnej;
- 67)radni gminy, powiatu, województwa - właściwemu przewodniczącemu, odpowiednio: rady gminy, rady powiatu albo sejmiku województwa;
- 68) wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast), przewodniczący rad gmin - właściwemu wojewodzie;
- 69)zastępcy wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), skarbnicy gmin, sekretarze gmin, kierownicy jednostek organizacyjnych gminy, osoby zarządzające i członkowie organów zarządzających gminnymi osobami prawnymi oraz inne osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu wójta (burmistrza, prezydenta miasta) - właściwemu wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta);
- 70)członkowie zarządów powiatów, przewodniczący rad powiatów - właściwemu wojewodzie
- 71)skarbnicy powiatów, sekretarze powiatów, kierownicy jednostek organizacyjnych powiatu, osoby zarządzające i członkowie organów zarządzających powiatowymi osobami prawnymi oraz inne osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu starosty - właściwemu staroście;

- 72) członkowie zarządów województw, przewodniczący sejmiku wojewódzkiego - właściwemu wojewodzie;
- 73) skarbnicy województw, sekretarze województw, kierownicy wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, osoby zarządzające i członkowie organów zarządzających wojewódzkimi osobami prawnymi oraz inne osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu marszałka województwa - właściwemu marszałkowi województwa;
- 74) członkowie zarządów związków jednostek samorządu terytorialnego – wojewodzie właściwemu ze względu na siedzibę związku;
- 75) pracownicy regionalnych izb obrachunkowych zajmujący stanowiska: zastępcy prezesa, członka kolegium, naczelnika wydziału oraz inspektora do spraw kontroli – właściwemu prezesowi regionalnej izby obrachunkowej;
- 76) prezes regionalnej izby obrachunkowej - ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej;
- 77) pracownicy samorządowych kolegiów odwoławczych zajmujący stanowiska: wiceprezesa oraz etatowego członka kolegium - właściwemu prezesowi samorządowego kolegium odwoławczego;
- 78) prezes samorządowego kolegium odwoławczego - ministrowi właściwemu do spraw administracji publicznej;
- 79) pracownicy urzędów skarbowych oraz izb skarbowych - właściwemu dyrektorowi izby skarbowej;
- 80) pracownicy urzędów kontroli skarbowej - właściwemu dyrektorowi urzędu kontroli skarbowej;

- 81)dyrektorzy izb skarbowych oraz dyrektorzy urzędów kontroli skarbowej i ich zastępcy - Generalnemu Inspektorowi Kontroli Skarbowej;
- 82)pracownicy okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznych urzędów górniczych - odpowiednio właściwemu dyrektorowi okręgowego albo specjalistycznego urzędu górniczego;
- 83)dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznych urzędów górniczych i ich zastępcy – Prezesowi Wyższego Urzędu Górniczego;
- 84)pracownicy i naczelnicy okręgowych urzędów miar - właściwemu dyrektorowi okręgowego urzędu miar;
- 85)dyrektorzy okręgowych urzędów miar i ich zastępcy - Prezesowi Głównego Urzędu Miar;
- 86)pracownicy i naczelnicy okręgowych urzędów probierczych - właściwemu dyrektorowi okręgowego urzędu probierczego;
- 87)dyrektorzy okręgowych urzędów probierczych i ich zastępcy - Prezesowi Głównego Urzędu Miar;
- 88)pracownicy regionalnych zarządów gospodarki wodnej - właściwemu dyrektorowi regionalnego zarządu gospodarki wodnej;
- 89)dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej i ich zastępcy - Prezesowi Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej;
- 90)pracownicy regionalnych dyrekcji ochrony środowiska - właściwemu regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska;

- 91) regionalni dyrektorzy ochrony środowiska i ich zastępcy
- Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska;
- 92) pracownicy urzędów morskich - właściwemu dyrektorowi
urzędu morskiego;
- 93) dyrektorzy urzędu morskiego i ich zastępcy - ministrowi
właściwemu do spraw gospodarki morskiej;
- 94) pracownicy urzędów statystycznych - właściwemu
dyrektorowi urzędu statystycznego;
- 95) dyrektorzy urzędów statystycznych - Prezesowi Głównego
Urzędu Statystycznego;
- 96) pracownicy urzędów żeglugi śródlądowej - właściwemu
dyrektorowi urzędu żeglugi śródlądowej;
- 97) dyrektorzy urzędów żeglugi śródlądowej i ich zastępcy -
ministrowi właściwemu do spraw transportu;
- 98) pracownicy okręgowych inspektoratów rybołówstwa
morskiego - właściwemu okręgowemu inspektorowi
rybołówstwa morskiego;
- 99) okręgowi inspektorzy rybołówstwa morskiego i ich
zastępcy - ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa;
- 100) powiatowi oraz graniczni lekarze weterynarii oraz ich
zastępcy - właściwemu wojewódzkiemu lekarzowi
weterynarii;
- 101) wojewódzcy lekarze weterynarii oraz ich zastępcy -
Głównemu Lekarzowi Weterynarii;
- 102) państwowi powiatowi i graniczni inspektorzy sanitarni
oraz ich zastępcy - właściwym państwowym
wojewódzkim inspektorom sanitarnym;

- 103) państwowi wojewódzcy inspektorzy sanitarni oraz ich zastępcy - Głównemu Inspektorowi Sanitarnemu;
- 104) kierownicy zespolonych służb, inspekcji lub straży i ich zastępcy, z wyłączeniem komendantów wojewódzkich Państwowej Straży Pożarnej - właściwemu wojewodzie;
- 105) eksperci powołani przez Prezesa Urzędu Patentowego - Prezesowi Urzędu Patentowego;
- 106) pracownicy Rządowego Centrum Legislacji - Prezesowi Rządowego Centrum Legislacji;
- 107) Prezes Rządowego Centrum Legislacji - Prezesowi Rady Ministrów;
- 108) członkowie Krajowej Izby Odwoławczej przy Prezesie Urzędu Zamówień Publicznych - Prezesowi Urzędu Zamówień Publicznych;
- 109) członkowie Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, dyrektor generalny Najwyższej Izby Kontroli oraz pracownicy Najwyższej Izby Kontroli nadzorujący lub wykonujący czynności kontrolne - Prezesowi Najwyższej Izby Kontroli;
- 110) starsi radcowie i radcowie Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa - Prezesowi Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa;
- 111) przewodniczący i jego zastępcy oraz członkowie Komisji Nadzoru Finansowego - Prezesowi Rady Ministrów;
- 112) członkowie organów zarządzających Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - Prezesowi Rady Ministrów;
- 113) członkowie organów zarządzających Kasą Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz Funduszu Składowego

Ubezpieczenia Społeczne Rolników - ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa;

114) kierownicy komórek organizacyjnych, oddziałów regionalnych, placówek terenowych i ich zastępcy, główni księgowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego;

115) pracownicy agencji państwowych zajmujący stanowiska: prezesa, wiceprezesa, głównego księgowego, dyrektora zespołu, dyrektora oddziału terenowego i jego zastępcy, osoby zajmujące stanowiska równorzędne pod względem płacowym lub podejmujące decyzje o wydatkowaniu środków publicznych – ministrowi nadzorującemu agencję;

116) prezesi, wiceprezesi, członkowie zarządu, skarbnicy, osoby zajmujące stanowiska głównego księgowego, kierującego oddziałem terenowym i jego zastępcy oraz osoby zajmujące stanowiska równorzędne pod względem płacowym lub podejmujące decyzje o wydatkowaniu środków publicznych w bankach państwowych - ministrowi właściwemu do spraw instytucji finansowych;

117) osoby zatrudnione w przedsiębiorstwach państwowych zajmujące stanowiska: dyrektora, zastępcy dyrektora, głównego księgowego, kierownika, dyrektora oddziału terenowego i jego zastępcy, głównego księgowego w oddziale terenowym, osoby zajmujące stanowiska równorzędne pod względem płacowym lub podejmujące decyzje o wydatkowaniu środków publicznych oraz prokurent i likwidator – ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa;

118) osoby zatrudnione w jednoosobowych spółkach Skarbu Państwa oraz spółkach, w których udział Skarbu Państwa przekracza 50% kapitału zakładowego lub 50% liczby akcji, zajmujące stanowiska: prezesa, wiceprezesa, członka zarządu i głównego księgowego, kierującego oddziałem terenowym i jego zastępcy oraz osoby zajmujące stanowiska równorzędne pod względem płacowym lub podejmujące decyzje o wydatkowaniu środków publicznych, a także głównego księgowego w oddziale terenowym oraz prokurenta, likwidatora i obserwatora w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 czerwca 2005 r. o szczególnych uprawnieniach Skarbu Państwa oraz ich wykonywaniu w spółkach kapitałowych o istotnym znaczeniu dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa publicznego - ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa;

119) osoby zatrudnione w jednoosobowych spółkach jednostek samorządu terytorialnego oraz spółkach, w których udział jednostek samorządu terytorialnego przekracza 50% kapitału zakładowego lub 50% liczby akcji, zajmujące stanowiska: prezesa, wiceprezesa, członka zarządu, głównego księgowego, kierującego oddziałem terenowym i jego zastępcy, głównego księgowego w oddziale terenowym oraz osoby zajmujące stanowiska równorzędne pod względem płacowym lub podejmujące decyzje o wydatkowaniu środków publicznych – właściwemu organowi założycielskiemu;

120) osoby zatrudnione w państwowych funduszach celowych, agencjach wykonawczych i instytucjach gospodarki budżetowej na stanowiskach prezesa, wiceprezesa, dyrektora, zastępcy dyrektora, kierownika jednostki i ich zastępców, głównego księgowego oraz

osoby zajmujące stanowiska równorzędne pod względem płacowym lub podejmujące decyzje o wydatkowaniu środków publicznych - właściwemu ministrowi albo innemu organowi bezpośrednio nadzorującemu;

121) rektorzy, prorektorzy, kanclerze oraz kwestorzy uczelni – ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego, a w przypadku uczelni wojskowych, służb państwowych, artystycznych, medycznych oraz morskich - ministrowi sprawującemu nadzór nad uczelnią, zgodnie z art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.);

122) dyrektor, zastępcy dyrektora oraz główny księgowy Narodowego Centrum Badań i Rozwoju - ministrowi właściwemu do spraw nauki.

123) kierownicy samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej i ich zastępcy, kierownicy jednostek organizacyjnych tych zakładów i ich zastępców - właściwemu organowi założycielskiemu.

5.8.2.4. Podmioty obowiązane do przyjęcia oświadczeń o stanie majątkowym powinny prowadzić jawne rejestry wpływu dokumentów. Rejestr powinien zawierać następujące dane:

- 1) imię (imiona) i nazwisko osoby zobowiązanej do złożenia oświadczenia/informacji;
- 2) datę wpływu oświadczenia o stanie majątkowym;
- 3) wskazanie, w związku z jakim faktem oświadczenie o stanie majątkowym zostało złożone.

Wzór rejestru będzie stanowił załącznik do projektowanej ustawy.

5.8.2.5. Organ lub podmiot, któremu byłyby składane oświadczenia o stanie majątkowym dokonywałby analizy danych zawartych w oświadczeniu majątkowym, przede wszystkim przez porównanie treści analizowanego oświadczenia z treścią uprzednio złożonych oświadczeń. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej analizy, zostaną powzięte wątpliwości co do rzetelności i prawdziwości analizowanego oświadczenia lub informacji o zatrudnieniu członków rodziny, organ lub podmiot, któremu oświadczenie złożono, wzywa funkcjonariusza publicznego do złożenia wyjaśnień. W przypadku dalszych niedających się usunąć wątpliwości organ lub podmiot, któremu oświadczenie złożono, występuje z wnioskiem do Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego o wszczęcie kontroli oświadczenia lub informacji o zatrudnieniu członków rodziny. Wniosek kierowany do Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego winien zawierać uzasadnienie oraz wskazanie możliwych nieprawidłowości. Kontroli oświadczeń o stanie majątkowym pod względem rzetelności i prawdziwości dokonywałoby Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego. W celu uniknięcia kontroli oświadczeń i informacji składanych przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego przez innych funkcjonariuszy tego Biura, wprowadzono też wyjątek od ogólnej zasady kontrolowania oświadczeń i informacji przez Centralne Biuro Antykorupcyjne. W przypadku powzięcia wątpliwości co do rzetelności i prawdziwości oświadczeń o stanie majątkowym składanych przez funkcjonariuszy i pracowników CBA, Prezes Rady Ministrów występowałby z wnioskiem o analizę o której mowa, w 5.8.2.6 do Szefa ABW.

- 5.8.2.6. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego został objęty obowiązkiem ustosunkowania się do wniosku o przeprowadzenie kontroli, najpóźniej w terminie 3 miesięcy od jego otrzymania, co pozwoli uniknąć pozostawiania zgłoszonych wniosków bez jakiegokolwiek odpowiedzi (reakcji) ze strony Biura.
- 5.8.2.7. Ponadto organ lub podmiot, który dokonywałby analizy danych zawartych w oświadczeniu publikowałby dane na stronie Biuletynu Informacji Publicznej, w terminie do dnia 31 sierpnia danego roku kalendarzowego, za rok poprzedni. W obecnie obowiązujących przepisach termin na złożenie oświadczenia majątkowego upływa 31 marca dla urzędników administracji państwowej i 30 kwietnia dla posłów, senatorów, radnych i administracji samorządowej. Wobec powyższego urząd na analizę zawartych informacji powinien mieć czas do końca sierpnia. Sprawozdanie urzędu powinno zawierać:
- 1) informacje o liczbie osób zobowiązanych do złożenia oświadczenia i informacji o zatrudnieniu członków rodziny;
 - 2) liczbie złożonych i objętych analizą oświadczeń i informacji o zatrudnieniu członków rodziny, w tym o liczbie oświadczeń i informacji o zatrudnieniu członków rodziny złożonych po terminie;
 - 3) rodzajach nieprawidłowości stwierdzonych w toku analizy, w tym ilości wniosków skierowanych do Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego i innych organów ścigania;
 - 4) rodzajach wyciągniętych konsekwencji (jakie zastosowano kary i ich liczbę np. 3 upomnienia, 1 nagana) oraz ilość wniosków do Szefa CBA.

5.8.2.8. Podmiot, któremu składa się oświadczenie o stanie majątkowym, przechowuje je przez okres 6 lat od dnia złożenia oświadczenia. Stanowi to utrzymanie obecnie obowiązujących przepisów ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (art. 10 ust.3) Pozwoli to zarówno organowi przyjmującemu oświadczenie o stanie majątkowym, w jaki sposób przyrastał majątek funkcjonariusza publicznego.

5.8.3. Zasady udostępniania oświadczeń o stanie majątkowym.

5.8.3.1. Oświadczenia o stanie majątkowym, z wyłączeniem informacji o numerze PESEL lub w przypadku osób nieposiadających obywatelstwa polskiego, serię i numer dokumentu identyfikacyjnego, adresie zamieszkania osoby składającej są jawne, ale nie stanowią informacji publicznej w rozumieniu ustawy o dostępie do informacji publicznej.

5.8.3.2. Projekt przewiduje możliwość udostępnienia oświadczenia o stanie majątkowym w trybie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych. Z jednej strony zapewni to realną społeczną kontrolę treści składanych oświadczeń i informacji, z drugiej zaś strony zapewni pożądany poziom prywatności i ochrony najbardziej wrażliwych danych osobowych.

5.8.3.3. W przypadkach o których mowa w art. 29 i art. 30 ustawy o ochronie danych osobowych administrator danych mógłby, w formie decyzji administracyjnej, odmówić udostępnienia oświadczenia o stanie majątkowym. Osobom

niezadowolonym z wydanej decyzji przysługiwałoby odwołanie w trybie kpa do sądu administracyjnego.

5.8.3.4. Od zasady jawności proponuje się wprowadzenie ograniczeń z uwagi na szczególny charakter poszczególnych grup zawodowych, które mają być objęte regulacją projektowanej ustawy. Do kategorii takiej należy zaliczyć funkcjonariuszy oraz pracowników Policji, Straży Granicznej, Służby Celnej, Służby Więziennej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Biura Ochrony Rządu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego oraz żołnierzy Żandarmerii Wojskowej, inspektorów i pracowników kontroli skarbowej zatrudnionych w Urzędach Kontroli Skarbowej oraz w Ministerstwie Finansów, których oświadczenia objęte będą klauzulą „poufne”.

5.8.3.5. Oświadczenia złożone przez osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe, w rozumieniu przepisów o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe oraz Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Pierwszego Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, Prokuratora Generalnego, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Szefa Agencji Wywiadu, Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Szefa Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Szefa Służby Wywiadu Wojskowego, Szefa Służby Celnej, Komendanta Głównego Policji, Komendanta Głównego Straży Granicznej, Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, posłów, senatorów i posłów do Parlamentu Europejskiego, Prezesa Rządowego Centrum Legislacji, wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), starostów, marszałków województw i ich zastępców, członków zarządów powiatów i województw oraz radnych

gmin, powiatów i województw, zgodnie z obecnie obowiązującymi przepisami powinny nadal być publikowane na stornach BIP, z wyłączeniem informacji wskazanych w pkt 5.8.3.1.

5.9. Informacja o zatrudnieniu członków rodziny.

5.9.1. Obowiązek złożenia informacji o zatrudnieniu członków rodziny powinny mieć wszystkie osoby objęte zakresem podmiotowym projektowanej ustawy. Obowiązek obejmuje podanie informacji o stanowiskach lub funkcjach w administracji publicznej, zajmowanych przez krewnych do drugiego stopnia włącznie i powinowatych pierwszego stopnia albo osoby związane z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli (zgodnie przepisami ustawy z dnia 25.02.1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy - Dz. U. z dnia 5 marca 1964 r. - art. 61, art. 114, art. 145 i następne, oraz art. 178 i następne), ze wskazaniem miejsca zatrudnienia i stopnia pokrewieństwa. Trzeba tu dodać, że owi członkowie rodziny to także funkcjonariusze publiczni zobowiązani do składania oświadczeń o stanie majątkowym. Oznacza to ujawnienie powiązań rodzinnych tylko w obrębie tej samej grupy zawodowej.

5.9.2. Informacja o zatrudnieniu członków rodziny jest jawna i dostępna w trybie ustawy o dostępie do informacji publicznej. Zapis ten, zdaniem projektodawców, jest koniecznym przy realizacji zasady dobrego rządzenia. Ujawnianie powiązań rodzinnych ma zapobiegać i eliminować powszechne w administracji rządowej i samorządowej zjawisko nepotyzmu. Fakt zatrudniania członków rodzin może świadczyć o fikcyjności konkursowych procedur naboru, czy też o niewłaściwym traktowaniu instytucji publicznych i pieniędzy

publicznych. Konsekwencją takiego działania jest niesprawnie funkcjonujący urząd i marnowanie pieniędzy publicznych. I drugi, zupełnie inny aspekt problemu. Z faktu, że rodzina znalazła zatrudnienie w administracji nie można nikomu czynić zarzutu, ani wysuwać z tego powodu jakichkolwiek insynuacji, więc jawność w tym zakresie ograniczy dyskredytowanie w celach np. politycznych. Zaletą tego zapisu będzie jednocześnie eliminowanie patologii (kierownik urzędu zatrudniający swoją rodzinę po otrzymaniu nominacji) i obrona uczciwych funkcjonariuszy publicznych (kierownik urzędu, którego rodzina pracowała w administracji, zanim on otrzymał nominację). Ważnym jest, iż zjawisko nepotyzmu, choć jest patologią, w intencji wnioskodawców nie będzie penalizowane. Sankcje nie są przewidziane. Jedyną karę, jaką wybieralny funkcjonariusz publiczny dopuszczający się takich praktyk poniesie, wymierzą mu wyborcy, decydując lub nie o przedłużeniu mandatu na następną kadencję. To wyborca, mając pełnię wiedzy o kandydacie, sam suwerennie będzie podejmował decyzję o udzieleniu legitymacji takiemu funkcjonariuszowi wybieralnemu.

- 5.9.3. Obowiązek informowania o zatrudnieniu członków rodziny w służbach takich, jak Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencja Wywiadu, Służba Kontrwywiadu Wojskowego i Służba Wywiadu Wojskowego oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne mógłby spowodować narażenie Państwa, obywateli oraz funkcjonariuszy tych służb na szereg niebezpieczeństw związanych z wykonywanymi zadaniami, w związku z powyższym został wyłączony.
- 5.9.4. Do informacji o zatrudnieniu członków rodziny w zakresie procedury składania, oraz wyłączeń z zasady jawności proponuje się wprowadzenie analogicznych rozwiązań, jak w

przypadku oświadczeń o stanie majątkowym, z tym, że będą one przechowywane przez okres 4 lat.

- 5.9.5. Wzór oświadczenia o stanie majątkowym oraz wzór informacji o zatrudnieniu członków rodziny będą stanowić załącznik do projektowanej ustawy.
- 5.10. Projekt regulacji zawiera sankcje za niezłożenie w terminie oświadczenia lub informacji. Podstawową sankcją, jest uznanie tego faktu za przewinienie służbowe, które podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej.
 - 5.10.1. Wprowadzono wyjątki związane z poszczególnymi kategoriami osób (osoby wybierane w wyborach powszechnych oraz członkowie władz samorządowych), dla których przewidziano sankcję w postaci wygaśnięcia mandatu albo odwołania lub rozwiązania umowy o pracę.
 - 5.10.2. Odwołanie i rozwiązanie umowy o pracę z powodu niezłożenia w terminie oświadczenia lub informacji byłoby równoznaczne z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeksu pracy.
 - 5.10.3. W projekcie regulacji przewidziano wyłączenie odpowiedzialności, w przypadku, gdy osoba zobowiązana do złożenia oświadczenia lub informacji o zatrudnieniu członków rodziny udowodni, że przekroczenie terminu nastąpiło bez jej winy i jednocześnie złoży oświadczenie lub informację o zatrudnieniu członków rodziny.

Uzasadnienie:

Projekt regulacji zakłada wprowadzenie obowiązku składania przez funkcjonariuszy publicznych dwóch rodzajów dokumentów pozwalających na skontrolowanie ich stanu majątkowego oraz stopnia przestrzegania obowiązków i ograniczeń nakładanych ustawą. Zgodnie z wcześniejszymi

postanowieniami, z obowiązku składania informacji o zatrudnieniu członków rodziny zwolnione są osoby wskazane we wcześniejszej części założeń. Dokumentami tymi są oświadczenie o stanie majątkowym, zawierające informacje o stanie majątkowym obejmujące majątek osobisty i majątek objęty małżeńską wspólnością majątkową, oraz informację o działalności gospodarczej prowadzonej przez małżonka, zwane w dalszej części uzasadnienia „oświadczeniem” oraz informację o zatrudnieniu członków rodziny w administracji - krewnych do drugiego stopnia włącznie i powinowatych pierwszego stopnia włącznie albo osoby związane z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, ze wskazaniem miejsca zatrudnienia i stopnia pokrewieństwa, zwana w dalszej części uzasadnienia „informacją”. Należy stwierdzić, że informacja ma charakter deklaratoryjny i ujawnienie w niej danych nie pociąga za sobą żadnych skutków dla funkcjonariusza, który ją wypełni. Ponadto w przypadkach, w których funkcjonariuszowi niewiadomym jest, czy jego rodzina jest zatrudniona, czy nie, wówczas należałoby podać, że nie posiada się wiedzy o pozostałych krewnych lub powinowatych. Wyłącza się z obowiązku informowania o zatrudnieniu członków rodziny zatrudnionych w służbach takich, jak Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencja Wywiadu, Służba Wywiadu i Kontrwywiadu Wojskowego, ponieważ mogłoby to spowodować narażenie Państwa, obywateli oraz funkcjonariuszy tych służb na szereg niebezpieczeństw związanych z wykonywanymi zadaniami.

Projektowana regulacja wskazuje zdarzenia powodujące obowiązek złożenia oświadczenia oraz terminy jego składania. Wprowadzono obowiązek corocznego składania oświadczenia w terminie do dnia 30 kwietnia za rok poprzedni oraz incydentalnie, w terminie 14 dni od zaistnienia poszczególnych zdarzeń powodującego obowiązek jego złożenia (wybór, powołanie, zatrudnienie, złożenie ślubowania, opuszczenie stanowiska albo zaprzestanie pełnienia funkcji, urlopy bezpłatne, macierzyńskie i wychowawcze).

Oświadczenie składa się według stanu na dzień 31 grudnia, uwzględniając okres między 1 stycznia a 31 grudnia. Dodatkowo doprecyzowano, w stosunku do obowiązujących przepisów, jakie dane powinny być ujawnione

w oświadczeniu o stanie majątkowym. Przewidziano możliwość dokonywania autokorekty złożonego zeznania, pod warunkiem dochowania terminów, co oznacza, że do wcześniej złożonego oświadczenia można dodać uzupełnienie, czy poprawienie danych, które się wcześniej złożyło. Uzupełnienie, sprostowanie, czy autokorektę zarówno oświadczenia, jak i informacji można składać nieograniczoną liczbę razy, pod warunkiem jednakże dochowania końcowego terminu. Organ, któremu się składa oświadczenie o stanie majątkowym, w razie stwierdzonych nieprawidłowości lub braków, wzywa składającego do uzupełnień i wyjaśnień. W razie wątpliwości niedających się usunąć, organ lub podmiot występuje do Szefa CBA z wnioskiem o analizę treści oświadczenia lub informacji. Nowa regulacja wymienia enumeratywnie kategorie danych zawartych w oświadczeniu. Dotychczasowy przepis art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne określał zakres tych spraw w sposób ogólny, pozostawiając Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej dużą dowolność w ustaleniu ostatecznego brzmienia oświadczenia.

Dane, które zdaniem wnioskodawców, winny być ujawnione w oświadczeniu są odzwierciedleniem obecnie ujawnianych danych. Różnicę stanowią informacje o rodzaju i wysokości dotacji lub dopłat uzyskanych z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego lub prowadzonej działalności gospodarczej. Umieszczenie tej informacji ma na celu zapobieżenie ewentualnemu pobieraniu dopłat przez osoby nieuprawnione lub co miało już miejsce fałszywemu prowadzeniu działalności rolniczej pod pretekstem dopłat. Kolejną różnicę stanowi kwestia ujawniania daty, ceny i trybu mienia nabytego od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostki samorządu terytorialnego, ich związków, innej jednostki organizacyjnej samorządu terytorialnego lub samorządowej osoby prawnej. Ma to na celu zapobieżenie nabywania powyższego mienia przez funkcjonariuszy publicznych na zasadach korzystniejszych, lub w większym rozmiarze niż jest to przewidziane dla innych osób. Novum stanowi podwyższenie wymiaru ujawniania zobowiązaniach pieniężnych do 20.000 złotych, w tym zaciągniętych kredytach i pożyczkach wraz z warunkami na jakich zostały one zaciągnięte oraz udzielonych pożyczkach o wartości powyżej 20.000

złotych (wobec kogo, w jaki wysokości, na jaki okres, ile pozostało do spłaty lub kiedy zostały spłacone). Dotychczas obowiązująca suma 10.000 jest zbyt niska i nieprzystająca do sytuacji ekonomicznej. Ponadto utrzymano obowiązek ujawniania majątku ruchomego o wartości powyższej 10.000 zł, przy czym dookreślono, iż wartość tego majątku szacuje się, podając wartość przybliżoną. Dotychczasowy brak dookreślenia i jakichkolwiek wskazówek powodował, że przepis stawał się martwy.

Przewiduje się obowiązek zawarcia w oświadczeniu również czterech rodzajów dodatkowych informacji, które nie są bezpośrednio informacjami o majątku danej osoby, jednakże są niezwykle istotne z punktu widzenia możliwości ewentualnej późniejszej weryfikacji złożonego oświadczenia:

1) informacji o prowadzeniu działalności gospodarczej przez małżonka, która pozwoli wychwycić sytuacje, w których małżonek, pomimo ustawowego zakazu prowadzi działalność gospodarczą objętą ograniczeniem lub zakazem antykorupcyjnym;

2) informacji o rodzaju małżeńskiego ustroju majątkowego, w jakim pozostaje osoba składająca oświadczenie, która jest istotna ze względu na fakt, że w przypadku osób pozostających w ustroju rozdzielności majątkowej oświadczenie nie musi obejmować majątku odrębnego małżonka;

3) projekt zawiera dodatkowe obowiązki o charakterze informacyjnym, nałożone na:

a) policjanta oraz funkcjonariusza lub pracownika Straży Granicznej-poinformowania o podjęciu przez małżonka lub osoby pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym zatrudnienia lub innych czynności zarobkowych w podmiotach świadczących usługi detektywistyczne lub ochrony osób i mienia oraz o objęciu w nich akcji lub udziałów,

b) strażaka - poinformowania o podjęciu przez małżonka lub osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym zatrudnienia lub innych czynności zarobkowych u przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie ochrony przeciwpożarowej lub świadczeniu usług podlegających sprawdzeniu w toku czynności kontrolno-rozpoznawczych,

- związane ze specyfiką wykonywanego przez nich zawodu. Projekt zawiera wspólne dla wszystkich wymienionych grup zawodowych, zastrzeżenie dotyczące obowiązku poinformowania o fakcie bycia wykonawcą w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych na rzecz organów i jednostek nadzorowanych i podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

4) dodatkowe obowiązki o charakterze informacyjnym, nałożone na radnych:

- a) radni oraz osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu starosty, marszałka województwa lub wójta są zobowiązani do poinformowania o umowach cywilnoprawnych zawartych przez ich małżonków, jeżeli umowy te zawarte zostały z organami powiatu, gminy lub województwa, jednostkami organizacyjnymi powiatu, gminy lub województwa albo powiatowymi, gminnymi lub wojewódzkimi osobami prawnymi i nie dotyczą stosunków prawnych wynikających z korzystania z powszechnie dostępnych usług,
- b) radny, którego małżonek, w okresie pełnienia funkcji lub zatrudnienia radnego został zatrudniony na terenie, w którym pełni funkcję, lub został zatrudniony lub powołany na stanowisko, w jednostce organizacyjnej jednostki samorządu terytorialnego, związku jednostek samorządu terytorialnego albo rozpoczął świadczenie pracy lub wykonywanie czynności zarobkowych na innej podstawie w spółkach handlowych, w których co najmniej 50% udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego, jest zobowiązany do poinformowania o tym fakcie.

Projekt regulacji zawiera obowiązek załączenia do oświadczenia dokumentów poświadczających rezygnację z pełnionej funkcji, rozwiązanie stosunku pracy, zaprzestanie prowadzenia działalności gospodarczej albo zbycie udziałów lub akcji. Pozwoli to na pełniejsze skontrolowanie, czy osoby objęte reżimem ustawy w terminie zrealizowały obowiązki ustawy. Projekt zawiera także rozszerzenie dotychczasowego art. 10 ust. 4-6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. W projekcie zrezygnowano jednakże z ogólnej

zasady składania kierownikowi jednostki (dyrektorowi generalnemu urzędu), na rzecz enumeratywnego wymienienia wszystkich możliwych stanów faktycznych – pozwoli to na uniknięcie sytuacji, w której określenie podmiotu uprawnionego do odebrania oświadczenia nie będzie dokonane wprost tylko wymagać będzie interpretacji przepisów ustawy. Na podstawie przepisów ustawy właściwy podmiot będzie uprawniony do odebrania oświadczenia i analizy zawartych w nim danych i ewentualnego skierowania do Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego wniosku o wszczęcie kontroli. Dotychczasową regulację art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, przewidującą kontrolę oświadczeń o stanie majątkowym składanych przez wszystkie najważniejsze osoby w państwie przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, należy w obecnym stanie prawnym uznać za niewystarczającą.

Przewiduje się także odpowiednie stosowanie niektórych przepisów dotyczących oświadczenia także do składanej odrębnie informacji. Pozwoli to na uniknięcie niepotrzebnych powtórzeń przepisów. Projektowana regulacja zawiera uprawnienia i obowiązku podmiotu odbierającego oświadczenia o stanie majątkowym. Tak jak pod rządami art. 10 ust. 7-8 dotychczasowej ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publicznej analizą oświadczeń zajmować się będzie podmiot, któremu oświadczenie złożono. Tym niemniej został on wyposażony w dodatkową kompetencję polegającą na możliwości porównania treści złożonego oświadczenia z treścią oświadczeń złożonych uprzednio. Projekt nakłada na podmioty odbierające oświadczenia obowiązek analizy oraz przyznaje uprawnienie porównania treści oświadczenia z poprzednio złożonym. W przypadku powzięcia wątpliwości co do rzetelności i prawdziwości analizowanego oświadczenia właściwy podmiot przesyła oświadczenie do Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego wraz z dokładnym wskazaniem dostrzeżonych nieprawidłowości i ich uzasadnieniem.

Projektowana regulacja nakłada na podmiot dokonujący analizy oświadczeń majątkowych obowiązek sporządzenia do końca sierpnia danego roku

kalendarzowego, za rok poprzedni, sprawozdania obejmującego w szczególności dane o:

- 1) liczbie osób zobowiązanych do złożenia oświadczenia i informacji,
- 2) liczbie złożonych i skontrolowanych oświadczeń i informacji, w tym o liczbie oświadczeń i informacji złożonych po terminie,
- 3) rodzajach nieprawidłowości stwierdzonych w toku analizy, w tym ilości wniosków skierowanych do Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego i innych organów ścigania,
- 4) wyciągniętych konsekwencjach służbowych lub dyscyplinarnych.

Uregulowanie to zapewni transparentność procesu analizy oświadczeń oraz pozwoli wszystkim zainteresowanym osobom na zapoznanie się z działaniami organów publicznych i innych właściwych podmiotów podejmowanych w zakresie przeciwdziałania korupcji.

Wprowadzenie obowiązku prowadzenia rejestru składanych oświadczeń majątkowych oraz informacji o zatrudnieniu członków rodziny, umożliwi organom powołanym do analizy tych informacji szybkie i sprawne sprawdzenie, czy osoba zobowiązana do złożenia oświadczenia o stanie majątkowym takie oświadczenie złożyła. Rejestr ten będzie również służył wszystkim osobom objętym katalogiem podmiotowym ustawy jako potwierdzenie złożenia oświadczenia. Rejestr będzie stanowił też ochronę tych wszystkich osób, które sumiennie wykonały obowiązek składania oświadczeń przed bezpodstawnymi zarzutami, że go nie wykonały. Proponuje się utrzymanie uprawnienia podmiotu dokonującego analizy oświadczenia do wystąpienia do Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli oświadczenia, co do których zachodzi uzasadnione podejrzenie odnośnie ich prawdziwości i rzetelności, stanowi to rozwinięcie dotychczasowego art. 10 ust. 9 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Na Centralne Biuro Antykorupcyjne został nałożony obowiązek ustosunkowania się do wniosku, o przeprowadzenie kontroli, o którym mowa w pkt 5.8.2.6., najpóźniej w terminie 3 miesięcy od jego otrzymania, co pozwoli uniknąć pozostawiania zgłoszonych wniosków bez jakiegokolwiek odpowiedzi (reakcji) ze strony Biura.

W celu uniknięcia kontroli oświadczeń składanych przez funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego przez innych funkcjonariuszy tego Biura, wprowadzono też wyjątek od ogólnej zasady kontrolowania oświadczeń przez Centralne Biuro Antykorupcyjne. Oświadczenia składane przez funkcjonariuszy tego Biura kontrolowane będą przez Prezesa Rady Ministrów.

Zakłada się przechowywanie oświadczeń przez okres 6 lat. Przepis ten stanowi powtórzenie dotychczasowej regulacji z art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Natomiast informacja przechowywana będzie przez okres 4 lat.

Projekt przewiduje możliwość udostępnienia oświadczenia w trybie ustawy o ochronie danych osobowych z ograniczeniami wynikającymi z punktu 5.8.3.4. Natomiast informacja udostępniana będzie zgodnie z przepisami ustawy o dostępie do informacji publicznej, z ograniczeniami o których mowa w punkcie 5.9.3. Udostępnieniu nie będą podlegały tzw. dane wrażliwe - numer PESEL, bądź seria i numer dokumentu identyfikacyjnego w przypadku osób nie posiadających obywatelstwa polskiego, adres zamieszkania osoby składającej oświadczenie lub informację oraz adresy nieruchomości wpisanych do oświadczenia. Projekt przewiduje możliwość udostępnienia oświadczenia o stanie majątkowym w trybie ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych. Z jednej strony zapewni to realną społeczną kontrolę treści składanych oświadczeń i informacji, z drugiej zaś strony zapewni pożądany poziom prywatności i ochrony najbardziej wrażliwych danych osobowych.

W przypadkach o których mowa w art. 29 i art. 30 ustawy o ochronie danych osobowych administrator danych mógłby, w formie decyzji administracyjnej, odmówić udostępnienia oświadczenia o stanie majątkowym. Osobom niezadowolonym z wydanej decyzji przysługiwałoby odwołanie w trybie kpa do sądu administracyjnego.

Jawność oświadczenia i informacji zapewni z jednej strony realną społeczną kontrolę treści składanych dokumentów, z drugiej zaś - zapewni pożądany poziom prywatności i ochrony najbardziej wrażliwych danych osobowych lub samych funkcjonariuszy w uzasadnionych przypadkach. Imiona i nazwiska członków rodziny oraz inne dane wrażliwe nie będą ujawniane.

Projekt regulacji zawiera unormowania dotyczące publikowania i udostępniania oświadczeń składanych przez osoby zajmujące kierownicze stanowiska państwowe, oraz przez posłów, senatorów i posłów do Parlamentu Europejskiego, wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), starostów, marszałków województw i ich zastępców, członków zarządów gmin, powiatów i województw oraz radnych gmin, powiatów i województw, które będą podlegały udostępnieniu w Biuletynie Informacji Publicznej. Z oczywistych powodów, o których była mowa wyżej, wyłączono jawność i publikację oświadczeń i informacji składanych przez funkcjonariuszy tzw. służb mundurowych oraz inspektorów i pracowników „wywiadu skarbowego”, które objęte byłyby klauzulą „poufne”.

Projekt ustawy zawiera sankcje za niezłożenie w terminie oświadczenia lub informacji. Podstawową sankcją, jest uznanie tego faktu za przewinienie służbowe, które podlega, odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Wprowadzono przy tym wyjątki związane z poszczególnymi kategoriami osób (osoby wybierane w wyborach powszechnych oraz członkowie władz samorządowych), dla których przewidziano sankcję w postaci wygaśnięcia mandatu albo odwołania lub rozwiązania umowy o pracę. Odwołanie i rozwiązanie umowy o pracę z powodu niezłożenia w terminie oświadczenia lub informacji jest równoznaczne z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeksu pracy. W przypadku, gdy osoba zobowiązana do złożenia oświadczenia lub informacji o zatrudnieniu członków rodziny udowodni, że przekroczenie terminu nastąpiło bez jej winy i jednocześnie złoży oświadczenie lub informację o zatrudnieniu członków rodziny, przewidziano wyłączenie odpowiedzialności.

5.11. Rejestr korzyści.

5.11.1. Projektodawcy proponują stworzenie rejestru korzyści.

Rejestr byłby jawny. W rejestrze byłyby ujawniane korzyści przyjęte przez wskazanych funkcjonariuszy publicznych. Zdaniem wnioskodawców należy przyjąć kryterium wybieralności oraz sprawowania funkcji kierowniczej w państwie. Do rejestru zgłaszane byłyby informacje o :

- 1) stanowiskach, funkcjach i zajęciach wykonywanych w administracji publicznej, oraz w instytucjach prywatnych, z tytułu których pobiera się wynagrodzenie oraz o pracy zawodowej wykonywanej na własny rachunek;
- 2) faktach materialnego wspierania działalności publicznej prowadzonej przez zgłaszającego;
- 3) użyczeniu rzeczy, w rozumieniu art. 710 Kodeksu cywilnego;
- 4) darowiźnie otrzymanej od podmiotów krajowych lub zagranicznych, jeżeli jej wartość przekracza równowartość minimalnego wynagrodzenia pracowników za pracę;
- 5) wyjazdach krajowych lub zagranicznych niezwiązanych z pełnioną funkcją publiczną, jeżeli ich koszt nie został pokryty przez zgłaszającego lub jego małżonka albo instytucje ich zatrudniające bądź partie polityczne, zrzeszenia lub fundacje, których są członkami;
- 6) innych uzyskanych korzyściach, niezwiązanych z zajmowaniem stanowisk lub wykonywaniem zajęć albo pracy zawodowej,
- 7) upominkach okolicznościowych wręczanych w związku z pełnieniem funkcji lub stanowiska.

5.11.2. Do Rejestru należałoby także zgłaszać informacje o udziale w organach stowarzyszeń i fundacji, oraz izb gospodarczych, korporacji zawodowych (organizacji sektora pozarządowego) nieprowadzących działalności gospodarczej, nawet

wówczas, gdy z tego tytułu nie pobierałoby się żadnych świadczeń pieniężnych. Przepis ten ma zapobiegać nieformalnemu lobbingowi. Nieujawnienie korzyści w rejestrze albo podanie w nim nieprawdy stanowiłoby przewinienie służbowe, podlegające odpowiedzialności dyscyplinarnej.

- 5.11.3. W celu realizacji wszystkich działań antykorupcyjnych proponuje się powierzenie prowadzenia rejestru korzyści CBA. Dotychczasowe rozwiązanie – prowadzenie rejestru przez Państwową Komisję Wyborczą ma charakter stricte rejestracyjny, bowiem Komisja nie jest wyposażona w narzędzia do weryfikacji ujawnionych danych.

Uzasadnienie:

Projekt regulacji zawiera uregulowania dotyczące Rejestru Korzyści. Są one zasadniczo tożsame z uregulowaniami dotychczasowego art. 12 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Wprowadzone zmiany polegają na wprowadzeniu obowiązku zgłoszenia użyczenia rzeczy, w rozumieniu art. 710 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, jeżeli mogłoby ono powodować zaciągnięcie zobowiązania lub wywoływać takie wrażenie, podniesieniu progu wysokości darowizny podlegającej zgłoszeniu do równowartości najniższego wynagrodzenia pracowników za pracę, wprowadzeniu obowiązku zgłoszenia upominków okolicznościowych. Ponadto rozszerzono katalog organów, w których udział podlega zgłoszeniu, o organy stowarzyszeń. Stowarzyszenia, które działalność gospodarczą są w orzecznictwie sądów administracyjnych, traktowane jak inne podmioty gospodarcze (spółki, fundacje), i w przypadku gdy działalność to prowadzona jest na mieniu samorządowym-udział we władzach, skutkuje według obowiązującej ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. - o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje

publiczne. Projekt ustawy przewiduje także przejęcie prowadzenia rejestru korzyści (dotychczas prowadzonego przez Państwową Komisję Wyborczą) przez Centralne Biuro Antykorupcyjne. Prowadzenie rejestru będzie się odbywało na zasadach określonych przez Radę Ministrów w rozporządzeniu wydawanym na podstawie projektowanej ustawy.

6. Przepisy upoważniające do wydawania aktów wykonawczych.

6.1 Projektowana ustawa zawierać będzie przepisy upoważniające Radę Ministrów oraz wskazanych właściwych ministrów do wydania aktów wykonawczych. Wszystkie projektowane rozporządzenia będą miały charakter obligatoryjny.

6.2. Przewiduje się wydanie rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie prowadzenia rejestru korzyści, w którym określone zostaną w szczególności:

- a) wzór rejestru,
- b) warunki techniczne prowadzenia rejestru,
- c) tryb dokonywania wpisów do rejestru i zmian w rejestrze,
- d) tryb udostępniania informacji zawartych w rejestrze,
- e) wzory dokumentów stosowanych przy prowadzeniu rejestru.

Przewiduje się ponadto wydanie rozporządzeń określających stanowiska zajmowane przez cywilnych pracowników podmiotów, o których mowa w pkt 16 i 17 - część II dział 1.2.1 projektu założeń, z zajmowaniem których wiąże się podejmowanie decyzji o wydatkowaniu środków publicznych. Rozporządzenia wydadzą odpowiednio:

Prezes Rady Ministrów – w odniesieniu do Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu,

Minister Obrony Narodowej – w odniesieniu do Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Służby Wywiadu Wojskowego,

Minister Sprawiedliwości – w odniesieniu do Służby Więziennej,

Minister właściwy do spraw wewnętrznych – w odniesieniu do Policji, Straży Granicznej i Biura Ochrony Rządu,
Minister właściwy do spraw finansów publicznych – w odniesieniu do Służby Celnej.

Przewiduje się również wydanie przez Radę Ministrów rozporządzenia, w którym określone zostaną wykazy stanowisk w podmiotach, o których mowa w pkt 43-48 część II dział 1.2.1 projektu założeń, zakresu podmiotowego ustawy, które uznane zostaną za równorzędne pod względem płacowym ze stanowiskami kierowniczymi w tych podmiotach, lub z zajmowaniem których wiąże się podejmowanie decyzji o wydatkowaniu środków publicznych.

Projektowana ustawa zawierać będzie przepis upoważniający do wydania aktu wykonawczego. Rada Ministrów będzie upoważniona do określenia w drodze rozporządzenia sposobu i warunków technicznych prowadzenia rejestru, trybu dokonywania wpisów do rejestru i zmian w rejestrze, a także trybu udostępniania informacji zawartych w rejestrze, oraz wzorów dokumentów stosowanych przy prowadzeniu rejestru.

6.2. Rozporządzenie ma charakter obligatoryjny.

7. Przepisy o odpowiedzialności karnej i karno-administracyjnej.

- 7.1 Projektodawca kierował się zasadą, iż jawność i przejrzystość jest najskuteczniejszą formą dobrego rządzenia i zapobiegania nieprawidłowościom. Dlatego sankcją będzie odpowiedzialność za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy w dokumentach (przestępstwo to jest surowo karane w innych systemach prawa np. anglosaskim). Należy podkreślić, iż kodeks karny

obejmuje szeroki krąg podmiotowy typizując przestępstwa indywidualne i powszechne, normy mają charakter ogólny. Wyjątkowo w tych przypadkach nowa ustawa będzie stanowiła *lex specialis*, z której będzie bezpośrednie odesłanie do kodeksu karnego, którego przepisy z zakresie penalizacji będą stosowane odpowiednio. Nie spowoduje to dezintegracji systemu prawa karnego ani nie naruszy jego spójności. Trzeba przy tym pamiętać, iż ustawa antykorupcyjna zaostrza pewne typy czynów i można ją rozumieć jako wprowadzającą formę kwalifikowaną tych czynów.

7.2 Sankcje

- 7.2.1. Proponowane jest, iż za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy w treści oświadczenia o stanie majątkowym (art. 233kk) groziła będzie kara pozbawienia wolności do lat 3 (w obecnie obowiązującej ustawie kara ta wynosi lat 5). Natomiast w wypadku mniejszej wagi, stosowano by grzywnę, karę ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.
- 7.2.2. Ponadto przewidziane jest sankcjonowanie naruszenia zakazów antykorupcyjnych, o których była mowa w punkcie dotyczącym obowiązków i ograniczeń stosowane wobec funkcjonariuszy publicznych. Proponuje się karę pozbawienia wolności do lat 3, ograniczenia wolności lub grzywnę, nie mniejszą niż 180 stawek dziennych (stawka dzienna wynosi od 10 zł do 2000 zł w zależności od dochodu). Intencją projektodawcy jest, aby wymierzona kara była skuteczna. Trzeba tu pamiętać, iż przestępstwo korupcji jest popełniane w celu osiągnięcia zysku. Jediną skuteczną formą kary jest pozbawienie tego zysku, stąd nacisk wnioskodawcy na bardzo wysoką grzywnę. Projektodawca mając świadomość przepisów prawa preferowałby w orzekaniu o karze wysoką, bardziej odstraszającą grzywnę niż karę pozbawienia wolności. Trzeba

tu wskazać, iż w polskim prawie karnym przepadek mienia orzekany jest bardzo rzadko i tylko w enumeratywnie wskazanych przypadkach. Zatem orzeczenie kary pozbawienia wolności przy jednoczesnym nieorzeczeniu przepadku mienia – zysku pochodzącego z korupcji, czyni karę nieadekwatną do popełnionego przestępstwa. Zwłaszcza, że stosowany przez polski wymiar sprawiedliwości wymiar kary dla przestępstw korupcyjnych jest bardzo niski, a przestępca mierzy opłacalność swojego działania dolegliwością sankcji.

- 7.2.3. Ponadto proponuje się odejście od dotychczas obowiązujących przepisów w zakresie karania pracodawców, którzy mimo okresu karencji, zatrudniają funkcjonariuszy publicznych, którzy na ich rzecz wydawali rozstrzygnięcia lub decyzje i zastosowanie kar pieniężnych za naruszenie przez byłego funkcjonariusza okresu karencji. Proponowana wysokość kary pieniężnej wynosiłaby od 10.000 do 50.000 zł.

Uzasadnienie:

Projekt regulacji zawiera przepis karny penalizujący podanie w oświadczeniu nieprawdy lub zatajenie prawdy karą pozbawienia wolności do lat 3. Wysokość kary jest tożsama z karą przewidzianą w art. 233 § 1 kk. Przewiduje się także, że nieujawnienie korzyści w rejestrze albo podanie w nim nieprawdy stanowi przewinienie służbowe, które podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej. Naruszenie zakazów zagrożone będzie karą grzywny w wysokości nie mniejszej niż 180 stawek dziennych. Pozwoli to de facto na pozbawienie korzyści będących następstwem łamania prawa. Kara pozbawiająca zysków z przestępstwa ma również charakter prewencyjny i ma zniechęcać do zachowań korupcyjnych, gdyż zysk jest jedynym celem uczestników zachowań korupcyjnych. Ponadto proponuje się odejście od dotychczas obowiązujących przepisów w zakresie karania pracodawców, którzy mimo okresu karencji, zatrudniają funkcjonariuszy publicznych, którzy na ich rzecz wydawali rozstrzygnięcia lub decyzje i zastosowanie kar pieniężnych za naruszenie przez byłego funkcjonariusza okresu karencji.

8. Przepisy przejściowe

8.1 W odniesieniu do stosunków powstałych przed dniem wejścia projektowanej ustawy w życie, w zakresie przepisów przejściowych planowane będą normy prawne, które przewidywać będą, iż w odniesieniu do osób sprawujących mandat, zajmujących stanowiska lub pełniących funkcje określone w projektowanej ustawie, które prowadzą działalność gospodarczą sprzeczną z przepisami projektowanej ustawy lub posiadają więcej niż 10 % akcji w spółkach handlowych bądź udziały w rozmiarach przedstawiających więcej niż 10% kapitału zakładowego obowiązywać będzie czteromiesięczny termin na zaprzestanie dotychczasowej działalności oraz zbycie nadwyżki akcji i udziałów. Ponadto, przewiduje się wprowadzenie normy prawnej stanowiącej, że osoby sprawujące mandat, zajmujące stanowiska lub pełniące funkcje określone w projektowanej ustawie, które zajmują stanowisko lub pełnią funkcję w organach spółek handlowych lub spółek wodnych, spółdzielni, spółdzielni mieszkaniowych, fundacji oraz stowarzyszeń prowadzących działalność gospodarczą bądź są zatrudnione w spółkach handlowych, spółkach wodnych, spółdzielniach, spółdzielniach mieszkaniowych, fundacjach oraz stowarzyszeniach prowadzących działalność gospodarczą są zobowiązane zrzec się pełnionych funkcji we wskazanych podmiotach w terminie 4 miesięcy od dnia wejścia projektowanej ustawy w życie. W odniesieniu do aktów wykonawczych wydanych na podstawie ustaw, w których projektowana ustawa wprowadzać będzie zmiany planuje się, w zakresie przepisów przejściowych, wprowadzenie normy prawnej, która przewidywać będzie utrzymanie w mocy aktów wykonawczych do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych

wydanych na podstawie przepisów w brzmieniu nadanym projektowaną ustawą, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy od dnia jej wejścia w życie. Z uwagi na to, że projektowana ustawa nie naruszy zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, jak również nie naruszy zasady ochrony praw nabytych, nie przewiduje się ustanowienia innych przepisów przejściowych. W odniesieniu do aktów wykonawczych wydanych na podstawie uchylanej ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne:

- a) nastąpi utrata mocy obowiązującej przez rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów w sprawie organizacji pracy, składu oraz zasad wynagradzania członków komisji rozpatrującej wnioski o wyrażenie zgody na zatrudnienie osób, które pełniły funkcje publiczne – z uwagi na likwidację Komisji
- b) planuje się czasowe pozostawienie w mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie określenia wzorów formularzy oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej i o stanie majątkowym – z uwagi na fakt, że formularze te będą używane do składania oświadczeń majątkowych za 2010 rok.

Osoby, które obecnie pełnią funkcje określone w ustawie i jednocześnie prowadzą dodatkową działalność w formach lub na zasadach sprzecznych z projektowanymi postanowieniami, otrzymają 4 miesięczny termin na dostosowanie swojego statusu zawodowego do postanowień ustawy.

W odniesieniu do aktów wykonawczych wydanych na podstawie ustaw, w których projektowana ustawa wprowadzać będzie zmiany, zakłada się pozostawienie w mocy przepisów dotychczasowych, do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie znowelizowanych delegacji ustawowych, nie dłużej jednak niż przez 12 miesięcy

od dnia wejścia w życie ustawy – Prawo antykorupcyjne.

- 8.2. Projektowana ustawa przewiduje zmianę organu rejestrującego i prowadzącego rejestr korzyści z Państwowej Komisji Wyborczej na rzecz szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego. PKW przekaże Szefowi CBA, w ciągu 30 dni od dnia publikacji projektowanej ustawy, dane z rejestru korzyści prowadzonego na podstawie art. 12 ust. 8 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Uchyla się art. 35a w ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. 2003 r. Nr 221, poz. 2199, z późn. zm.) dotyczący rejestru korzyści prowadzonego przez Marszałka Sejmu i Marszałka Senatu RP.

9. Przepisy zmieniające.

- 9.1. Podstawowym założeniem projektodawców jest stworzenie spójnej regulacji, określającej w sposób całościowy ramy działania administracji publicznej oraz obowiązki i ograniczenia dotyczące funkcjonariuszy publicznych. W związku z powyższym, konieczne będzie dokonanie zmian obecnie funkcjonujących w naszym systemie prawa regulacji antykorupcyjnych, których procedury poddane zostaną pod reżim projektowanej ustawy.
- 9.2. Pierwsza grupa przepisów zmieniających i uchylających dotyczyć będzie obowiązku składania oświadczeń o stanie majątkowym oraz sankcji związanych z jego niezłożeniem:
- 1) w ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, późn. zm.) w art. 17 uchyla się ust. 4;

- 2) w ustawie z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2006 r. Nr 122, poz. 851, z późn. zm.) uchyla się w art.13 ust. 3-5,
- 3) w ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39 oraz z 2009 r. Nr 1 poz. 4 i Nr 26, poz. 157) uchyla się art. 49a i 49b,
- 4) w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.) uchyla się art. 24 h-m,
- 5) w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997, późn. zm.) uchyla się art. 91a, art. 143 b i 147b,
- 6) w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 65, z późn. zm.) w art. 39 uchyla się ust. 2b-2e,
- 7) w ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. 2003 r. Nr 221, poz. 2199, z późn. zm.) uchyla się art. 35,
- 8) w ustawie z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędach i izbach skarbowych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1267 i Nr 273, poz. 2703 oraz z 2005 r. Nr 183, poz. 1538) uchyla się art. 8b,
- 9) w ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. – Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2007 r. Nr 226, poz. 1676, z 2008 r. Nr 237, poz. 1651 oraz z 2009 r. Nr 26, poz. 157) uchyla się art. 28 i art. 29,
- 10) w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191, z późn. zm.) w art. 16 uchyla się ust. 2-7,
- 11) w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.) uchyla się art. 27c-27g,
- 12) w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie

- powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.) uchyla się art. 25c-25g,
- 13) w ustawie z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712, późn. zm.) w art. 56 uchyla się ust. 3,
 - 14) w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.) uchyla się art. 87 i art. 88,
 - 15) w ustawie z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676, z późn. zm.) uchyla się art. 80a i art. 153a,
 - 16) w ustawie z dnia 25 lipca 2002 – Prawo o ustroju sądów administracyjnych (Dz. U. Nr 153, poz. 1269 oraz z 2005 r. Nr 169, poz. 1417) uchyla się art. 8,
 - 17) w ustawie z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052, z 2004 r. Nr 25, poz. 219 oraz z 2006 r. Nr 157, poz. 1119) uchyla się art.38,
 - 18) w ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 179, poz. 1750, z późn. zm.) uchyla się art. 58, w art. 57 uchyla się ust.1, w art.111 uchyla się pkt 6b,
 - 19) w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655, z późn zm.) w art. 174 w ust.3 uchyla się pkt 2, w art. 174 w ust.5 wprowadza się zmianę pkt 8,
 - 20) w ustawie z dnia 30 lipca 2004 r. o uposażeniu posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 187, poz. 1925 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708) uchyla się art. 3a,
 - 21) w ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. Nr 104, poz. 708, z późn. zm.) uchyla się w art.64 w ust.1 pkt 5, uchyla się w art. 64 w ust. 2 pkt 6,

- 22)w ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 709 i Nr 218 poz.1592) uchyla się art. 42,
- 23)w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458) uchyla się art. 32 i art. 33,
- 24)w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168 poz. 1323 z późn. zm.) uchyla się art.123.

9.3. Druga grupa przepisów zmieniających dotyczy zakresu zadań realizowanych przez organy administracji publicznej oraz sprawozdawczości w zakresie oświadczeń majątkowych:

- 1) w ustawie z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676, z późn. zm.) wprowadza się zmianę w art. 5 w ust.1, po art. 18 dodaje się art.18 a, w art. 21 ust.1 po pkt 2 dodaje się pkt 3,
- 2) w ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. Nr 104, poz. 708, z późn. zm.) wprowadza się zmianę w art. 2 w ust.3 pkt 5, po art. 47 dodaje się art. 47a.

9.4. Trzecia grupa przepisów zmieniających związana będzie z wprowadzeniem 3-letniego okresu karencyjnego, zgodnie z zaleceniem GRECO, dla osób, które zaprzestały pełnienia funkcji publicznych:

- 1) w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997, późn. zm.) uchyla się art. 91c-d,
- 2) w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.) uchyla się art. 27h,

- 3) w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.) uchyla się art. 25h,
- 4) w ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 179, poz. 1750, z późn. zm.) uchyla się art. 122a.

9.5. Czwarta grupa przepisów zmieniających i uchylających dotyczyć będzie zasad podejmowania przez funkcjonariuszy publicznych dodatkowego zatrudnienia oraz ograniczeń w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej i zasiadania w organach spółek handlowych, fundacji i stowarzyszeń:

- 1) w ustawie z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2006 r. Nr 122, poz. 851, z późn. zm.) wprowadza się zmianę w art. 13 a,
- 2) w ustawie z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2008 r. Nr 7, poz. 39 oraz z 2009 r. Nr 1 poz. 4 i Nr 26, poz. 157) wprowadza się zmianę w art. 49,
- 3) w ustawie z dnia 25 lipca 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 159, poz. 993) po art. 41 dodaje się art. 41a,
- 4) w ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.) uchyla się art. 24a, art. 24b i art. 24f,
- 5) w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277, z późn. zm.) wprowadza się zmianę w art. 62 i uchyla się art. 62a,
- 6) w ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2005 r. Nr 234, poz. 1997, późn. zm.) uchyla się art. 91 b,
- 7) w ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68 i Nr 18, poz. 97) wprowadza się zmianę w art. 57a i uchyla się art. 57b,

- 8) w ustawie z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577, z późn. zm.) uchyla się art. 23,
- 9) w ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. 2003 r. Nr 221, poz. 2199, z późn. zm.) uchyla się art. 34,
- 10) w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.) uchyla się art. 27b,
- 11) w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.) uchyla się art. 25b,
- 12) w ustawie z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117, z późn. zm.) w art. 270 uchyla się ust. 5,
- 13) w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.) wprowadza się zmianę w art. 86 § 1-4,
- 14) Utrzymuje się przepisy dotyczące referendarzy w zakresie zmian wprowadzanych w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.).
- 15) w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz. U. Nr 130, poz. 1450, z późn. zm.) uchyla się art. 43,
- 16) w ustawie z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. Nr 74, poz. 676, z późn. zm.) uchyla się art. 79a i wprowadza zmianę w art. 80,
- 17) w ustawie z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052, z 2004 r. Nr 25, poz. 219 oraz z 2006 r. Nr 157, poz. 1119) wprowadza się zmianę w art. 37,

- 18)w ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. Nr 179, poz. 1750, z późn. zm.) wprowadza się zmianę w art. 56,
- 19)w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655, z późn zm.) wprowadza się zmianę w art. 174 ust. 2,
- 20)w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 r. Nr 164, poz. 1365. z późn. zm.) po art. 129 dodaje się art. 129a,
- 21)w ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. Nr 104, poz. 708, z późn. zm.) wprowadza się zmianę w art. 72,
- 22)w ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 709 i Nr 218 poz.1592) w art. 41 uchyla się ust. 2,
- 23)w ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458) uchyla się art. 31 i art. 33,
- 24)w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168 poz. 1323 z późn. zm.) uchyla się art. 125.

9.6. Uchyla się w całości ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584 oraz z 2008 r. Nr 223, poz. 1458).

9.7. Dodany zostanie przepis w art. 5 w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198, z późn. zm.), zawierający odesłanie do projektowanej ustawy w zakresie pozostałych przypadków ograniczenia prawa do informacji publicznej.

10. Przepisy o wejściu ustawy w życie.

10.1. Planowane jest wejście w życie ustawy z dniem 1 stycznia 2011 r. Zaproponowany termin wynika z przyjętego przez Radę Ministrów terminarza prac nad ustawą (zakładane zakończenie prac legislacyjnych na szczeblu rządowym do końca I półrocza 2010 r.), a jednocześnie pozwoli na:

- a) harmonijne wprowadzenie proponowanych regulacji do systemu prawnego poprzez skorelowanie terminu wejścia w życie ustawy z rozpoczęciem kolejnego okresu sprawozdawczego,
- b) przygotowanie i wydanie przez Radę Ministrów, Prezesa Rady Ministrów i właściwych ministrów aktów wykonawczych do ustawy,
- c) zapewnienie osobom będącym w kręgu podmiotowym ustawy możliwości zaznajomienia się z nowymi regulacjami tak, aby nie były one zaskoczeniem dla adresatów regulacji.

10.2. Projektodawcy określając termin wejścia ustawy w życie kierowali się koniecznością zapewnienia odpowiedniego czasu na właściwe przygotowanie się do stosowania nowych regulacji. Zaproponowany termin powinien wystarczyć na dokonanie zmian obowiązujących przepisów antykorupcyjnych. Uchylenie obowiązujących regulacji powinno nastąpić z jednoczesnym zachowaniem dotychczasowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie zmienianych ustaw do czasu wejścia w życie przepisów wykonawczych w brzmieniu nadanym projektowaną ustawą oraz postanowieniem, iż w odniesieniu do osób pełniących funkcje określone w ustawie, prowadzących działalność na zasadach sprzecznych z jej przepisami obowiązywać będzie czteromiesięczny termin na jej zaprzestanie, co będzie zgodne z przejściowymi regulacjami projektowanej ustawy.

**Część III. Ocena przewidywanych skutków (kosztów i korzyści)
społeczno-gospodarczych regulacji, dokonana stosownie do
przedmiotu i zasięgu oddziaływania projektowanej ustawy.**

1. Analiza problemu.

1.1. Korupcja jest jednym z przestępstw najbardziej demoralizujących życie publiczne. Zagroza legalności działania organów państwowych i bezpieczeństwu obywateli. Zjawisko to niewątpliwie negatywnie wpływa na utracone przez państwo dochody i bezpodstawnie poniesione wydatki z budżetu państwa. Prowadzi do utraty zaufania obywateli do państwa, jego porządku konstytucyjnego, systemu politycznego i prawnego. Podważa przekonanie o równości wobec prawa. Pośrednim skutkiem takich postaw może być brak wiary w instytucje publiczne oraz spadek zainteresowania sprawami publicznymi, a także ograniczenia tożsamości z państwem jako wspólnym dobrem wszystkich jego obywateli. Panuje przekonanie, że w środowisku funkcjonariuszy pełniących wysokie funkcje publiczne częste są przypadki tworzenia sieci wzajemnych powiązań, przez obsadzanie stanowisk w urzędach, spółkach, bankach, w oparciu o krewnych, znajomych, kolegów, jak również, że osiągają oni dochody większe niż deklarowane. Wnioskodawcy uważają, że dotychczas obowiązujące ustawy szczegółowe nie sprzyjają jawności i transparentności życia publicznego, ale także różnie traktują różne grupy zawodowe w obrębie tego samego sektora administracji publicznej. Dlatego projektodawcy uważają, że proponowana zmiana będzie jakościowym przełomem, który zapewni dobre i efektywne rządzenia państwem. Należy podkreślić, iż obecnie obowiązująca ustawa z 1997r. o ograniczeniu prowadzenia

działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne zawiera nieprecyzyjnie określony katalog podmiotowy, co skutkuje dalszym doprecyzowaniem za pomocą aktów prawnych niższego rzędu lub opinii czy wykładni, kto podlega reżimowi regulacji. Obecnie obowiązująca ustawa nie zawiera jednolitego wzoru oświadczenia o stanie majątkowym. Poszczególne grupy zawodowe posiadają różne wzory oświadczeń o stanie majątkowym, a nieprecyzyjność sformułowań wzorów prowadzi do dużej liczby sprostowań, pytań, dodatkowych informacji, uzupełnień ect. Jest to szczególnie ważne w aspekcie, wypełniania oświadczeń pod groźbą odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 233 § 1 kk zagrożone karą pozbawienia wolności do lat

Na nieuregulowane obszary wielokrotnie wskazywały liczne analizy i raporty m.in. ABW, CBA, a także doktryna i orzecznictwo wskazując konieczność stworzenia nowej regulacji, która odpowiadałaby potrzebom rozwijających się struktur państwa, zwłaszcza biorąc pod uwagę członkostwo Polski w Unii Europejskiej i wynikające z tego zobowiązania dla podnoszenia standardów demokratycznego państwa.

1.2. Z raportu opracowanego przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego pt. *„Korupcja w Polsce- próba analizy zjawiska”*, zamieszczonego na stronach internetowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, wynika, że do głównych czynników, które sprzyjały – i w większości przypadków nadal sprzyjają – występowaniu zjawiska korupcji w sferze publicznej należą:

- 1) niestosowanie w procedurach podejmowania decyzji zasady rozdzielenia czynności pomiędzy różnych urzędników,
- 2) dowolność w podejmowaniu decyzji, spowodowana brakiem jasnych i przejrzystych kryteriów dotyczących załatwiania spraw, w rezultacie czego urzędnicy mają możliwość dowolnego działania,

- 3) nieprzestrzeganie obowiązujących procedur w zakresie prowadzenia dokumentacji i sprawozdawczości, co w niektórych przypadkach powoduje brak formalnego uzasadnienia podejmowanych decyzji, a co za tym idzie utrudnia sprawowanie bieżącej kontroli procedur decyzyjnych,
- 4) słabość komórek kontroli wewnętrznej, wynikająca ze złej organizacji lub niewystarczającej obsady kadrowej,
- 5) nierówność w dostępie do informacji,
- 6) brak precyzyjnie określonej osobistej odpowiedzialności urzędniczej za realizację poszczególnych zadań, co powoduje „rozmywanie się” indywidualnej odpowiedzialności za powzięte rozstrzygnięcia,
- 7) brak skutecznych rozwiązań przeciwdziałających korupcji, a w szczególności słabość ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne z 1997r., która w obecnej formie pozbawiona jest efektywnych instrumentów egzekwowania jej przepisów.

Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego na podstawie doświadczeń zebranych w toku prowadzonych postępowań określiła obszary działalności państwa najbardziej podatne na występowanie korupcji. Do najważniejszych z nich należą:

- 1) procedury prywatyzacyjne – z uwagi na nieprecyzyjne określenie celów poszczególnych przedsięwzięć prywatyzacyjnych, brak weryfikacji wycen prywatyzowanego majątku i zbyt słaby nadzór nad wyborem oraz efektami pracy firm doradczych, jak również angażowanie się urzędników państwowych w działania zmierzające do przejmowania prywatyzowanych podmiotów gospodarczych przez powiązane z nimi firmy lub osoby fizyczne,
- 2) gospodarowanie majątkiem publicznym – z powodu słabości nadzoru właścicielskiego oraz dopuszczenia do dowolnego, pozbawionego niezbędnej kontroli inwestowania tego majątku w przedsięwzięcia wspólne z kapitałem prywatnym,

- 3) fundusze celowe i agencje rządowe – ze względu na istniejące możliwości nadmiernej swobody w dysponowaniu środkami publicznymi, przy braku dostatecznych mechanizmów kontroli, a także z uwagi na występującą skłonność do dysponowania środkami publicznymi według niejasnych, nieprzejrzystych kryteriów,
- 4) zamówienia publiczne – w związku z utrzymującym się – zwłaszcza w jednostkach samorządu terytorialnego – zjawiskiem obchodzenia przepisów ustawy Prawo zamówień publicznych, „naginania” prawa, wykorzystywania luk prawnych lub stosowania nieprzejrzystych procedur, w tym np. ingerencji urzędników i członków komisji przetargowej w przebieg procedur przetargowych,
- 5) ustanawianie kontyngentów i udzielanie koncesji – z uwagi na nieprzejrzystość procedur ich ustanawiania i udzielania, nieprzestrzeganie równych dla wszystkich zainteresowanych warunków dostępu do kontyngentów i koncesji,
- 6) administracja skarbowa – przede wszystkim, ze względu na szeroki zakres udzielania różnorodnych ulg podatkowych stosowanych przy znacznym zakresie dowolności,
- 7) administracja państwowa i samorządowa – szczególnie przy wydawaniu decyzji administracyjnych oraz obsadzie stanowisk (nieprawidłowości związane są najczęściej z „załatwianiem” miejsca pracy poprzez lokalne wpływy np. dla członków swych rodzin, w zamian za przyjęcie korzystnych rozwiązań, tj. zjawiskiem nepotyzmu),
- 8) działalność służb celnych i organów nadzoru – m.in. w związku z nieprawidłowym systemem przeprowadzania odpraw celnych,
- 9) funkcjonowanie służby zdrowia – m.in. ze względu na patologie związane z przetargami na dostawy leków i sprzętu medycznego, brakiem precyzyjnie określonych form i zasad współpracy lekarzy z firmami farmaceutycznymi czy kwestie jasności

procedur związanych z rejestracją leków pochodzących z importu,

- 10) finansowanie badań naukowych – z powodu braku należytej kontroli nad zlecaniem badań naukowych finansowanych ze środków publicznych,
- 11) finansowanie partii politycznych – m.in. ze względu na możliwość często fikcyjnych darowizn na kampanie wyborcze oraz innych nierejestrowanych wpływów finansowych np. od biznesmenów (poprzez lobbystów), dążących do przeforsowania korzystnych z ich punktu widzenia rozwiązań gospodarczych.

1.2. Obecnie obowiązująca ustawa o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne z 1997r. okazała się nieskuteczna, bowiem nie tylko wąsko, ale i nieprecyzyjnie określa krąg podmiotowy adresatów ustawy. Nieprecyzyjność wskazania kręgu podmiotowego skutkuje niebezpiecznym zjawiskiem relatywizowania, kto podlega, a kto nie przepisom antykorupcyjnym. Wskazywanie pracowników objętych ustawą odbywa się na niższych szczeblach zarządzania poprzez np. zarządzenia i wytyczne dyrektorów generalnych urzędów. Dzieje się tak, ponieważ kryterium „stanowiska płacowo zrównane ze stanowiskami”, przy dolnej i górnej granicy mnożników, mogą oznaczać alternatywnie wszystkich pracowników urzędu, albo niektórych. Dlatego wynikająca z tego dowolność w zastosowaniu sankcji karnych jest nie tylko niedozwolona, ale także jest nieprawidłowością samą w sobie i świadczy o słabości systemu. Ponadto trzeba stwierdzić, że całe rzesze urzędników, mających realny wpływ na podejmowane decyzje lub rozstrzygnięcia pozostają poza kontrolą i nadzorem, bowiem ustawa nie ma do nich zastosowania lub łatwo można ją obejść.

Z prowadzonych cyklicznie od 2005 roku, przez Departament Kontroli i Nadzoru KPRM kontroli (ostatnia przeprowadzona w

2009 roku w GUS) wynika jednoznacznie, że problemy ze stosowaniem obecnej ustawy koncentrują się w obrębie dwóch grup:

- 1) dotyczących niejasnych przepisów,
- 2) dotyczących praktyki jej stosowania.

Wątpliwości interpretacyjne odnoszą się w szczególności do przepisów w zakresie obowiązku składania oświadczeń majątkowych. Największe problemy budzi nieprecyzyjność określenia granicy, od której pracownicy administracji publicznej zobowiązani są do składania oświadczeń majątkowych oraz objęcia i opuszczenia stanowiska.

1.3. Obecnie obowiązująca ustawa o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne zróżnicowała terminy składania oraz zakres informacji podawanych w oświadczeniu o stanie majątkowym dla różnych grup zawodowych, czego następstwem jest brak spójnego systemu prawa.

1.3.1. Centralne Biuro Antykorupcyjne, uwzględniając trzyletnie doświadczenie w zakresie kontroli oświadczeń majątkowych, wskazuje na potrzebę podjęcia działań zmierzających do standaryzacji:

- 1) wzorów oświadczeń o stanie majątkowym,
- 2) metodyki wypełniania oświadczeń o stanie majątkowym,
- 3) terminów składania oświadczeń o stanie majątkowym,
- 4) obowiązków w zakresie analizowania złożonych oświadczeń o stanie majątkowym,
- 5) sankcji za podanie nieprawdy, niezłożenie oświadczenia w terminie jak również niezłożenie go w ogóle.

Obecnie obowiązujące regulacje związane ze składaniem oświadczeń o stanie majątkowym zawarte są w różnych aktach

prawnych. Poszczególne przepisy różnicują znacznie zakres informacji podlegającej ujawnieniu w składanych oświadczeniach, brak jest również jednolitej instrukcji wypełniania formularzy. Jak wynika z opinii CBA niespójność przepisów stwarza wątpliwości interpretacyjne, a co za tym idzie możliwość zasłaniania się niejasnością sformułowań przez osoby składające oświadczenie o stanie majątkowym, w szczególności w odniesieniu do obowiązku wykazywania:

- 1) majątku zgromadzonego za granicą RP,
- 2) całości majątku należącego do małżeństwa,
- 3) udzielanych darowizn i pożyczek,
- 4) otrzymywanych darowizn i spadków,
- 5) lokali nabytych na zasadzie umów powiernictwa,
- 6) lokali użytkowanych w oparciu o umowę przedwstępną,
- 7) umów ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym,
- 8) posiadanych pełnomocnictw w spółkach prawa handlowego, w oparciu o które faktycznie kieruje się spółką lub korzysta z jej majątku,
- 9) zobowiązań powyżej 10.000 zł, zaciągniętych w związku z zakupem majątku na rzecz osób trzecich,
- 10) dochodów ze stosunku pracy, umowy o dzieło, w tym dotyczących współmałżonka,
- 11) umów o charakterze majątkowym.

Ponadto, należy zwrócić uwagę na próby omijania obowiązków związanych ze składaniem oświadczeń o stanie majątkowym oraz pozostałych zakazów wynikających z przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, wynikających z dowolności interpretacyjnej zwrotu „stanowiska równorzędne pod względem płacowym” zawartego w art. 2 pkt 10 ustawy. Z doświadczenia CBA wynika, iż pojawiają się przypadki tworzenia nowej terminologii w zakresie stanowisk oraz powierzania w trybie

ciągłym pełnienia obowiązków określonym osobom, które nie składają oświadczeń o stanie majątkowym oraz kwestionują inne obowiązki wynikające z ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne.

Obowiązujące regulacje w zakresie składania oświadczeń o stanie majątkowym nie przewidują również jednolitych sankcji za zatajenie prawdy w oświadczeniu, a w niektórych przypadkach wręcz ich nie wprowadzają (np. w odniesieniu do sędziów i prokuratorów). Ponadto, istniejące sankcje zostały określone poprzez odwołanie się do różnych reżimów odpowiedzialności, co wprowadza rozliczne problemy interpretacyjne.

Jak można również przypuszczać składane dotychczas oświadczenia w znaczącej liczbie nie były weryfikowane.

1.3.2. Pełnomocnik Rządu do Spraw Opracowania Programu Zapobiegania Nieprawidłowościom w Instytucjach Publicznych w toku prowadzonych działań identyfikował wiele przypadków nieprawidłowego wywiązywania się z obowiązku składania oświadczeń o stanie majątkowym przez osoby pełniące funkcje publiczne. W większości były one rezultatem wątpliwości interpretacyjnych związanych z nieprecyzyjnością istniejących regulacji w tym zakresie. Należy podkreślić, że w obowiązującym stanie prawnym pojawiła się luka, dotycząca składania oświadczeń o stanie majątkowym przez osoby pełniące funkcje publiczne w instytucjach publicznych, które wykonują zadania o charakterze publicznym, a które nie zostały przedstawione w podmiotowym katalogu osób zobowiązanych do złożenia oświadczeń o stanie majątkowym w myśl ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne lub w ustawach szczególnych. Wskazana sytuacja stanowi przykład niedostosowania aktualnie obowiązujących przepisów prawa do

dynamicznie rozwijającej się struktury administracji publicznej, co w konsekwencji tworzy warunki sprzyjające powstawaniu nieprawidłowości. Projektowana regulacja formułuje jasny i precyzyjny katalog osób zobowiązanych do składania oświadczeń o stanie majątkowym, co zapobiega sytuacji, w której organy administracji publicznej w dowolny sposób interpretowały zapisy poprzedniej ustawy i nakładały obowiązek składania oświadczeń na wybrane grupy pracowników administracji.

1.4. Doświadczenia Pełnomocnika Rządu do Spraw Opracowania Programu Zapobiegania Nieprawidłowościom w Instytucjach Publicznych w zakresie funkcjonowania organów administracji rządowej i organów samorządu terytorialnego wskazują, iż mimo istnienia ograniczeń ustawowych, skala nieprzestrzegania przepisów jest duża. Kolejne interpretacje, wykładnie, czy analizy nie przynoszą oczekiwanych rezultatów. Przykładem niech będzie często stosowana przez samorządowców forma działania na mieniu samorządowym (prawnie zakazana) w formie członkostwa we władzach stowarzyszenia, które działa na mieniu samorządowym i z jego wykorzystaniem. Liczne, jednoznaczne orzeczenia sądów administracyjnych, skutkujące wygaszaniem mandatów i funkcji wójtów, burmistrzów, nie zmieniły również skali zjawiska.

1.5. Wskazane powyżej problemy uzasadniają konieczność zebrania i ujednolicenia w jednej ustawie przepisów o charakterze antykorupcyjnym, bez odesłań do przepisów ustaw szczególnych. Stworzenie spójnego, kompleksowego systemu prawnego pozwoli w sposób efektywny przeciwdziałać mechanizmom korupcyjnym wśród osób pełniących funkcje publiczne. Bez projektowanej regulacji rozwiązanie przedstawionych problemów nie będzie możliwe. Alternatywna propozycja, polegająca na wprowadzeniu regulacji skoncentrowanych, nie na osobach pełniących funkcje publiczne, ale na obszarach korupcjogennych (zamówienia

publiczne, zamówienia rządowe, subsydiowane pożyczki), wpłynęłaby zapewne na zmniejszenie korupcji w tych obszarach, jednakże nie miałyby wpływu na zasadniczą zmianę systemu.

2. Cel wprowadzenia ustawy.

2.1. Celem projektowanej regulacji jest wprowadzenie kompleksowych i jednolitych rozwiązań prawnych, pozwalających przeciwdziałać korupcji wśród osób pełniących funkcje publiczne oraz poprawić efektywność administracji publicznej w tym zakresie. Ideą projektodawcy jest stworzenie spójnego systemu prawa, stanowiącego podstawę nowej jakości życia publicznego w Polsce. Nadrzędnym bowiem celem proponowanej regulacji jest dokonanie zmian w funkcjonowaniu struktur państwa i administracji publicznej. Osiągnięciu wskazanych powyżej celów sprzyjać będzie jawność i przejrzystość procedur oraz podniesienie standardów w obrębie objętych regulacją grup zawodowych. Zdaniem projektodawcy jedynie transparentność działań funkcjonariuszy publicznych stanowi gwarancję skutecznego przeciwdziałania nieprawidłowościom.

2.2. Określone przez projektodawcę cele wprowadzanej regulacji zostaną zrealizowane dzięki:

- 1) ujednoliceniu przepisów i wzoru oświadczeń o stanie majątkowym dla wszystkich osób objętych ustawą,
- 2) poszerzeniu kręgu osób pełniących funkcje publiczne objętych regulacją,
- 3) usprawnieniu i zwiększeniu efektywności poprzez zasadę jawności i publikację oświadczeń majątkowych na stronach Biuletynu Informacji Publicznej osób do tego zobowiązanych.

2.3. Projektowana regulacja przyczyni się do zwiększenia zaufania obywateli do państwa jako gwaranta i organizatora ładu instytucjonalnego oraz życia zbiorowego społeczeństwa. W dłuższej perspektywie czasowej wpłynie pozytywnie na sposób postrzegania przez obywateli funkcjonariuszy publicznych, przede wszystkim dzięki upowszechnieniu antykorupcyjnych postaw. Wprowadzenie projektowanych rozwiązań przyczyni się również do przełamania powszechnego przeświadczenia, że informacja dotycząca funkcjonariuszy publicznych niesie za sobą zagrożenia osobiste. Przeświadczenie to, niemające odzwierciedlenia w statystykach policyjnych, stanowi częsty argument używany przez osoby niechętne jawności życia publicznego, wartości niezbywalnej w krajach demokratycznych.

3. Podmioty, na które oddziałuje projekt ustawy.

Podmiotami, na które oddziałuje projektowana regulacja są:

- 1) funkcjonariusze publiczni, o których mowa w punkcie 1.2.1 projektu założeń do projektu ustawy Prawo Antykorupcyjne,
- 2) małżonkowie funkcjonariuszy publicznych, o których mowa w punkcie 1.2.1 projektu założeń do projektu ustawy Prawo Antykorupcyjne,
- 3) Centralne Biuro Antykorupcyjne,
- 4) podmioty, którym funkcjonariusze publiczni składają oświadczenia majątkowe.

4.1. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wyrażany jest pogląd, iż korupcja w Polsce posiada głębokie historyczne i kulturowe zakorzenienie zarówno na poziomie elit władzy, jak i praktyki życia codziennego. W okresie socjalizmu

państwowego zjawisko to zostało bez mała zinstytucjonalizowane. Traktowano je wtedy powszechnie jako element strategii dostosowawczych wymuszanych przez gospodarkę niedoboru, czasem sposób obrony obywateli, tworzenia jakiś możliwości działania lub składnik polityki władz dla swoich celów tworzących mechanizmy korupcyjne (talony, dostęp do deficytowych dóbr konsumpcyjnych, mieszkań, wyjazdów zagranicznych etc.).

W Polsce transformacja ustrojowa została przeprowadzona według koncepcji neoliberalnych, które stanowiły programową inspirację reform gospodarczych, jak również legitymizowały pozycję nowych elit w społeczeństwie. Jednak z rozmaitych względów m.in. braku czytelnej koncepcji reform lub preferencji nowego establishmentu, zachodnie reguły i wzory zachowań wprowadzane są selektywnie i nierównomiernie. Na przykład w ograniczonym zakresie znalazły one odzwierciedlenie na gruncie standardów moralnych, prawnych i profesjonalnych. Szybciej wprowadzono reguły umożliwiające transfer zasobów z sektora publicznego do sektora prywatnego czy prawo potwierdzające uprzywilejowany status nowych elit (zasady i wysokość wynagrodzeń, szeroki immunitet poselski etc.).¹

Według badań CBOS z kwietnia 2009 r. 89% Polaków uznało korupcję za duży problem w Polsce, w tym 40% za bardzo duży. Dziedziny życia społecznego, w których – zdaniem Polaków – korupcja występuje obecnie najczęściej, to przede wszystkim polityka i służba zdrowia. Przekonanie takie wyraża ponad połowa badanych (odpowiednio: 55% i 54%). Nieco ponad jedna czwarta za najbardziej skorumpowane instytucje uznaje sądy i prokuraturę (29%), a także urzędy administracji samorządowej (28%) i centralnej (27%). Rzadziej – zdaniem badanych – problem korupcji dotyczy policji (16%), firm państwowych (14%) oraz przedsiębiorstw prywatnych (10%).

W raporcie dotyczącym korupcji Transparency International (TI) z

¹ Krzysztof Jasicki IFiS PAN „Korupcja na wysokich szczeblach władzy jako wyróżnik transformacji ustrojowej w Polsce.

2008 r. Polska znalazła się na miejscu 58. na 180 krajów. Ranking jest tworzony na podstawie tzw. wskaźnika CPI czyli Corruption Perceptions Index (wskaźnik postrzegania korupcji), którego wartość oznaczana jest pomiędzy 0 (kraj wysoko skorumpowany) a 10 (co oznacza kraj wolny od korupcji). Polska uzyskała wskaźnik 4,6. W CPI przedstawionym przez TI w 2009 roku, Polska znalazła się na 49. miejscu na 180 państw, osiągając wynik 5,0 punktów, co stanowi poprawę w stosunku do miejsc jakie zajmowała w latach poprzednich. W 2006 roku wskaźnik ten wyniósł 3,7, w 2005 roku 3,4, zaś w 2004 roku 3,5.

Wyniki badań wskazują, że nie ma społecznego przyzwolenia na zjawisko korupcji a obywatele domagają się od państwa konsekwentnej i skutecznej eliminacji tej patologii z życia publicznego.

Mając na uwadze powyższe dane należy podjąć kroki zmierzające do wyeliminowania tego patologicznego zjawiska z życia publicznego, a próbą taką jest stworzenie kompleksowej regulacji jaką ma być Prawo antykorupcyjne, jak również projektowana ustawa „lobbingowa”, której zapisy ogniskować się będą wokół dwóch obszarów: jawności procesu stanowienia prawa na wybranych etapach oraz regulacji zawodowej działalności lobbingowej. Prawo antykorupcyjne określa prawa i obowiązki szeroko rozumianej grupy funkcjonariuszy publicznych, natomiast ustawa „lobbingowa” regulować będzie wpływ podmiotów prywatnych na organy administracji rządowej i samorządowej w zakresie tworzenia prawa oraz programów i polityk rządowych. W związku z powyższym pracownik organów administracji rządowej bądź samorządowej, zgodnie z projektem ustawy Prawo antykorupcyjne, nie będzie mógł być zatrudniony przez podmiot prywatny, przez który był lobbowany w danej sprawie. Obie regulacje pozostają na styku sfery publicznej i działalności gospodarczej, wyraźnie określając granice pomiędzy poszczególnymi sferami. Określą w jaki sposób funkcjonariusz

publiczny może uczestniczyć w działalności gospodarczej, a podmiot prywatny wpływać na jego rozstrzygnięcia nie naruszając prawa oraz uwzględniając zasadę jawności życia publicznego.

Należy zwrócić uwagę na fakt, iż korupcję bardzo trudno oszacować, zmierzyć lub policzyć. Wyrażany jest nawet pogląd, że zjawiska tego nie da się ująć w rozsądną mierzalną postać, rozpada się bowiem raczej na szereg powiązanych ze sobą wskaźników częściowych. Podkreśla się przy tym zwłaszcza, że jego rozmiary nie dają się określić na podstawie danych „obiektywnych” np. statystycznych, gdyż liczba rzeczywiście występujących zachowań lub przestępstw korupcyjnych jest zwykle określana jako rozbieżność między liczbą czynów faktycznie popełnionych, a liczbą czynów ujawnionych i udowodnionych. Z tego powodu większość oficjalnych danych dotyczących korupcji, jak orzecznictwo sądowe lub statystyki działań prokuratorskich, jest na ogół zaniżona i ma charakter pozorny. Obejmuje bowiem jedynie przysłowiowy „wierzchołek góry lodowej”.

Ale nawet te niepełne dane obrazują przerażającą wielkość tego zjawiska. W oparciu o niżej zaprezentowane dane, należy przyjąć, iż koszty korupcji można liczyć w miliardach złotych.

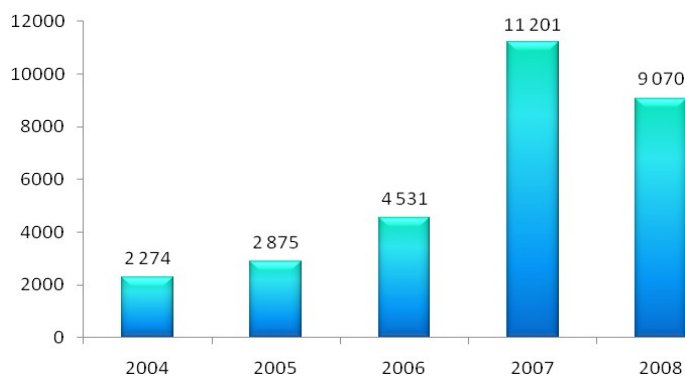
Jak wynika z danych zgromadzonych w Krajowym Centrum Informacji Kryminalnej, w latach 2004–2008 Policja, Prokuratura, Straż Graniczna, Żandarmeria Wojskowa oraz Centralne Biuro Antykorupcyjne zarejestrowały w sumie 29 951 przestępstw korupcyjnych. (wykres nr 1 i 2 oraz tabela nr 1)

Tabela 1 Liczba przestępstw zarejestrowanych przez poszczególne organy w latach 2004 – 2008 wg kwalifikacji prawnej czynu

ROK REJESTRACJI	ORGAN REJESTRUJĄCY	228 k.k.	229 k.k.	230 k.k.	230a k.k.	231 §2 k.k.	296a k.k.	296b k.k.
2004	POLICJA	479	903	199	bd.	113	bd.	bd.
	PROKURATURA	269	118	61	bd.	68	bd.	bd.
	SG	2	40	0	bd.	2	bd.	bd.
	ŻW	5	1	1	bd.	13	bd.	bd.
	RAZEM	755	1 062	261	bd.	196	bd.	bd.
2005	POLICJA	713	1 038	223	15	268	18	9
	PROKURATURA	211	122	29	4	100	0	0
	SG	0	87	0	0	1	0	0
	ŻW	5	1	2	0	29	0	0
	RAZEM	929	1 248	254	19	398	18	9
2006	POLICJA	1 176	1 411	214	23	684	31	6
	PROKURATURA	486	152	49	17	124	1	1
	SG	5	91	1	0	2	0	0
	ŻW	2	5	0	0	50	0	0
	RAZEM	1 669	1 659	264	40	860	32	7
2007	CBA	7	11	17	2	5	0	0
	POLICJA	902	1 666	263	25	2 236	91	104
	PROKURATURA	1 698	2 693	602	234	339	77	20
	SG	4	141	0	0	1	0	0
	ŻW	0	5	0	0	58	0	0
	RAZEM	2 611	4 516	882	261	2 639	168	124
2008	CBA	74	37	17	2	16	45	220
	POLICJA	1 554	1 651	236	65	337	55	3
	PROKURATURA	1 796	2 122	341	75	236	65	13
	SG	4	52	0	1	0	0	0
	ŻW	1	3	0	0	49	0	0
	RAZEM	3 429	3 865	594	143	638	165	236

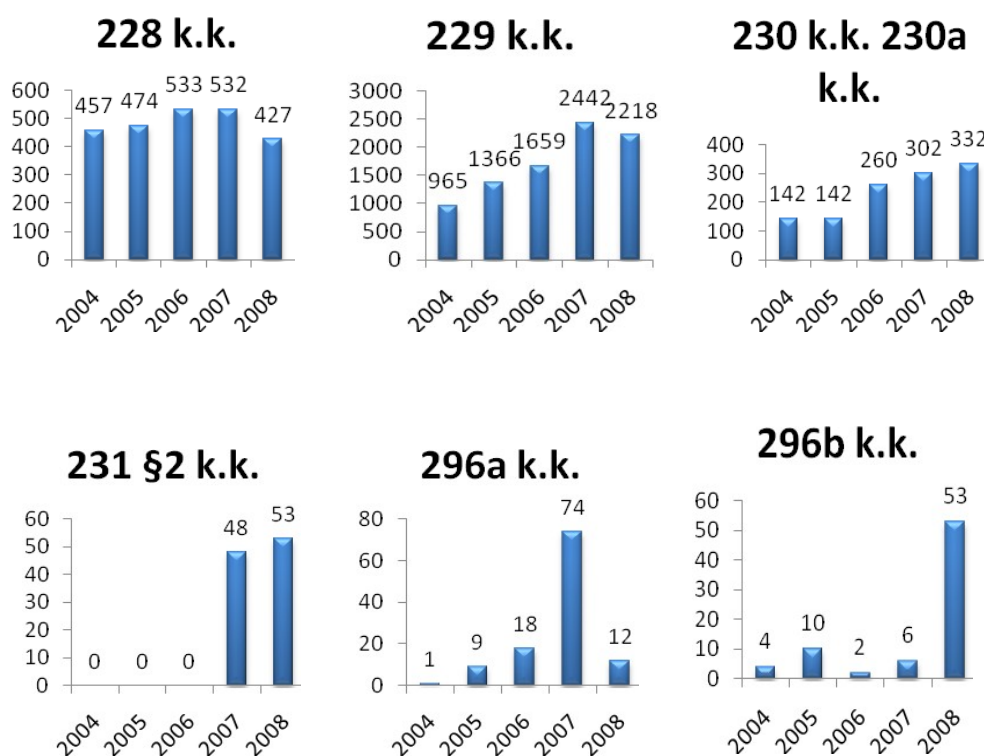
Źródło: „Stan korupcji w Polsce na podstawie danych statystycznych przekazanych przez służby i organy państwowe za lata 2004-2008” - opracowanie przygotowane przez CBA na podstawie danych własnych Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych

Wykres nr 1 – Liczba rejestracji przestępstw korupcyjnych zarejestrowanych w KCIK przez Policję, Prokuraturę, SG, ŻW oraz CBA w latach 2004–2008

Źródło: „Stan korupcji w Polsce na podstawie danych statystycznych przekazanych przez służby i organy państwowe za lata 2004-2008” - opracowanie przygotowane przez CBA na podstawie danych własnych Żandarmerii Wojskowej

Wykres 2 Liczba rejestracji dotyczących osób podejrzanych o popełnienie przestępstw korupcyjnych w latach 2004-2008

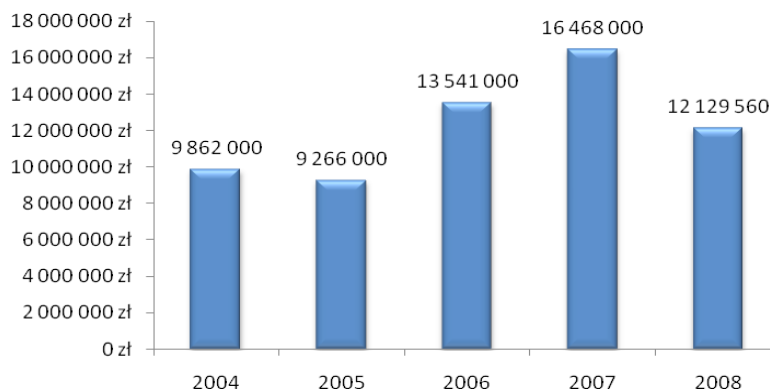

Źródło: „Stan korupcji w Polsce na podstawie danych statystycznych przekazanych przez służby i organy państwowe za lata 2004-2008” - opracowanie przygotowane przez CBA na podstawie danych własnych Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości TEMIDA

Jak wynika z danych przedstawionych przez Policję w latach 2004-2008 wszczęto łącznie 9 773 postępowań przygotowawczych w sprawach korupcyjnych prowadzonych przez Policję na terenie

całego kraju. Wartość korzyści majątkowych ujawnionych wyniosła łącznie 61 266 560 PLN. (wykres nr 3)

Wartość korzyści majątkowych osiągniętych z popełnienia przestępstw korupcyjnych ujawnionych przez Policję w latach 2004–2008

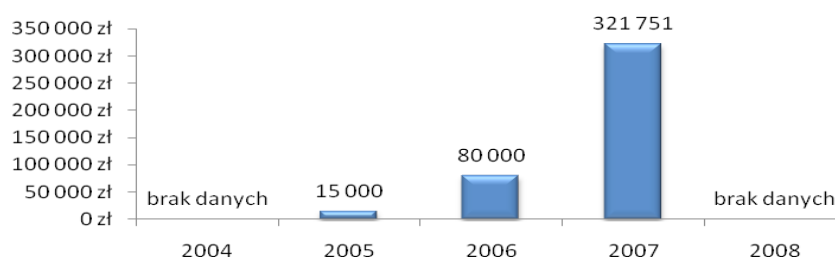

Źródło: „Stan korupcji w Polsce na podstawie danych statystycznych przekazanych przez służby i organy państwowe za lata 2004-2008” - opracowanie przygotowane przez CBA na podstawie danych własnych Policyjnego Systemu Statystyki Przestępczości TEMIDA

Centralne Biuro Antykorupcyjne w II półroczu 2006 r. i 2007 r. ujawniono wartość korzyści majątkowych na kwotę 16 199 623 PLN, 1 700 USD oraz 1 100 Euro. Na poczet przyszłych kar zabezpieczono także kwotę 12 972 000 PLN – w pieniądzu, mieniu ruchomym, nieruchomościach i instrumentach finansowych. W toku prowadzonych czynności ujawniono narkotyki o czarnorynkowej wartości ponad 1 000 000 PLN. W roku 2008 zabezpieczono mienie o wartości 10 140 673, 58 PLN oraz inne składniki majątkowe.

W wyniku czynności procesowych prowadzonych na podstawie wniosków Wywiadu Skarbowego skierowanych do prokuratury, na przestrzeni lat 2005–2007, ujawniono przyjęcie korzyści majątkowych na łączną kwotę 416 751 PLN. (wykres nr 4)

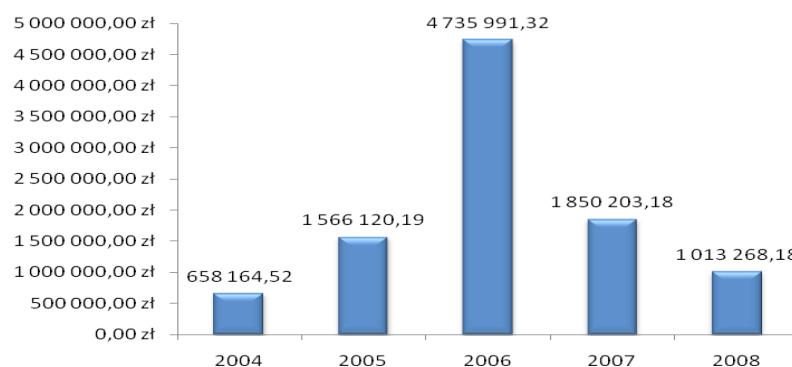
Wykres nr 4 – Wartość korzyści majątkowych ujawnionych przez Wywiad Skarbowy w latach 2004–2008

Źródło: „Stan korupcji w Polsce na podstawie danych statystycznych przekazanych przez służby i organy państwowe za lata 2004-2008” - opracowanie przygotowane przez CBA na podstawie danych własnych Ministerstwa Finansów

W latach 2004–2008, Żandarmeria Wojskowa wszczęła ogółem 317 postępowań przygotowawczych dotyczących przestępstw korupcyjnych a zakończyła 266 postępowań. W wyniku przeprowadzonych czynności ujawnione zostały przez Żandarmerię Wojskową korzyści majątkowe związane z popełnieniem przestępstw korupcyjnych na łączną kwotę 9 823 747 PLN. (wykres nr 5)

Wykres nr 5 – Wartość osiągniętych korzyści majątkowych ujawnionych przez Żandarmerię Wojskową w związku z popełnieniem przestępstw korupcyjnych w latach 2004–2008

Źródło: „Stan korupcji w Polsce na podstawie danych statystycznych przekazanych przez służby i organy państwowe za lata 2004-2008” - opracowanie przygotowane przez CBA na podstawie danych własnych Żandarmerii Wojskowej

Wydział Statystyki Departamentu Organizacyjnego Ministerstwa Sprawiedliwości gromadzi dane statystyczne w zakresie działania resortu sprawiedliwości. Wśród nich znajdują się m. in. informacje dotyczące liczby prawomocnych wyroków skazujących za przestępstwa korupcyjne. Dane te otrzymano od Służby Więziennej realizującej zadania w zakresie wykonywania kar pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania, na zasadach określonych w kodeksie karnym wykonawczym.

Liczba skazanych prawomocnym wyrokiem sądowym za przestępstwa korupcyjne na podstawie wymienionych powyżej kwalifikacji prawnych w latach 2004-2007 wyniosła łącznie: 8 220 osób (w tym skazani na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonywania).

4.2. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Wejście w życie projektowanej ustawy – Prawo antykorupcyjne nie wpłynie znacząco na funkcjonowanie krajowego rynku pracy. W stosunku do obecnie obowiązujących regulacji w tym zakresie wyszczególnić można zasadniczo dwa obszary ewentualnych wpływów.

4.2.1. Poszerzenie zakresu podmiotowego ustawy, oznaczające konieczność składania oświadczeń o stanie majątkowym przez osoby dotychczas niepodlegające takiemu obowiązkowi, a także wprowadzenie instytucji informacji o zatrudnieniu członków rodziny, spowoduje konieczność przyjmowania i analizowania składanych oświadczeń przez podmioty do tej pory nie realizujące takiego obowiązku. Tym niemniej wnioskodawca zakłada, że czynności techniczne związane z gromadzeniem i przechowywaniem oświadczeń i informacji, a także wstępna merytoryczna ocena ich prawidłowości i rzetelności, realizowane będą w takich przypadkach przez osoby już zatrudnione w

danym podmiocie, a konieczność zatrudnienia z tego tytułu dodatkowych pracowników będzie miała charakter incydentalny. Sytuacji takiej będzie sprzyjać przyjęte przez wnioskodawcę rozwiązanie, polegające na przyporządkowaniu praktycznie każdej kategorii podmiotów składających oświadczenia, odpowiadającej mu kategorii podmiotów oświadczenia obierających. Spowoduje to maksymalnie równomierne rozłożenie obowiązków nakładanych ustawą i zapobiegnie zbyt dużemu obciążeniu nowymi zadaniami któregośkolwiek z podmiotów.

Z uwagi na przeniesienie całości zagadnień związanych z kontrolą składanych oświadczeń i prowadzeniem rejestru korzyści do Centralnego Biura Antykorupcyjnego zachodzić może także konieczność niewielkiego wzmocnienia kadrowego tej służby. Tym niemniej należy podkreślić, że już na podstawie obecnych przepisów CBA zobowiązane jest do kontroli oświadczeń majątkowych – wzrośnie zatem jedynie ich liczba. Wnioskodawca zakłada jednak, że w pewnej części rekompensowane to będzie równoczesnym zdjęciem obowiązków w zakresie prowadzenia rejestru korzyści z Państwowej Komisji Wyborczej. Projektowana ustawa przewiduje przesunięcie środków budżetowych przeznaczonych na prowadzenie przez PKW rejestru korzyści na CBA.

4.2.2. Ustawa zakłada przedłużenie z obecnego jednego roku do lat trzech okresu, w jakim funkcjonariusze publiczni nie mogliby być zatrudnieni lub wykonywać innych zajęć u przedsiębiorcy lub podmiotu od niego zależnego, jeżeli brali udział w rozstrzygnięciu sprawy indywidualnej dotyczącej tego przedsiębiorcy lub podmiotu od niego zależnego. Jednocześnie wnioskodawca postuluje wskazanie okresu, co do którego karencja miałaby zastosowanie – 7 lat wstecz – kierując się 10-letnim okresem przedawnienia karalności czynu,

przewidzianym dla czynów z art. 231 § 1 kk. Wydłużenie okresu, w jakim obowiązywałby powyższy zakaz spowoduje, że osoby nim objęte przez dodatkowe dwa lata nie będą mogły wykonywać zajęć zarobkowych u przedsiębiorców, na rzecz których wydawali decyzje indywidualne. Analogiczne rozwiązanie przyjęto w stosunku do osób zgłoszonych lub wyznaczonych do objęcia stanowisk w organach spółek handlowych lub spółek wodnych które nie mogłyby, przed upływem 3 lat od dnia zaprzestania pełnienia funkcji w tych organach, być zatrudnione oraz wykonywać innych zajęć w tych spółkach lub w podmiotach od nich zależnych.

4.3. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Proponowana regulacja nie wpłynie na działanie podmiotów sektora prywatnego w zakresie, w jakim obecna ustawa o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne oddziaływała na pracodawców zatrudniających byłych funkcjonariuszy publicznych, będących w okresie karencji. Proponuje się odejście od dotychczas obowiązujących przepisów w zakresie karania pracodawców, którzy mimo okresu karencji, zatrudniają funkcjonariuszy publicznych, którzy na ich rzecz wydawali rozstrzygnięcia lub decyzje i zastosowanie kar pieniężnych za naruszenie przez byłego funkcjonariusza okresu karencji. Ponadto proponuje się odejście od dotychczas obowiązujących przepisów w zakresie karania pracodawców, którzy mimo okresu karencji, zatrudniają funkcjonariuszy publicznych, którzy na ich rzecz wydawali rozstrzygnięcia lub decyzje i zastosowanie kar pieniężnych za naruszenie przez byłego funkcjonariusza okresu karencji. Proponowana wysokość kary pieniężnej wynosiłaby od 10.000 do 50.000 zł.

4.4. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowana ustawa nie będzie miała bezpośredniego oddziaływania na sytuację i rozwój regionalny. Należy jednak wziąć pod uwagę pośredni wpływ projektowanej regulacji, która będzie oddziaływać na rozwój regionalny w dwóch płaszczyznach. Przede wszystkim wprowadzi instrumenty zapobiegające korupcji, które w swoim założeniu powinny wpłynąć na zmniejszenie występowania przestępstw o charakterze korupcji. Ponadto jednoznacznie rozdzieli sferę publiczną od sfery prywatnej, poprzez wyraźnie wskazanie w projektowanej ustawie, kiedy osoby pracujące w samorządzie będą mogły prowadzić działalność gospodarczą i w jakim zakresie.

Wyżej wymienione elementy, przełożą się na sprawność i skuteczność działania organów samorządu terytorialnego, oraz zmniejszenie kosztów jego działalności.

Nie można pominąć również społecznego oddziaływania projektowanej regulacji na społeczność lokalną, której zapewni poczucie sprawiedliwości i równości władz lokalnych wobec prawa.

5. Konsultacje społeczne.

5.1. Zgodnie z obowiązkiem wynikającym z Regulaminu pracy Rady Ministrów projekt został przekazany do uzgodnień z członkami Rady Ministrów, Szefem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów oraz Prezesem Rządowego Centrum Legislacji.

5.2. Ponadto projekt został przekazany do konsultacji następującym podmiotom:

- 1) Urzędowi Ochrony Konkurencji i Konsumenta,

- 2) Urzędowi Zamówień Publicznych,
- 3) Głównemu Urzędowi Statystycznemu,
- 4) Krajowej Radzie Sądownictwa,
- 5) Radzie Służby Publicznej,
- 6) Generalnemu Inspektorowi Danych Osobowych,
- 7) Państwowej Komisji Wyborczej,
- 8) Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu,
- 9) Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego,
- 10) Agencji Wywiadu,
- 11) Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego,
- 12) Sekretarzowi Kolegium do Spraw Służb Specjalnych,
- 13) Komisji Nadzoru Finansowego,
- 14) Radzie Legislacyjnej,
- 15) Kancelarii Sejmu,
- 16) Kancelarii Senatu,
- 17) Kancelarii Prezydenta RP,
- 18) Przewodniczącej Krajowej Reprezentacji Samorządowych Kolegiów Odwoławczych,
- 19) Stowarzyszeniu Transparency International,
- 20) Fundacji Batorego.

Podmiotom wymienionym w punktach 19 i 20 projekt został przekazany drogą elektroniczną.

5.3. Z chwilą przekazania do uzgodnień międzyresortowych projekt został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, zm. Dz. U. z 2009r. Nr.42, poz. 337).